

สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

นางสาวทรายทอง สมเป้า

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2561

The Conditions and Guidelines for the Development of the Dual
Vocational Training System of Institute of Vocational Education
Northern Region 1

Miss Saithong Sompao

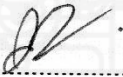

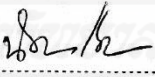
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Educational Administration
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2018

หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ชื่อและนามสกุล นางสาวทรายทอง สมเป่า
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ผู้ศึกษา นางสาวทรายทอง สมเป่า **รหัสนักศึกษา** 2572301733 **ปริญญา** ศีษศาสตรมหาบัณฑิต
(บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ
ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 (2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 และ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ประชากร ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 จำนวน 69 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 297 คน ได้มาโดยการสุ่มตามสัดส่วนและสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .98, .95 และ .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนิเทศการฝึกอาชีพ ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การวัดผลและประเมินผล การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการจัดหลักสูตร ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ภาพรวมควรมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนิเทศการฝึกอาชีพ ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การวัดผลและประเมินผล การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการจัดหลักสูตร ตามลำดับ และ 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวัดผลและประเมินผล การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการฝึกอาชีพ ตามลำดับ

คำสำคัญ การจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

Independent Study title: The Conditions and Guidelines for the Development of the Dual Vocational Training System of Institute of Vocational Education Northern Region 1

Author: Miss Saithong Sompao; **ID:** 2572301733;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent Study advisor: Dr. Koolchalee Chongcharoen, Assistant Professor;

Academic year: 2018

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the conditions of the dual vocational education system management of Institute of Vocational Education Northern Region 1; (2) to propose the development guidelines of dual vocational education system management of Institute of Vocational Education Northern Region 1; and (3) to study the learners' satisfaction with the management of dual vocational education system of Institute of Vocational Education Northern Region 1.

The research population comprised 69 personnel involved with the management of dual vocational education system of Institute of Vocational Education Northern Region 1. The sample of informants consisted of 297 learners of dual vocational education system of Institute of Vocational Education Northern Region 1 during the academic year 2015, obtained by proportional allocation and simple random sampling. The employed research instruments were a rating scale questionnaire, with reliability coefficients of .98, .95, and .96. The data were statistically analyzed using the frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that (1) the overall condition of the dual vocational education system management was rated at the high level, with the aspect receiving the top rating mean being that of vocational training supervision, followed by the cooperation in dual vocational education system management, the measurement and evaluation, the general management, the instructional management, and the curriculum management, respectively; (2) the development guidelines as a whole of dual vocational education system management was rated at the high level, with the aspect receiving the top rating mean being that of vocational training supervision, followed by the cooperation in dual vocational education system management, the measurement and evaluation, the general management, the instructional management, and the curriculum management, respectively; and (3) the learners' overall satisfaction with the management of dual vocational education system was rated at the high level, with the aspect receiving the top rating mean being that of measurement and evaluation, followed by the curriculum management, the instructional management, and the vocational training supervision, respectively.

Keywords: Vocational education management, Dual vocational education system, Institute of Vocational Education Northern Region 1

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะความรู้ที่ได้จากแขนงวิชาการ การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และด้วยความกรุณา ความช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน แก้ไขข้อบกพร่อง และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบ ผู้วิจัยจึงขอกราบ ขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ พร้อมทั้งกราบขอบพระคุณคณะอาจารย์แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่มีส่วนได้ให้ความรู้ แนวคิด แนวทางการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการทดลองเครื่องมือวิจัย ขอขอบคุณสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ที่ให้ความ ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี รวมถึงบิดา มารดา และกัลยาณมิตรทุกท่านที่ช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการี บุรพจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย รวมถึงเจ้าของหนังสือ ตำรา บทความ และงานวิจัย ที่อ้างอิงในบรรณานุกรมทุกท่าน ซึ่งมีผลทำให้ผู้วิจัยบรรลุผลสำเร็จในการทำวิจัย

ทรายทอง สมเป่า

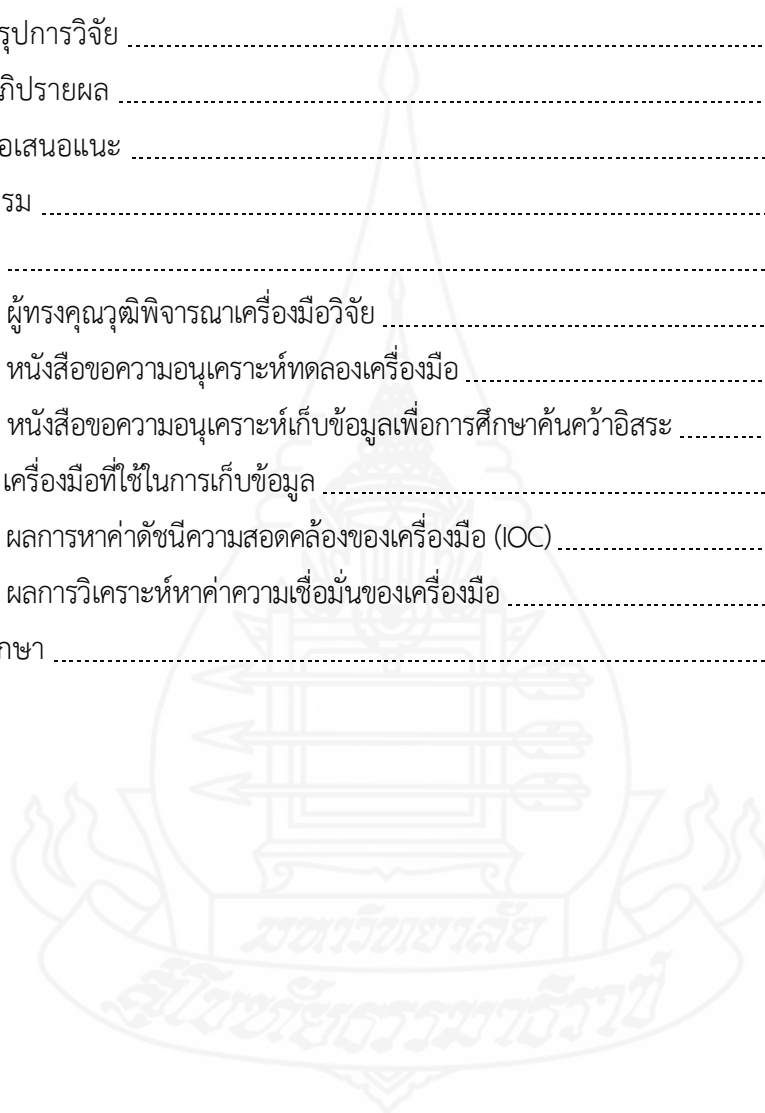
กุมภาพันธ์ 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
การจัดการอาชีวศึกษา	7
การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	31
ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	64
การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	89
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	89
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล	93
การวิเคราะห์ข้อมูล	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
ตอนที่ 1 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1	95
ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1	109
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1	122

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	130
สรุปการวิจัย	130
อภิปรายผล	138
ข้อเสนอแนะ	146
บรรณานุกรม	149
ภาคผนวก	155
ก ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย	156
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ	161
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	163
ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	171
จ ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC)	198
ฉ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	226
ประวัติผู้ศึกษา	230

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	47
ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งหมดกับผู้เรียน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ปีการศึกษา 2556 – 2558	69
ตารางที่ 2.3 สาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1	70
ตารางที่ 2.4 จำนวนสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1	73
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	90
ตารางที่ 4.1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	95
ตารางที่ 4.2 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 โดยภาพรวม	96
ตารางที่ 4.3 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านการบริหารจัดการ	97
ตารางที่ 4.4 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	99
ตารางที่ 4.5 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร	101
ตารางที่ 4.6 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน	102
ตารางที่ 4.7 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ	105
ตารางที่ 4.8 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล	107
ตารางที่ 4.9 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวม	109
ตารางที่ 4.10 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการบริหารจัดการ	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านความร่วมมือ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	112
ตารางที่ 4.12 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร	114
ตารางที่ 4.13 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน	115
ตารางที่ 4.14 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ	118
ตารางที่ 4.15 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล	120
ตารางที่ 4.16 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	122
ตารางที่ 4.17 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวม	123
ตารางที่ 4.18 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร	124
ตารางที่ 4.19 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน	125
ตารางที่ 4.20 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ	127
ตารางที่ 4.21 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล	128

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาสายอาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนให้มีทักษะฝีมือในการปฏิบัติงานได้จริงทุกสาขาอาชีพทั้งระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่และเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว และเข้าสู่ตลาดแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม หรือบริหารธุรกิจ การอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เนื่องจากสามารถพัฒนาแรงงานทั้งระดับฝีมือ และกึ่งฝีมือให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ มีคุณภาพและได้มาตรฐานตรงตามที่ระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมต้องการ การอาชีวศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อทั้งทิศทางการเจริญเติบโตของอาชีวศึกษาเอง และการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และภูมิภาค แต่ปัจจุบันประเทศไทยประสบสภาวะการผันผวนขาดแคลนแรงงาน ทั้งในเรื่องปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะแรงงานฝีมือระดับกลาง (ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องตระหนักและแสวงหาแนวทาง ในการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องและเพียงพอต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจที่สำคัญในการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ จึงขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ.2555-2569 ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ โดยรูปแบบ (1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

หรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัด และการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา และ ความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ (ราชกิจจานุเบกษา, 2551, น. 3)

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งของการอาชีวศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดเตรียมกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน ผลิตช่างฝีมือที่มีความชำนาญงานเพียงพอทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ผลิตกำลังคนที่ตรงตามความต้องการของ สถานประกอบการ ให้โอกาสในการศึกษาวิชาชีพแก่เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลในวัยเรียนและวัยทำงานพัฒนาตนเองทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับสถานศึกษาในการเข้าสู่ระบบการปฏิรูปทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นอกจากนี้ยังเป็นการลดปัญหาในเรื่องงบประมาณในการจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาให้นักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติโดยแท้จริงทันต่อเทคโนโลยี และส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพ การจ้างงานและอาชีพอิสระ การเรียนในระบบทวิภาคีนี้ ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์ คือ นอกจากมีรายได้และยังได้รับความช่วยเหลืออื่น ๆ ระหว่างการเรียนจากสถานประกอบการ มีทักษะวิชาชีพในสาขาที่เรียนอย่างแท้จริง เพราะผ่านการฝึกฝนจากสถานประกอบการจริง เป็นผู้มีความสมบัติสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีคุณภาพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยมีทักษะวิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม ในการประกอบอาชีพ เนื่องจากผ่านการฝึกฝนมาอย่างเป็นระบบ และได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงจากสถานศึกษาและหนังสือรับรองการผ่านงานจากสถานประกอบการ ซึ่งรับรองความรู้ความสามารถได้เป็นอย่างดี (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557, น. 80)

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ได้รับการประกาศจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวง (ราชกิจจานุเบกษา, 2555, น. 18) เรื่องการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 โดยคำนึงถึงการประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกันของกลุ่มสถานศึกษาพื้นที่ใกล้เคียงกัน ประกอบด้วยกลุ่มสถานศึกษาจาก 4 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือ จังหวัด

เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน รวมจำนวน 7 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง และวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน จัดการเรียนการสอนสายอาชีพ 3 ระดับหลักสูตร คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือ สายปฏิบัติการ (ทล.บ) ทั้งในระบบ นอกระบบ และทวิภาคี แต่มีสาขาที่เปิดสอนระบบทวิภาคีจำนวนน้อย และสาขาที่เปิดสอนไม่เป็นที่นิยมของทั้งผู้เรียนและผู้ปกครอง โดยข้อมูลจากงานทะเบียน และงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 (งานทะเบียน งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน, 2556-2558) พบว่าในจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งสิ้น 63,852 คน สมัครเรียนในระบบทวิภาคีเพียง 3,009 คน คิดเป็นร้อยละ 4.71 ของผู้เรียนทั้งหมด ซึ่งประเด็นที่พบดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้ง ๆ ที่มีสถานประกอบการจำนวนมากและเพียงพอจะรองรับและพร้อมจะทำความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแม้ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งสถานศึกษา สถานประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาในการที่จะมีความก้าวหน้าทางวิชาการ วิชาชีพ และจรรยาบรรณ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรม ภาคเศรษฐกิจและสังคม แต่จากข้อมูลที่ระบุว่าสาขาที่จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคียังมีจำนวนน้อย รวมทั้งร้อยละของผู้เรียนในระบบทวิภาคีอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 และศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 รวมทั้งสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะฝีมือในการปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างแท้จริง และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งจะส่งผลดีต่อภาคแรงงานภาคเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

2.2 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 6 ด้าน
ได้แก่ การบริหารจัดการ ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การจัดหลักสูตร การจัด
การเรียนการสอน การฝึกอาชีพ และการวัดผลประเมินผล ของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(2557) ประภาพรรณ ปรีวรอน และคณะ (2559) ยุภาวดี ศิริปรีดี และคณะ (2559) นवलอนงค์ ธรรมเจริญ
(2558) ธาณินทร์ ศรีชมพู และคณะ (2557) สิริอร สกุลเดช (2557) ทิฐิณัน ทุมมา (2556) และ ปรีดี เกตุทอง
(2556) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของ Maslow (Maslow's need Hierarchy
Theory) McClelland (Achievement Motivation) Herzberg (Herzberg's Two Factor Theory) และ
Vroom (Vroom's Expectancy Theory) (อ้างอิงใน นรา สมประสงค์, 2556)

ดังนั้น กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้จึงประกอบด้วย 2 ประเด็นหลัก คือ สภาพการจัด
การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 6 ด้าน ประกอบด้วย

- 3.1.1 การบริหารจัดการ
- 3.1.2 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 3.1.3 การจัดหลักสูตร
- 3.1.4 การจัดการเรียนการสอน
- 3.1.5 การนิเทศการฝึกอาชีพ
- 3.1.6 การวัดผลและประเมินผล

3.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4 ด้าน ได้แก่

- 3.2.1 การจัดหลักสูตร
- 3.2.2 การจัดการเรียนการสอน
- 3.2.3 การนิเทศการฝึกอาชีพ
- 3.2.4 การวัดผลและประเมินผล

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการสอน หัวหน้าแผนกวิชาที่จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ครูนิเทศก์ รวมจำนวน 69 คน และผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,274 คน จากสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

4.2.1 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) การจัดการหลักสูตร 4) การจัดการเรียนการสอน 5) การนิเทศการฝึกอาชีพ และ 6) การวัดผลและประเมินผล

4.2.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย 1) การจัดการหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การนิเทศการฝึกอาชีพ และ 4) การวัดผลและประเมินผล

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การจัดการอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ที่เน้นการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะในการทำงาน

5.2 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาอาชีพ โดยความร่วมมือของสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ โดยผู้เรียนเรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้นที่สถานศึกษา และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งมีแนวทางการจัด 6 ด้าน ดังนี้

5.2.1 การบริหารจัดการ หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำทรัพยากรขององค์การมาใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการหรือการอำนวยการ และการควบคุม

5.2.2 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การที่สถานศึกษา และสถานประกอบการที่ได้ทำบันทึกข้อตกลงในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน ร่วมกำหนดหลักการ แนวปฏิบัติ วางแผน ระดมทรัพยากร ดำเนินกิจกรรม ประเมินผล ร่วมรับผิดชอบผลการปฏิบัติ และร่วมรับ ประโยชน์ จากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จ

5.2.3 การจัดหลักสูตร หมายถึง การจัดแผนการเรียน หรือโปรแกรมการศึกษา ที่ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาความรู้ และกลุ่มกิจกรรมที่พัฒนาทักษะ ประสบการณ์ และคุณธรรม จริยธรรม แก่ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การฝึกอาชีพ ตามความมุ่งหมาย สามารถศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพตามความสนใจและความถนัดต่อไปได้ โดยให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

5.2.4 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง กับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนตลอดหลักสูตร โดยให้สอดคล้องสัมพันธ์กับแผนการเรียนและ แผนการฝึกอาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ทักษะ และคุณธรรม และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็น ระบบ สร้างนวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

5.2.5 การนิเทศการฝึกอาชีพ หมายถึง การที่ครูนิเทศครูฝึกในสถานประกอบการ หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงาน ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ และฝึกทักษะประสบการณ์ในสถานประกอบการ เป็นระยะ อย่างน้อยสามครั้ง ต่อภาคเรียน เพื่อให้เกิดการปรับปรุง พัฒนา และบรรลุวัตถุประสงค์ ของการฝึกอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.6 การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลข หรือ สัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณภาพหรือลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด และนำมาผ่านกระบวนการวินิจฉัย ตัดสินคุณค่าโดยเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยใช้เครื่องมือที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพใช้วิธีการที่ หลากหลายและคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ ซึ่งครูผู้สอนทำการประเมินผล รายวิชาในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการประเมินผลการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

5.3 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวง ประกอบด้วย สถานศึกษา ในสังกัดจำนวน 7 สถานศึกษา 4 จังหวัด ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัย อาชีวศึกษาลำปาง และวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน และจัดการศึกษาอาชีวศึกษา 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ใน 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอก ระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี

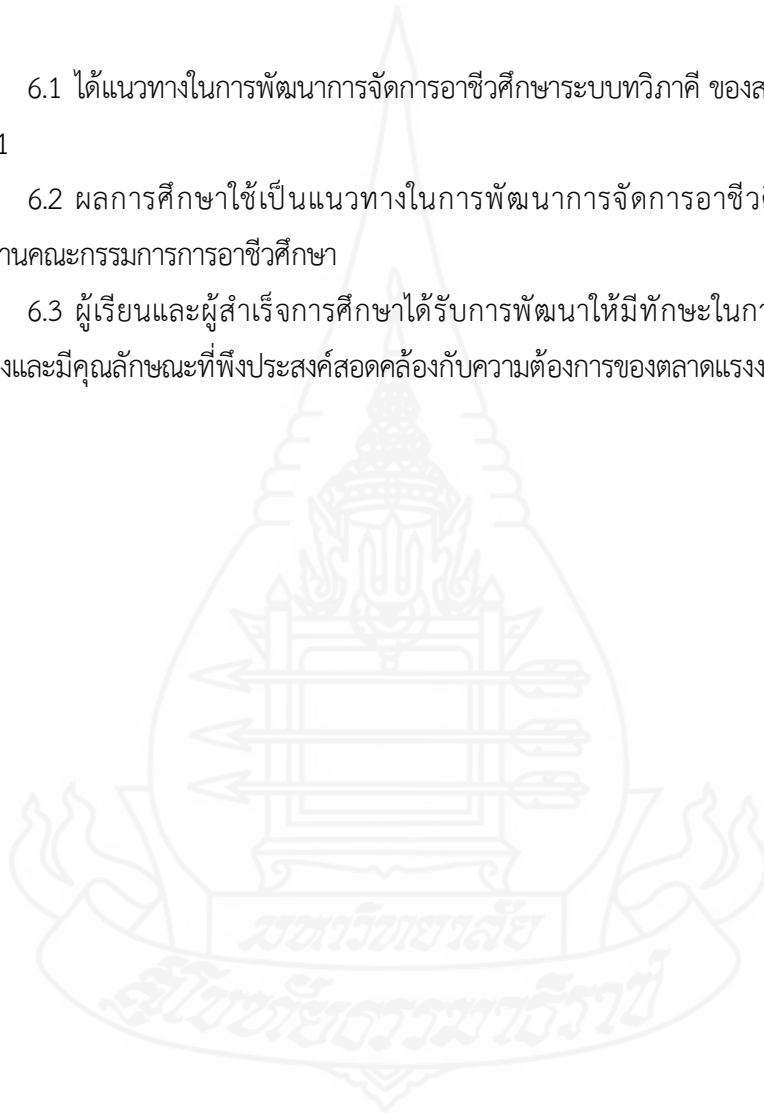
5.4 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ มีความสุข มีทัศนคติด้านบวกของผู้เรียนที่มีต่อ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ซึ่งประกอบด้วย การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการฝึกอาชีพ และการวัดผลและประเมินผล

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

6.2 ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

6.3 ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างแท้จริงและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับต่อไปนี้

1. การจัดการอาชีวศึกษา
2. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
4. การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการอาชีวศึกษา

อาชีวศึกษา เป็นการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพด้วยทักษะฝีมือที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือเกษตรกรรม การจัดการอาชีวศึกษาจึงเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนโดยการฝึกปฏิบัติเป็นหลัก ควบคู่กับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีใจบริการ เพื่อให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพและดำรงตนอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษา หรือ อาชีวศึกษา เป็นการเรียนรู้หรือการศึกษาเพื่อนำความรู้ ทักษะฝีมือ ไปประกอบอาชีพ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ (2556, น. 40) ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาว่า หมายถึง ระบบ กระบวนการ การบริหารจัดการ การวางแผน การกำหนดนโยบาย และมีความครอบคลุมถึงการฝึกอาชีพ หรือการฝึกอบรมวิชาชีพ ทั้งเป็นการให้ความรู้ใหม่ และการเพิ่มเติมความรู้เก่า ให้กับคนทุกวัย

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 4 กล่าวว่า “การอาชีวศึกษา” หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

มัญญ์ สุติศา (2548, น. 49) ให้ความหมายว่า การอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ที่อาศัยความรู้ระดับต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรวมถึงการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับแรงงานทั่วไป (Unskilled) ไปจนถึงแรงงานฝีมือ (Skilled)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, น. 5) ให้ความหมายว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การเตรียมบุคลากรด้านฝีมือสำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพ สาขาหรืองาน ตามปกติจัดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะรวมทั้งการเรียนวิชาสามัญ การฝึกปฏิบัติ และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัดส่วนของวิชาเหล่านั้นอาจมีได้หลากหลาย แต่ต้องเน้นภาคปฏิบัติ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 1362) ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาว่า การศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ

เมธี ปิลันธนานนท์ (2533, น. 48) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรด้านฝีมือระดับคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี สำหรับอาชีพหนึ่ง หรือกลุ่มอาชีพ ช่าง และงานต่าง ๆ อาชีวศึกษาตามปกติจัดขึ้นในระดับมัธยมปลาย จะต้องจัดให้มีการศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาทฤษฎี สัมพันธ์ และฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อพัฒนาฝีมือที่ต้องการสำหรับอาชีพหนึ่ง ๆ สัดส่วนของวิชาต่าง ๆ จะแตกต่างกัน แต่ตามปกติแล้วจะต้องเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ

Good (อ้างถึงใน ธีรวิฑูรย์ ชมใจ, 2554, น. 16) กล่าวไว้ว่า การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาระดับต่ำกว่ามหาวิทยาลัย จัดการศึกษาเพื่อเตรียมผู้เรียนเข้าสู่การเลือกงานอาชีพในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะหรือเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีระดับสูงขึ้น วิชาชีพดังกล่าว ได้แก่ การศึกษาด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม

จากความหมายของอาชีวศึกษาและการอาชีวศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ที่เน้นการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะในการทำงาน

1.2 แนวคิดและหลักการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษา มีแนวคิดและหลักการที่เน้นการฝึกทักษะให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับตลาดแรงงาน ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

มัญญ์ สุติศา (2548, น. 56-58) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาควรมีหลักพื้นฐานในการยึดถือปฏิบัติ ดังนี้

1. การอาชีวศึกษาเน้นส่วนหนึ่งของการอาชีวศึกษาทั้งหมดของชาติ นักศึกษาอาชีวศึกษาควรจะยอมรับว่าอาชีวศึกษาไม่ใช่ตัวแทนของการศึกษาวิชาสามัญ แต่หากว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการศึกษาทั้งหมด
2. เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐบาลและเอกชนที่รับประโยชน์ในการจัดอาชีวศึกษาของชาติ
3. การอาชีวศึกษาควรจะจัดไว้เพื่อเตรียมบุคคลสำหรับอาชีพส่วนหนึ่ง และเพื่อช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นให้มีความก้าวหน้าในอาชีพที่สุจริต และมีประโยชน์ต่อสังคม
4. วิชาชีพนานาประการที่จัดขึ้น จะต้องสามารถสนองความต้องการของตลาดอาชีพได้
5. การจัดอาชีวศึกษาควรคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละภาค
6. การอาชีวศึกษาชั้นสูง ผู้ที่ควรได้รับการคัดเลือกเข้าเรียนต้องมีความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาสูง เป็นผู้ที่ได้ตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคตของตนเองแล้ว
7. ควรจัดเรื่องการแนะแนวแก่ผู้เรียนอาชีวศึกษา
8. การอาชีวศึกษาควรอาศัยผลสรุปจากการค้นคว้าวิจัยเป็นรากฐานในการวางแผนอาชีวศึกษาของชาติ

การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อจะเพิ่มคุณค่าทางทรัพยากรมนุษย์ การจัดการเรียนการสอนเพื่อการทำงาน อาจดำเนินการได้ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน หลักการจัดอาชีวศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการ 3 ด้าน คือ

1. ความต้องการด้านบุคคล บุคคลมีความต้องการทางกายภาพเป็นปัจจัย 4 ที่เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ยังมีความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความรัก ความเอาใจใส่ ความปลอดภัย การยกย่องนับถือความสำเร็จในชีวิต และบุคคลก็ยังคงมีความถนัด ความสนใจ และความสามารถที่แตกต่างกันด้วย
2. ความต้องการทางสังคม เพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพได้ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพ มีประโยชน์ และมีส่วนรับผิดชอบในสังคม รู้จักหน้าที่แห่งตน

ความต้องการทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศชาติ ประเทศต้องการแรงงานในด้านใด ต้องการช่างฝีมือ ช่างเทคนิค หรืออาชีพประเภทใดที่ขาดแคลน และจำเป็นต้องการพัฒนาประเทศจะได้จัดวางหลักสูตรอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของงานอาชีพ และสถานประกอบการ

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (อ้างถึงใน นงเยาว์ กัลยาลักษณ์, 2558, น. 10) ได้กำหนดหลักการจัดการอาชีวศึกษาไว้ 4 มิติ คือ

มิติที่ 1 การสร้างโอกาสทางการศึกษา

1. พัฒนาศูนย์อบรมอาชีวศึกษา

2. เทียบโอนประสบการณ์สายอาชีพ จบ ปวช. ได้ใน 8 เดือน
3. จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา
4. จัดตั้งและขยายศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน Fix it Center
5. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สนับสนุน OTOP
6. ขยายให้มีผู้เรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น
7. ลดการออกกลางคัน
8. ขยายโอกาสในการศึกษาด้านอาชีวศึกษาถึงระดับปริญญาตรีสายปฏิบัติการ
9. สอนวิชาชีพเพื่อคนพิการในสถานศึกษา
10. สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษา
11. จัดอาชีวศึกษาและพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ในกลุ่มพื้นที่
- ขั้นพื้นฐาน
- ชายแดนภาคใต้
- มติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพ
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน
- 1.1 เร่งยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 1.2 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 1.3 ปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาทุกระดับ
- 1.4 ยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยอิงผลการประเมินระดับชาติ (V-net) และ
- การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ
- 1.5 พัฒนาแนวทางการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง
- 1.6 ร่วมมือกับภาคเอกชนในการเรียนการสอนและฝึกงานในสถาน
- ประกอบการ
- 1.7 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ การบริการสังคมจิต
- อาสา
2. ด้านคุณภาพการศึกษา
- 2.1 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
- 2.2 ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาโดยอิงผลการประเมินของ สมศ.
3. ด้านคุณภาพการเรียนการสอน
- 3.1 วิจัยปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการ
- 3.2 ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของผู้เรียนและผู้สอน
- 3.3 ส่งเสริมนวัตกรรม การจัดการศึกษา

3.3.1 โรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ (Project Based Learning)

3.3.2 วิทยาลัยเทคนิคมาตาพุด (Constructionism)

3.3.3 วิทยาลัยการท่องเที่ยวกลาง

3.4 จัดการเรียนการสอน English Program และ Mini English Program

4. ด้านอาชีวศึกษา

4.1 นำระบบ ICT มาใช้เพื่อการเรียนการสอน

5. ด้านคุณภาพครู

5.1 กำหนดมาตรฐานสมรรถนะครูอาชีวศึกษา

5.2 พัฒนาครู โดยใช้เครือข่าย/สมาคมวิชาชีพ

5.3 พัฒนาระบบนิเทศภายใน

5.4 เร่งยกระดับวิทยฐานะ

มติที่ 3 การสร้างประสิทธิภาพในด้านการบริหารจัดการ

1. พัฒนาระบบฐานข้อมูล สนับสนุนการวางแผนและพัฒนาคุณภาพ

2. นำระบบ ICT มาใช้เพื่อการบริหารจัดการ

3. บริหารงานบุคคลโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

3.1 ดูแลและแก้ปัญหาครูจ้างสอน และในการประกอบอาชีพ

3.2 สร้างขวัญ กำลังใจ และจิตสำนึกในความเป็นเจ้าขององค์กร

4. ป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

5. จัดสรรงบประมาณ/ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

5.1 ครุภัณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน

5.2 สถานศึกษาขนาดเล็ก

6. กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ

มติที่ 4 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา

1. จัดตั้งกองทุนอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมวิชาชีพ

2. เพิ่มการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. ขยายความร่วมมือกับภาคเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนานักศึกษา

พัฒนาครู พัฒนาการเรียนการสอน

4. ร่วมกับประเทศในอาเซียน พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษา

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ (2556, น. 91-92) กล่าวว่า หลักในการจัดการอาชีวศึกษาให้เป็น
รูปธรรม 9 ระดับชั้น ดังนี้

ระดับ 1 การอาชีวศึกษาเน้นการกระทำที่ทำให้เกิดทักษะสอดคล้องกับธรรมชาติ โดยไม่คำนึงถึงทักษะที่ได้ประกอบอาชีพเพื่อการมีชีวิตในสังคมในระดับนี้จะไม่มุ่งอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ ทักษะที่ฝึกจะให้ เป็นแบบรวม ๆ

ระดับ 2 การอาชีวศึกษาเป็นการกระทำที่ทำให้เกิดทักษะและมีพัฒนาการด้านความรู้และเจตคติที่ดีต่อการทำงานจะเป็นงานหนึ่งหรือหลาย ๆ งานก็ได้ การเรียนจะเป็นการวิเคราะห์ภารกิจของงาน แต่ละประเภท ในระดับนี้จะเริ่มเสนอรูปแบบของงานให้ปรากฏซึ่งในระดับนี้ผู้เรียนสามารถที่จะเลือกอาชีพของตนได้เมื่อจบมัธยมศึกษาตอนต้นการจัดการศึกษาต้องให้ผู้เรียนได้เลือกอาชีพของตนเองอย่างฉลาดและสร้างเจตคติที่ดีในงานของตน ในระดับนี้นักเรียนจะได้พบกับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งจะ เป็นแนวทางการเลือกอาชีพของตน

ระดับ 3 การอาชีวศึกษาเป็นการกระทำที่ทำให้เกิดทักษะความรู้และเจตคติที่จำเป็นกับการทำงานให้ประสบความสำเร็จในงานหนึ่ง อาชีพหนึ่ง หรือมากกว่าในระดับนี้จะคล้ายกับระดับที่ 2 คือ เน้นลักษณะงานให้ปรากฏเป็นทางเลือกแต่จะเพิ่มเติมทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการฝึกทักษะความรู้และเจตคติเข้าไปมากขึ้น การผสมผสานกันของหลักสูตรในโรงเรียนต้องให้สอดคล้องกับที่จะจัดประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพให้กับผู้เรียนด้วย

ระดับ 4 การอาชีวศึกษาให้เน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ และเจตคติที่จำเป็นในการทำงานในสาขาอาชีพหนึ่งและมุ่งมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในเวลางานและนอกเวลางาน จัดให้มีการส่งเสริมการเป็นผู้นำ ในระดับนี้อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและการยังชีพด้วย โดยยึดประโยชน์และความสำคัญของการใช้เวลาว่าง ความพอใจในชีวิตครอบครัว การได้ร่วมกับกิจกรรมในสังคม เป็นระดับที่ผู้เรียนต้องแสดงออกถึงการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งเป็นการยากที่จะใช้ความรู้เพียงด้านเดียว

ระดับ 5 การอาชีวศึกษาเน้นการฝึกทักษะพัฒนาความรู้และเจตคติให้ถึงความสามารถที่ต้องการในการทำงานและการสร้างครอบครัว ร่วมคิดกิจกรรมของสังคม การศึกษาในระดับนี้ต่อเนื่องจากความคิดในระดับที่ 4 ถึงการใช้ชีวิตและการทำงานเพื่อยังชีพในสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคต ความแตกต่างของระดับ 5 จากระดับ 4 นั้นอยู่ที่การเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาให้กว้างขวางขึ้นในหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้มากเห็นมาก มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น

ระดับ 6 การอาชีวศึกษาเน้นการศึกษาด้านความสามารถในบุคคลเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ในปัจจุบันและสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต อาชีวศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและการทำงานในภาพสังคมปัจจุบันและในอนาคต ในระดับนี้การพัฒนาจะเริ่มลดทักษะด้านฝีมือแต่จะเพิ่มกระบวนการตัดสินใจ การจัดประสบการณ์ การเรียนการนำเอาปัญหาในสังคมปัจจุบันด้านเศรษฐกิจเข้ามา ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

ระดับ 7 การอาชีวศึกษาเน้นความสัมพันธ์ทางด้านชีวิตกับสังคม และเทคโนโลยี การศึกษาเริ่มเล็งเห็นความสำคัญของสังคมที่หลากหลาย และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการทำงาน กระบวนการตัดสินใจต้องมีการส่งเสริมเพิ่มขึ้นเพื่อให้ตระหนักถึงอิทธิพลต่างๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

ระดับ 8 การอาชีวศึกษาจะเน้นสัมพันธ์ภาพของบุคคลที่มีต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม ในระดับนี้จะแสดงผลของการตัดสินใจที่มีต่องานและอาชีพ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะมุ่งพัฒนาการ เป็นผู้นำที่สามารถจะส่งเสริมบรรยากาศการทำงานและการเรียนรู้ ส่งเสริมรูปแบบของการดำเนินชีวิตใน สายตาชาวโลก

ระดับ 9 การอาชีวศึกษาจะเน้นสัมพันธ์ภาพของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป และทางด้าน การเมืองด้วย ในระดับนี้จะส่งเสริมภาวะผู้นำในการกำหนดนโยบายของชุมชน ส่งเสริมการศึกษา และอื่น ๆ โดยในระดับนี้จะเน้นการกำหนดแนวทางในอนาคตของสังคม โดยยึดฐานจากอิทธิพลของเทคโนโลยี และการกำหนดนโยบายสอดคล้องกับรูปแบบของวิถีชีวิตในโลกที่ต้องการและยอมรับ

จากแนวคิดและหลักการดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษา สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาตามความต้องการของบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคสังคมเศรษฐกิจของ ประเทศและภูมิภาค ทั้งด้านความรู้ ทักษะฝีมือ การพัฒนาตนเอง ความสามารถในการสร้างครอบครัว สัมพันธ์ภาพกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียน พัฒนาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และพัฒนาความร่วมมือในการ จัดการอาชีวศึกษา

1.3 กฎหมายและแผนการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตั้งแต่การศึกษาชาติ จนถึงนโยบายและแผนงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ดังนี้

1.3.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 1-23)

หมวด 3 ระบบการศึกษา

มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4. ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5. ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการจัดการศึกษา หรือการฝึกอบรมวิชาชีพ ที่จะจัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

1.3.2 พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551, น. 1-24)

หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทาง

ทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา 7 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ โดยรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และ มาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
3. ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

มาตรา 10 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

1. การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน
2. การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

4. การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

5. การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

6. การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

7. การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

หมวด 4 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา 51 ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน และสถานประกอบการ

มาตรา 52 สถานประกอบการใดที่ประสงค์จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อให้ได้รับการรับรองประโยชน์ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ถือว่าไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานรูปแบบศูนย์การเรียนตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

การยื่นคำขอและการพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการให้จัดการสอนตามหลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ หรือจัดการสอนตามหลักสูตรที่สถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดทำขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

มาตรา 53 สถานประกอบการหรือภาคเอกชนอาจเข้าร่วมดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิจัยห้องทดลองหรือห้องปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันของรัฐหรือเอกชนได้ตามความตกลงของสถานศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการนั้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนากำลังคน การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างมาตรฐานการอาชีวศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ของครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาหรือสถาบัน ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

รายได้และทรัพย์สินที่เกิดจากการดำเนินการของสถานประกอบการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นรายได้ของสถานศึกษาหรือสถาบันนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมดำเนินการของสถานประกอบการ หรือภาคเอกชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา 54 สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ อาจได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี
2. การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา 55 ครูฝึกในสถานประกอบการตามมาตรา 52 และมาตรา 53 ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและผ่านการศึกษาหรือฝึกอบรมวิชาการศึกษาด้านอาชีพ
2. เป็นผู้ชำนาญการด้านอาชีพโดยสำเร็จการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ หรือมาตรฐานอื่นตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด
3. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะสาขาซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าห้าปี หรือสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าสามปี หรือผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าห้าปี
4. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขา มีผลงานเป็นที่ยอมรับในสังคมและท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้

หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรม และการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

สรุป พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 กำหนดว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ โดยจัดได้ 3 รูปแบบ ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ได้แก่ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

1.3.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา และการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 4.1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ทุนมนุษย์ของ ประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียน ค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนไม่น้อย ยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทศนคติ และ พฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐาน การพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาพ ที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและ มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มี คุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนทั้งในและนอห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ (2) พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ (3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหาร จัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุง แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต (4) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและ ให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางสุขภาพและโภชนาการ ที่เหมาะสมกับวัย ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ (5) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานพยาบาลทุกสังกัดในเขตพื้นที่สุขภาพ (6) พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย อาทิ ผลักดันให้มีกฎหมายการ ดูแลผู้สูงอายุระยะยาว และ (7) ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง อาทิ กำหนดมาตรการดูแลครอบครัวที่เปราะบาง และส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้เป็นแหล่งบริการความรู้ทาง วิชาการที่ทุกคนเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ 4.3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ทั้งจากผลกระทบของเศรษฐกิจโลกซบเซา

และข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวช้า

การพัฒนา 5 ปีต่อจากนี้ไป จึงเน้นให้เศรษฐกิจเติบโตได้ตามศักยภาพและมีเสถียรภาพ ภาคส่งออกมีการพัฒนาจนสามารถขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ผลิตภาพการผลิตของประเทศเพิ่มขึ้น การลงทุนภาครัฐและเอกชนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมาจากความร่วมมือกันมากขึ้น ประชาชนและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังเน้นให้เศรษฐกิจรายสาขามีการเติบโตอย่างเข้มแข็ง ภาคการเกษตรเน้นเกษตรกรรมยั่งยืนและให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ การท่องเที่ยวสามารถหารายได้และแข่งขันได้มากขึ้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ภาคการเงินมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ทั้งในด้านการคลัง อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดแผนงานโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การบริหาร และการตรวจสอบกระบวนการงบประมาณ และด้านการเงิน อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงินทั้งในตลาดเงินและตลาดทุนให้สามารถสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และ (2) การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน ต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบันเพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง วางอนาคตรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม เสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4.8 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา อาศัยการเพิ่มประสิทธิภาพจากปัจจัยความได้เปรียบด้านแรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และการนำเข้าเทคโนโลยีสำเร็จรูปจากต่างประเทศมากกว่าการสะสมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง ทำให้ส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางด้านเทคโนโลยีซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงตกอยู่กับประเทศผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยี อีกทั้งการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนประเทศสู่สังคมนวัตกรรมได้

การพัฒนาจึงเน้นในเรื่องการเพิ่มความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และการเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อยกระดับความสามารถการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (1) เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนา และผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม อาทิ ลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยี ที่ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาได้เอง และกลุ่มเทคโนโลยีที่นำสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (2) พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี อาทิ ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลัก ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างสรรค้่นวัตกรรม ด้านการออกแบบและการจัดการธุรกิจที่ผสมผสานการใช้เทคโนโลยีให้แพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของไทย และ (3) พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ด้านบุคลากรวิจัย อาทิ การเร่งการผลิตบุคลากรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับ ความต้องการโดยเฉพาะในสาขา STEM และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้มีทั้งความรู้และความเข้าใจใน เทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์ที่ 4.10 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา ความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลักคิดเสรี เปิดเสรี และเปิดโอกาส โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและขยายความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และอื่น ๆ กับมิตรประเทศ และเป็นการขับเคลื่อนต่อเนื่องจากการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนที่เสรี เปิดกว้าง และเป็นธรรม ดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการ แสวงหาตลาดใหม่ๆ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือ เพื่อการพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาครวมทั้งประเทศนอกภูมิภาค

ดังนั้น การพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการมีเครือข่ายการเชื่อมโยงตามแนวระเบียง เศรษฐกิจที่ครอบคลุมและมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ การเพิ่มระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและ ภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาค อนุภูมิภาค อาเซียน และเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจากแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคให้ครอบคลุม ภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ และประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญทั้งในระดับ

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (1) ขยายความร่วมมือทางการค้าและการ ลงทุนกับมิตรประเทศ และแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้าและบริการของไทย (2) พัฒนาความเชื่อมโยง ด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, BIMSTEC ,และ JDS และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุน ด้านโลจิสติกส์ (3) พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจบริการ และการลงทุน ที่โดดเด่นในภูมิภาค (4) ส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย (5) เปิดประตูการค้า และพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและ ภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน (6) สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และ

นานาชาติ (7) เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ (8) ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติ ในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวกับเรื่องความอยู่ดีมีสุขของประชาชน (9) บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและด้านการต่างประเทศ และ (10) ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา และการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน พัฒนาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม และความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

1.3.4 ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555 - 2569) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555)

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้าน

1. สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด
2. ให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน
4. เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

ในการนี้คณะกรรมการฯ ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประกอบด้วย 4 นโยบาย 10 ยุทธศาสตร์ 28 กลยุทธ์ และ โครงการ 93 โครงการ

1. นโยบายที่ 1 มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยมีเป้าหมาย : ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้ บริบทความร่วมมือกับสถาน

ประกอบการให้ ได้ ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคน อาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับ ความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล มี 4 กลยุทธ์

1) กลยุทธ์ที่ 1 ผลิตและพัฒนากำลังคนให้ มี สมรรถนะ ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคมทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล โครงการสำคัญ จำนวน 3 โครงการ ได้แก่

(1) โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคนทั้ง ปริมาณและคุณภาพภายในประเทศ

ก. ระดับจังหวัด

ข. ระดับกลุ่มจังหวัด

ค. ระดับกลุ่มอุตสาหกรรม /กลุ่มอาชีพ

(2) โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคน ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพตามกรอบความร่วมมือกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสากล

(3) โครงการศึกษาเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลาง ของประเทศไทย ระยะ 15 ปี (ปีการศึกษา 2555 – 2569)

ก. ระยะที่ 1 2555 - 2561 (60:40)

ข. ระยะที่ 2 2562 - 2569 (70:30)

2) กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรม วิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี โครงการสำคัญ ได้แก่

(1) โครงการแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และสถานประกอบการในกลุ่มจังหวัด

(2) โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนและระดับสากล

(3) โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาอาชีวศึกษาระหว่างประเทศ

3) กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดการอาชีวศึกษา ด้านความร่วมมือ ผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยเฉพาะ การศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของ ตลาดแรงงาน โครงการสำคัญ ได้แก่

(1) โครงการพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ให้สอดคล้องกับขนาดและความสามารถของสถานประกอบการ โดยเฉพาะ SME ภายใต้ความร่วมมือกับสถานประกอบการ

(2) โครงการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระดับจังหวัด

(3) โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการฝึกงานและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4) กลยุทธ์ที่ 4 ปรับภาพลักษณ์ ทศนคติและสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียน กลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โครงการสำคัญได้แก่

(1) โครงการส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้ระหว่างเรียน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ ของผู้เรียนและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

(2) โครงการพัฒนาระบบการแนะแนวอาชีพเชิงรุกเพื่อให้สามารถเข้าถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

(3) โครงการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ภาพลักษณ์เชิงคุณภาพไปยังกลุ่มเป้าหมายให้ เห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษาที่จะสร้างให้เกิด “การศึกษาเพื่ออาชีพ คือ ดวงประทีปส่องชีวิต ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจเพื่อชีวิตที่มั่นคง”

(4) โครงการสร้างภาพยนตร์เพื่อประชาสัมพันธ์ และปรับภาพลักษณ์เกี่ยวกับวิถี ชีวิตชาวอาชีวศึกษาเชิงสร้างสรรค์

(5) โครงการส่งเสริมคนดีศรีอาชีพ

(6) โครงการเยาวชนอาชีวะสัมพันธ์ ร่วมสร้างสรรค์สังคม

(7) โครงการอาชีวะอาสา เพื่อพัฒนาสังคม

1.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพอาชีวศึกษาให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบ

1) กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษาให้สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ โครงการสำคัญ ได้แก่

(1) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และยกระดับรายได้ของชุมชน

(2) โครงการฝึกอาชีพระยะสั้นตามความต้องการของตลาดแรงงาน

2) กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการและผู้อยู่นอกระบบ โครงการสำคัญ ได้แก่

- ทางการศึกษา
- (1) โครงการเทียบโอนประสบการณ์ในการทำงานเพื่อให้คุณวุฒิ
- พระราชดำริ
- (2) โครงการอบรมฝึกอาชีพร่วมกับหน่วยงานตามโครงการ
- ยุทธศาสตร์
- (3) โครงการฝึกอาชีพร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการตามนโยบาย
- (4) โครงการฝึกอาชีพให้กับผู้พิการ สูงอายุผู้ด้อยโอกาส
- 3) กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนอบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอด
- อาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ โครงการสำคัญ ได้แก่
- (1) โครงการฝึกอบรมฝีมือแรงงานเพื่อสร้างหรือเปลี่ยนอาชีพที่ตรง
- กับความต้องการของตลาดแรงงาน
- (2) โครงการอบรมยกระดับฝีมือแรงงานหลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- 1.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบ
- คุณวุฒิวิชาชีพ
- 1) กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตาม
- สมรรถนะของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ โครงการสำคัญ ได้แก่
- (1) โครงการศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามกรอบ
- คุณวุฒิวิชาชีพโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ
- (2) โครงการพัฒนาคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การ
- เรียนรู้ให้ตรงกับสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ
- 2) กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพตรงตามคุณวุฒิ
- วิชาชีพ โครงการสำคัญ ได้แก่
- (1) โครงการพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพโดยความร่วมมือ
- ของสถานประกอบการ
- (2) โครงการฝึกอบรมพัฒนาคณะกรรมการผู้ประเมินมาตรฐาน
- วิชาชีพ
- 1.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างระบบการจูงใจให้เกิดการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ
- อาชีวศึกษา
- 1) กลยุทธ์ที่ 1 ปรับระบบกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาต่ออาชีวศึกษา
- โครงการสำคัญ ได้แก่

(1) โครงการพัฒนาหลักเกณฑ์ เพื่อให้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา จัดสรรเงินกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนอาชีวศึกษา 100% ในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน

(2) โครงการสนับสนุนด้านทุนการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก และแหล่งรองรับงาน

2) กลยุทธ์ที่ 2 จัดหาแหล่งเงินสนับสนุนทุนการศึกษาให้ผู้ที่สนใจและคนเก่งได้ศึกษาในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โครงการสำคัญ ได้แก่

(1) โครงการจัดหาแหล่งเงินทุนการศึกษาจากภายนอกสถานศึกษา

(2) โครงการจัดหาแหล่งเงินทุนการศึกษาในสถานศึกษา

(3) โครงการสนับสนุนเครื่องมือประจำตัวพื้นฐานตามวิชาชีพ

3) กลยุทธ์ที่ 3 สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพอิสระหลังจบการศึกษา สร้างความมั่นคงในชีวิต โครงการสำคัญ ได้แก่

(1) โครงการแนะแนวเส้นทางความก้าวหน้าเพื่อการประกอบอาชีพ

(Career Path)

(2) โครงการกองทุนตั้งตัวอาชีวศึกษา

(3) โครงการเล่าแก่น้อย

4) กลยุทธ์ที่ 4 มาตรการทางด้านภาษีอากรเพื่อการจูงใจให้สถานประกอบการให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา โครงการสำคัญ ได้แก่

(1) โครงการศึกษาการสร้างแรงจูงใจ ทางด้านมาตรการภาษี อากร ให้แก่ภาคเอกชน/สถานประกอบการในการร่วมจัดการอาชีวศึกษา

2. นโยบายที่ 2 พัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยมีเป้าหมาย 2 ข้อ คือ มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา เพียงพอต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ และพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้ มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มี 2 กลยุทธ์

1) กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจากภาครัฐ โครงการสำคัญ จำนวน 3 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการขออัตรากำลังข้าราชการ พนักงานราชการให้พอเพียง

(2) โครงการขอรับงบประมาณค่าจ้างชั่วคราวครู และเจ้าหน้าที่
 (3) โครงการครุทายาทครูวิชาชีพ (ขอทุนการศึกษาและอัตราบรรจุ
 แต่งตั้งครูวิชาชีพพันธุ์ใหม่ให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสาย
 ปฏิบัติการ)

2) กลยุทธ์ที่ 2 การสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจาก
 ภาคเอกชนและชุมชน โครงการสำคัญ จำนวน 3 โครงการ ดังนี้

- (1) โครงการเชิญครูเกษียณอายุราชการเป็นครูพิเศษ อาจารย์พิเศษ
- (2) โครงการสร้างระบบเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการเป็น
 ครูพิเศษ อาจารย์พิเศษ
- (3) โครงการครูพิเศษจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านและ
 ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น

2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของ
 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มี 3 กลยุทธ์

1) กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการศึกษาต่อการฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน
 โครงการสำคัญจำนวน 5 โครงการ ดังนี้

- (1) โครงการรัฐจัดทุนการศึกษาต่อปริญญาโทและปริญญาเอกทั้งใน
 ประเทศและต่างประเทศ ในสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ
- (2) โครงการรัฐจัดทุนการฝึกอบรมเทคโนโลยีใหม่ทั้งในประเทศและ
 ต่างประเทศ ในสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ
- (3) โครงการกำหนดมาตรการให้ครูวิชาชีพได้มีการพัฒนาสมรรถนะ
 และประสบการณ์ ด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- (4) โครงการกำหนดมาตรการให้มีการนำผลสัมฤทธิ์ที่เกิดต่อผู้เรียนไป
 ใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ เลื่อนขั้นเงินเดือน ให้ค่าตอบแทน การขอมือและเลื่อนวิทยฐานะ
- (5) โครงการจัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ในสถาบันการอาชีวศึกษา

2) กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรอาชีวศึกษา โครงการ
 สำคัญจำนวน 9 โครงการ ดังนี้

- (1) โครงการจัดตั้งสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากร
 อาชีวศึกษา (ทำหน้าที่พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรอาชีวศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน)
- (2) โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา
- (3) โครงการพัฒนาขีดความสามารถของครูในการจัดการเรียน
 การสอน

- (4) โครงการพัฒนาขีดความสามารถของศึกษานิเทศก์ในการนิเทศ
- (5) โครงการพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา
- (6) โครงการพัฒนาขีดความสามารถด้านภาษาอังกฤษ
- (7) โครงการพัฒนาครูในการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน
- (8) โครงการพัฒนาศักยภาพในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- (9) โครงการส่งเสริม สนับสนุนให้ ครูจัดทำตำรา เอกสารที่ใช้ในการเรียนการสอน

2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างโอกาสและความร่วมมือในการสร้างเสริมคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มี 2 กลยุทธ์

1) กลยุทธ์ที่ 1 สร้างโอกาสและความร่วมมือกับภาครัฐ โครงการสำคัญจำนวน 5 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการปรับบทบาทหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้รับผิดชอบสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชน

(2) โครงการร่วมกับคุรุสภากำหนดมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ (กำหนดมาตรฐานในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูวิชาชีพใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ด้านอาชีวศึกษา)

(3) โครงการร่วมกับสำนักงาน ก.ค.ศ. กำหนดมาตรฐานตำแหน่งมาตรฐานวิทยฐานะสำหรับครูวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาและศึกษานิเทศก์ด้านอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ

(4) โครงการร่วมกับสำนักงาน ก.ค.ศ.และกระทรวงการคลังกำหนดมาตรฐานชั่วโมงการสอนขั้นต่ำและขั้นสูงของครูในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งครูวิชาสามัญและครูวิชาชีพ

(5) โครงการร่วมกับสำนักงาน ก.ค.ศ.ปรับปรุง กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการบรรจุ แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ด้านวิชาชีพเป็นครูวิชาชีพและคณาจารย์ โดยกำหนดอัตราเงินเดือน ค่าตอบแทนตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์

2) กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและความร่วมมือกับภาคเอกชนและชุมชน โครงการสำคัญจำนวน 6 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

(2) โครงการกำหนดหลักเกณฑ์ ในการแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ

(3) โครงการความร่วมมือด้านวิชาการกับภาคเอกชนโดยใช้มาตรการด้านภาษีอากรเป็นแรงจูงใจ

(4) โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ภูมิปัญญาระหว่างภาคเอกชน ชุมชนและสถานศึกษา

(5) โครงการพัฒนาความยั่งยืนของภูมิปัญญาท้องถิ่น

(6) โครงการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งประดิษฐ์ชุมชนสู่อุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์

3. นโยบายที่ 3 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่ โดยมีเป้าหมาย : สถานศึกษาของอาชีวศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอน ในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

3.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพ และฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน มี 5 กลยุทธ์

1) กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างและเครือข่ายการเรียนรู้ โครงการสำคัญจำนวน 3 โครงการ

(1) โครงการส่งเสริมความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

(2) โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและใช้ทรัพยากรร่วมกัน

(3) โครงการส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนาเครือข่ายภายใต้ข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2) กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดการบริหาร โครงการสำคัญจำนวน 4 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีธรรมาภิบาลโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2) โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศหรือการบริหารจัดการ

(3) โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายนอก

(4) โครงการพัฒนาศูนย์วิทยบริการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย

3) กลยุทธ์ที่ 3 ร่วมมือกับสถานประกอบการในการเปิดสอนระดับปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โครงการสำคัญจำนวน 1 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการร่วมมือกับสถานประกอบการในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

4) กลยุทธ์ที่ 4 เร่งรัดการจัดเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โครงการสำคัญจำนวน 3 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการเรียน การสอนระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

(2) โครงการจัดหาแหล่งสนับสนุนจากต่างประเทศ

(3) โครงการพัฒนาและเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เป็นไปตามมาตรฐาน ของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

5) กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนานักวิจัยและนวัตกรรม อาชีวศึกษาภายใต้ความร่วมมือกับสถานประกอบการและชุมชน โครงการสำคัญจำนวน 2 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการด้าน การวิจัย

(2) โครงการผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสนองตอบความ ต้องการของสถานประกอบการและชุมชน

3.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ มี 1 กลยุทธ์

1) กลยุทธ์ที่ 1 เจรจาแสวงหาความร่วมมือทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ โครงการสำคัญจำนวน 5 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการศึกษาดูงานสถานประกอบการและสถานศึกษา ทั้ง ภายในและต่างประเทศ

(2) โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บุคลากรระหว่างหน่วยงานสถานศึกษา ทั้งภายในและต่างประเทศ

(3) โครงการแลกเปลี่ยนนักวิจัยระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา ทั้ง ภายในและต่างประเทศ

(4) โครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งภายในและ ต่างประเทศ

(5) โครงการให้ทุนสัมมนาวิชาการ ประชุมวิชาการ

4. นโยบายที่ 4 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยมีเป้าหมาย : ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วม มี 1 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

4.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ มี 3 กลยุทธ์

1) กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้บริหาร
โครงการสำคัญจำนวน 3 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาผู้บริหารโดยฝึกประสบการณ์จริง (On the Job Training)

(2) โครงการฝึกอบรมวิชาการด้านการบริหารสถานศึกษา

(3) โครงการฝึกอบรม ICT เพื่อการบริหาร

2) กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรม องค์ความรู้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ โครงการสำคัญ จำนวน 1 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการจัดการระบบตั้งศูนย์ข้อมูลเทคโนโลยี สารสนเทศในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

3) กลยุทธ์ที่ 3 สนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการศึกษา โครงการสำคัญสำคัญจำนวน 3 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวตามประเภทสาขาวิชา

(2) โครงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากร

(3) โครงการการวิเคราะห์งบประมาณการดำเนินงานตามแผน

ยุทธศาสตร์

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้านสารสนเทศ การให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษา ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุก

1.3.5 ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ภารกิจและนโยบาย การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ.2555-2569 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555)

1 ด้านการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพ

1.1 รักษาเป้าหมายผู้เรียนในระดับ ปวช. การเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับ ปวส.

1.2 ลดปัญหาการออกกลางคัน โดยวางเป้าหมายให้ลดลงร้อยละ 5 ด้วยการ ป้องกัน/ดูแลรายบุคคล การวิจัยพัฒนา แก้ปัญหารายวิทยาลัย/รายสาขาวิชา การวิเคราะห์แก้ปัญหาเชิง ระบบ กลุ่มเป้าหมายใน 50 วิทยาลัยที่มีปัญหาการออกกลางคันสูง

1.3 จัดการเรียนการสอนในระดับพื้นที่และภาพรวมตามความต้องการใน แต่ละสาขา

1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าเรียนสายอาชีพด้วยระบบโควตา

1.5 เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนสำคัญต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในเชิงรุก ซึ่งได้แก่ นักเรียน และผู้ปกครอง

2 ด้านการขยายโอกาสในการเรียนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

2.1 จัดอาชีวศึกษาครอบคลุมทุกพื้นที่ สาขาอาชีพ การขยายกลุ่มเป้าหมาย

2.2 จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในรูปแบบกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัดและ กรุงเทพมหานคร รวม 19 สถาบัน และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคละ 1 แห่ง จำนวน 4 แห่ง

2.3 จัดตั้งสถานศึกษาอาชีวะอำเภอในกลุ่มอำเภอขึ้นหนึ่ง

2.4 ส่งเสริมการจัดอาชีวะชายแดนใต้สู่สันติสุข ศูนย์ฝึกอบรมอาชีวะ อาชีวะ สองระบบ และการจัดหลักสูตรอาชีวะท้องถิ่น และสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส

2.5 มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน สาขาที่เป็นนโยบายรัฐบาล และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการจัดอาชีวศึกษา เฉพาะทาง อาทิ ปีโตรเคมี การสร้างเขตรุ่นใหม่ คริวไทยสู่ครัวโลก พลังงานทดแทน โลจิสติกส์/รถไฟ ความเร็วสูง อัญมณี ยานยนต์ ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ท่องเที่ยว/โรงแรม ฯลฯ

2.6 ขยายกลุ่มเป้าหมายอาชีวะในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวะ เพื่อคนพิการ อาชีวะวัยแรงงาน อาชีวะสูงวัย อาชีวะเพื่อสตรี อบรมระยะสั้น/ตลาดนัดอาชีพ ศูนย์ซ่อม สร้างเพื่อชุมชน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อต่อยอดและพัฒนาทักษะทั้ง Upgrade Skills และ Re Skills ร่วมจัดอาชีวศึกษาในสถานพินิจ เรือนจำ ค่ายทหาร และ อปท. ฯลฯ

2.7 สนับสนุนให้หน่วยงาน/องค์กร ร่วมจัดอาชีวศึกษาซึ่งได้แก่ สถาน ประกอบการ อปท. และภาคเอกชนจากสาขาอาชีพต่าง ๆ ฯลฯ

2.8 จัดอาชีวะทางเลือก อาชีวะทายาท วิทยาลัยอาชีวศึกษารฐานวิทยาศาสตร์ อาชีวะอินเตอร์ และอาชีวะเทียบโอนประสบการณ์

2.9 เพิ่มช่องทางการเรียนอาชีวศึกษาด้วยอาชีวะทางไกล และเครือข่ายวิทยุ เพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพ (R-radio network)

3 ยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษา

3.1 ระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน ส่งเสริมคุณภาพและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาโดย

1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism, Project Based Learning Authentic Assessment, การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์จากการเรียนในสถานที่จริง/ สถานการณ์จริง อาทิ Fix It Center และกรณีภัยพิบัติ

2) พัฒนาระบบนิเทศ การจัดการความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์จาก ครูรุ่นพี่สู่ครูรุ่นใหม่ (นิเทศภายใน) และการนิเทศทางไกล

3) สร้างความเข้มแข็งการประกันคุณภาพภายใน สนับสนุนให้ทุกวิทยาลัย ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับดีมาก และเตรียมพร้อมรับการประเมินระดับสากล

4) ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ตามความต้องการของพื้นที่ และการให้บริการกลุ่มเป้าหมายพิเศษ อาทิ คนพิการ, ้วยทำงาน, สูงวัย, สตรี ฯลฯ

5) ใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน สนับสนุนความพร้อมในด้าน Hardware สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการประกวดสื่อ/สื่อออนไลน์ และจัดตั้งวิทยาลัยต้นแบบ การใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน

6) พัฒนาคู สร้างเครือข่ายครู Social Media และ Network สนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ

7) จัดหาสื่อ/หนังสือ วัสดุฝึก อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ทันสมัยและเพียงพอ

3.2 ระดับผู้เรียน ยกระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) โดยใช้ V-NET การประเมินด้านมาตรฐานวิชาชีพ และ การประเมินระดับห้องเรียน สร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคตด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิดบนพื้นฐาน Competency Based Technology Based Green Technology และ Creative economy รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมและการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ อาทิ สุภาพบุรุษอาชีวะ ลูกเสือ กีฬา และการป้องกันแก้ไขการทะเลาะวิวาท

3.3 เตรียมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคม ASEAN โดยการเพิ่มจำนวนสถานศึกษา English Program (EP) Mini English Program (MEP) ทุกจังหวัด ใช้หลักสูตร/สื่อต่างประเทศ สนับสนุน การฝึกงานต่างประเทศ/บริษัทต่างประเทศและในประเทศ ยกย่องระดับทักษะด้านภาษาอังกฤษ ในงานอาชีพ ส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาประเทศคู่ค้า จัดระบบ Sister School ทุกประเทศใน ASEAN

4 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

4.1 ด้านบริหารทั่วไป ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ได้แก่ Web Portal, E-office และ Data based รวมทั้งการปรับภาพลักษณ์เชิงบวก

4.2 ด้านงบประมาณ ใช้แนวทาง Strategic Performance, Based Budgeting: SPBB และ Formula Funding โดยการจัดงบประมาณตามความจำเป็นพื้นฐาน ความเสมอภาค และตามนโยบาย, การกระจายอำนาจจัดซื้อจัดจ้าง, จัดหางบประมาณค่าสาธารณูปโภคและค่าจ้างครู ให้เพียงพอ

4.3 ด้านบริหารงานบุคคล สร้างเครือข่ายครู/สมาคมวิชาชีพ จัดหาลูกจ้าง พนักงานราชการให้เพียงพอ รวมทั้งการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษา

4.4 ด้านการสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อ พัฒนา การจัดอาชีวศึกษา ดังนี้

- 1) องค์กร/สมาคมวิชาชีพ สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า กระทรวง แรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การฝึกงาน ฯลฯ
- 2) ประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน
- 3) องค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ VOCTECH, CPSC /APACC, SEARCA และ UNIVOC ฯลฯ
- 4) ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของโลก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อิสราเอล ญี่ปุ่น เดนมาร์ก เยอรมัน ฯลฯ

ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้แก่ การเพิ่มปริมาณ ผู้เรียนสายอาชีพ การขยายโอกาสในการเรียนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ยกย่องคุณภาพการจัด อาชีวศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

จากการศึกษากฎหมายและแผนการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การ จัดการอาชีวศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา นโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพและยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและส่งเสริมภาคเศรษฐกิจ

2. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการอาชีวศึกษา มีการจัดการศึกษา 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทล.บ.) 3 รูปแบบ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และทวิภาคี ซึ่งผู้ศึกษาสนใจศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เนื่องจากเป็นการเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อม เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน และได้นำเสนอด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาสายอาชีพโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยที่ผู้เรียนจะเรียนทฤษฎีและฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ และมีรายได้ระหว่างเรียน ซึ่งมีหน่วยงานและนักวิชาการกล่าวถึงไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติการจัดการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กล่าวว่า การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 3) กล่าวไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในเรื่อง การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการฝึกอาชีพ การวัดและการประเมินผล

ประภาส เกตุไทย (2556, น. 37) ให้ความหมายของ การจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีไว้ว่า หมายถึง ระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นระบบการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนมีการเรียนภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติพื้นฐานบางส่วนที่สถานศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550, น. 6) ให้ความหมายของการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีไว้ว่า หมายถึง การจัดอาชีวศึกษาและอบรมวิชาชีพ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ กำหนดให้มีการเรียนภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติพื้นฐานบางส่วนที่สถานศึกษา และฝึกอบรบวิชาชีพในสถานประกอบการ

ศิริพรรณ ชุมนุ่ม (2546, น. 18) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหล่อหลอมบุคคลให้มีความสามารถ มีทักษะในงานอาชีพสามารถทำมาหากินเลี้ยงชีพได้ ถือว่าการอาชีวศึกษาเป็นงานสร้างชีวิต ทำให้บุคคลพึ่งตนเองได้ มีรายได้ มีความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่ตนเอง ทำได้ดีที่สุด

วรวิทย์ ศรีตระกูล. (2540, น. 8) กล่าวว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาสอนภาคทฤษฎีปฏิบัติงานเบื้องต้น และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

Mann (1989, p. 6) ได้กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ การเป็นเจ้าของร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการและสถานศึกษา ทั้งสองฝ่ายเป็นผู้ร่วมโครงการที่เท่าเทียมกัน มีการแบ่งอำนาจและความรับผิดชอบในการจัดการ การสนับสนุน ส่งเสริมของทั้งสองฝ่ายมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

Good (1959, น. 603) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษา เพื่อพัฒนาแรงงานฝีมือที่มีงานทำอยู่แล้วให้มีแรงงานฝีมือระดับสูงขึ้น การศึกษาดังกล่าวรวมแขนงวิชาชีพต่าง ๆ คือ การอุตสาหกรรม ช่างเทคนิค การเกษตร การพาณิชย์ และ คหกรรม โดยปกติจัดในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ไม่ถึงระดับปริญญา

จากความหมายข้างต้น การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงเป็นการจัดการศึกษาอาชีพ โดยความร่วมมือของสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ โดยผู้เรียนเรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้นที่สถานศึกษา และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

2.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีจุดหมายที่มุ่งเน้นการผลิตกำลังคนให้มีความรู้ ทักษะ ฝีมือ และมีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกล่าวไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้โดยรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัด หลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน สามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน นั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 80) กำหนด จุดมุ่งหมายของการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ ดังนี้

1. เพื่อจัดเตรียมกำลังคนด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน
2. เพื่อผลิตช่างฝีมือที่มีความชำนาญงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
3. เพื่อผลิตกำลังคนให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
4. เพื่อสร้างระบบการจัดการศึกษาวิชาชีพแก่เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ
5. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลในวัยเรียนและวัยทำงานได้พัฒนาตนเองทางด้านวิชาชีพอย่าง

ต่อเนื่อง

6. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับสถานศึกษาในการเข้าสู่ระบบการปฏิรูป การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

7. เพื่อเป็นการลดปัญหาเรื่องงบประมาณในการจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา
8. เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และมีทักษะวิชาชีพที่ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็ว

9. เพื่อส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพการจ้างงานและความก้าวหน้าในอาชีพ

จากการศึกษาจุดมุ่งหมายของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดเตรียมกำลังคนด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน ผลิต ช่างฝีมือที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และเปิดโอกาสให้บุคคลในวัยเรียนและวัยทำงานได้ พัฒนาตนเองทางด้านวิชาชีพด้วยการปฏิบัติจริงตามความถนัดอย่างต่อเนื่อง

2.3 ประโยชน์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ประโยชน์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีรอบด้าน ทั้งต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษา สถานประกอบการ และภาคเศรษฐกิจสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กล่าวไว้ ดังนี้

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 81) กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ ดังนี้

ด้านผู้เรียน

1. ได้ศึกษาในวิชาชีพที่ต้องการ ได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและทักษะพื้นฐานในสถานศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ ทำให้มีความรู้และประสบการณ์ตรง จากการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

2. ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน ได้รับเบี้ยเลี้ยงเพื่อสะสมเป็นเงินทุนในการลงทุน หากต้องการเป็นเจ้าของกิจการและ/หรือสวัสดิการอื่น ๆ จากสถานประกอบการ สร้างความภาคภูมิใจของผู้ปกครอง

3. เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือปริญญาตรี และได้รับใบรับรองการผ่านงานจากสถานประกอบการ

ด้านสถานประกอบการ

สถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นการช่วยเหลือสังคมด้านการศึกษา

1. สามารถวางแผนกำลังคนอย่างเป็นระบบในระยะยาว สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ ตรงตามความต้องการ

2. สามารถเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อรองรับการขาดแคลนแรงงานในอนาคต

3. ได้รับประโยชน์ในการยกเว้นภาษีตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมอาชีพ

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2555, น. 7-10) กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ ดังนี้

สถานประกอบการ

1. ผลประโยชน์ด้านธุรกิจ

1.1 เป็นการวางแผนกำลังคนอย่างเป็นระบบระยะยาว

1.2 สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ ตรงตามความต้องการ

1.3 เป็นการเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อรองรับและการขาดแคลนแรงงาน

ในอนาคต

1.4 พนักงานที่มาจากโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะมีความรัก ความผูกพัน
ต่อองค์กร

1.5 ได้รับประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมอาชีพ

2. ผลประโยชน์ด้านสังคม

2.1 สถานประกอบการภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับภาครัฐ เป็น
การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับสังคม

2.2 เป็นการให้ความสนับสนุนส่งเสริมด้านการศึกษาและให้โอกาสได้ฝึกปฏิบัติจริง
จากประสบการณ์ทำงานจริง

2.3 ให้ความช่วยเหลือด้านคุณภาพชีวิตแก่ผู้เรียนในด้านค่าเบี้ยเลี้ยงและสวัสดิการ
อื่น ๆ

2.4 ทำให้องค์กรและพนักงานตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นส่วน
สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

2.5 เป็นการประชาสัมพันธ์องค์กรให้กับบุคลากรภายนอกได้ทราบ

สถานศึกษา

1. สถานศึกษาผลิตผู้เรียนได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน
2. สถานศึกษาผลิตผู้เรียนที่มีทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน
3. สร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างภาครัฐและเอกชน
4. พัฒนาความรู้ ความสามารถของครู
5. ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ จากสถานประกอบการ เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรและ
การจัดการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าและทันสมัย

6. ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

7. ได้รับความรู้ทักษะจากผู้เชี่ยวชาญในด้านวิชาชีพจากสถานประกอบการ

8. ได้ใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยและเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากสถานประกอบการ

ผู้เรียน

1. ประโยชน์ทั่วไป

1.1 ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง สวัสดิการ ทุนการศึกษาตอบแทนจากการฝึกอาชีพ

1.2 เมื่อสำเร็จการศึกษามีโอกาสได้รับการบรรจุเข้าทำงานในสถานประกอบการ

1.3 ได้รับหนังสือรับรองการผ่านงานจากสถานประกอบการ

1.4 ได้รับประกาศนียบัตร ปวช. หรือ ปวส.

1.5 ได้รับวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

- 1.6 ได้รับวุฒิบัตรการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ
- 1.7 ได้รับประสบการณ์จริงจากการฝึกปฏิบัติอาชีพในสถานประกอบการ
2. ประโยชน์ด้านลักษณะนิสัยการทำงาน
 - 2.1 มีความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนกับสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับภาคปฏิบัติในสถานประกอบการได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้จบการศึกษาก่อน
 - 2.2 มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพ ที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ
3. ประโยชน์ด้านลักษณะนิสัยการทำงาน

ผู้เรียนที่ฝึกอาชีพอยู่ในสถานประกอบการนั้น จะได้อยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงานที่แท้จริง จะได้รับการปลูกฝังทัศนคติ และนิสัยการทำงานที่ดี ได้แก่

 - 3.1 มีความตรงต่อเวลา
 - 3.2 มีความเข้าใจในระบบการทำงานในสถานประกอบการ
 - 3.3 มีบุคลิกที่ดีเหมาะสมกับงานที่ทำ
 - 3.4 สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
 - 3.5 มีความรับผิดชอบสูง
 - 3.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 3.7 มีความเข้าใจผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

 1. ประโยชน์ต่อผู้เรียน
 - 1.1 ได้ศึกษาวิชาชีพที่ต้องการ ได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง จากการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
 - 1.2 มีรายได้ระหว่างเรียน จากสถานประกอบการ สร้างความภาคภูมิใจ และแบ่งเบาภาระทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
 - 1.3 เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือปริญญาตรี และได้รับใบรับรองการผ่านงานจากสถานประกอบการ
 - 1.4 มีทักษะความชำนาญในวิชาชีพและมีโอกาสในการเข้าทำงานในสถานประกอบการทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา
 - 1.5 ได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เช่น ความรับผิดชอบ ตรงเวลา ความอดทน ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การปรับตัว และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 2. ประโยชน์ต่อสถานศึกษา

2.1 สถานศึกษาได้รับความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และเทคโนโลยี นวัตกรรมตามสายงานอาชีพที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและหลักสูตร

2.2 สถานศึกษาได้รับความร่วมมือด้านบุคลากรที่มีทักษะ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอาชีพ และมีประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการในการฝึกอาชีพแก่ผู้เรียน

2.3 สถานศึกษาได้รับความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ที่ทันสมัย และมีทักษะความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

2.4 สถานศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะฝีมือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ตรงตามความต้องการของภาคแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคม

3. ประโยชน์ต่อสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา

3.1 สามารถวางแผนกำลังคนอย่างเป็นระบบในระยะยาว เพื่อรองรับการขาดแคลนแรงงานในอนาคต

3.2 ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีทักษะฝีมือ ตรงตามความต้องการ

3.3 องค์กรมีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากสังคมชุมชน บุคลากรมีความภาคภูมิใจ และมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมที่ร่วมอยู่

3.4 ได้รับประโยชน์ในการยกเว้นภาษีตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมอาชีพ

2.4 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. หลักการและวัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กล่าวไว้ว่าการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

โดยมีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึกทำงาน การวัดผลและการประเมินผลเพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีให้เป็นผู้มี

ความรู้ความเข้าใจมีทักษะมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนาดตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพมีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผน การศึกษาแห่งชาติ

2. คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

ทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีต้องครอบคลุมอย่างน้อยสามด้าน ทั้งด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและ สมรรถนะทั่วไปและด้านสมรรถนะวิชาชีพตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ อาชีวศึกษาแห่งชาติที่กำหนดและมีคุณลักษณะพิเศษ ดังนี้

2.1 สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่ฝึกอาชีพได้ทันที

2.2 มีสมรรถนะเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละ

ระดับ

3. โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน และการ จัดการ

3.1 โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตและการคิดหน่วยกิตให้เป็นไปตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

3.2 การฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยมีระยะเวลาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของการ จัดการศึกษาแต่ละระดับ

4. ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

4.1 คุณสมบัติผู้สอนให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

4.2 ครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาของสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคีไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่าสี่สิบชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษา จากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

4.3 สถานศึกษาจัดให้มีผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญ ด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอนไม่น้อยกว่าสองครั้ง ๆ ละไม่ต่ำกว่า สองชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน

5. ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ

5.1 สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องมีวัสดุ ครุภัณฑ์ พื้นที่และอุปกรณ์ การศึกษาสำหรับผู้เรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ

- 5.2 สถานศึกษาต้องมีครูนิเทศวิชาชีพสาขานั้น ๆ
- 5.3 สถานประกอบการต้องมีบุคลากรผู้ประสานงาน และครูฝึก
6. สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 6.1 ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนการจัด
การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 6.2 จัดการเรียนในสาขาวิชาตรงความต้องการสถานประกอบการ
- 6.3 ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถาน
ประกอบการ
- 6.4 ให้ผู้เรียนทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ
- 6.5 ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพและแผนการนิเทศร่วมกับสถาน
ประกอบการตลอดหลักสูตร
- 6.6 ปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ
- 6.7 เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ
- 6.8 มีครูนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 6.9 การกำกับติดตามและประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ
- 6.10 ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับสถาน
ประกอบการ ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ
7. สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 7.1 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์
- 7.2 ลักษณะงานที่ฝึกอาชีพต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ในสาขาวิชาที่ผู้เรียน
กำลังศึกษา
- 7.3 ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา
- 7.4 ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ
- 7.5 ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพและแผนการนิเทศร่วมกับสถานศึกษา
ตลอดหลักสูตร
- 7.6 ประเมินการฝึกอาชีพร่วมกับสถานศึกษา
- 7.7 มีครูฝึกในสถานประกอบการ
- 7.8 มีผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ
- 7.9 มีผู้ประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาน
ประกอบการ

7.10 ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

7.11 มีสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน ตามข้อตกลงระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา

8. ครูฝึกในสถานประกอบการ

8.1 มีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

8.2 การฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินสิบคน ระดับปริญญาตรี ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินแปดคน

8.3 ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึกตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

9. คุณสมบัติของผู้เรียน

9.1 เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการศึกษา

9.2 เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ

10. การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ

10.1 การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชาและมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละระดับ

10.2 ผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพ แฟ้มสะสมผลงาน บันทึกคุณธรรมจริยธรรมและจิตอาสาให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

11. ข้อกำหนดในการนิเทศ

11.1 การไปนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการตามแผนการฝึก โดยแบ่งเป็นสองกรณี คือ

1) การนิเทศในประเทศ ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศในสถานประกอบการ แห่งละไม่น้อยกว่าสามครั้งต่อภาคเรียน

2) กรณีร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับต่างประเทศ การนิเทศอาจแบ่งออกเป็นสามวิธี ดังนี้

(1) ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อภาคเรียน

(2) ให้ภาคีเครือข่ายในต่างประเทศเป็นผู้นิเทศแทนต่อภาคเรียน

(3) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

11.2 การไปนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกที่จัดทำขึ้น หากการฝึกอาชีพไม่ครบถ้วนสถานศึกษาต้องจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา

11.3 ครูนิเทศก์ต้องผ่านการอบรมการนิเทศการฝึกอาชีพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย

11.4 ชั่วโมงนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการให้คิดเป็นเวลาชั่วโมงสอนปกติ หากชั่วโมงสอนเกินภาระงานที่กำหนดสามารถเบิกค่าสอนเกินภาระงานได้ตามระเบียบของทางราชการ

11.5 การเดินทางไปนิเทศให้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้ตามระเบียบ ของกระทรวงการคลัง

12. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษา

12.1 ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับ

12.2 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอาชีพโดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ

13. การประกันคุณภาพ

13.1 การประกันคุณภาพหลักสูตร

1) ให้ทุกหลักสูตรต้องกำหนดระบบการประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน ครอบคลุมทั้งคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา การบริหารหลักสูตร ทรัพยากร การจัดการอาชีวศึกษา ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

2) กำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

13.2 การประกันคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา

1) มีคุณวุฒิตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

2) มีทักษะและความสามารถในการกำกับดูแล มีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน

3) สถานประกอบการมีความพึงพอใจในศักยภาพผู้สำเร็จการศึกษา

4) มีใบรับรองการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ องค์กรเอกชน
สมาคม องค์กรวิชาการหรือองค์กรวิชาชีพ

2.4.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย

1) ระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา ได้แก่

- (1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- (2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- (3) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

2) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชา และสาขาวิชา

ต้องครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ

(1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ
วิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา

(2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการ
สื่อสาร

(3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การ
ทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนา
งาน

(4) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และ
ทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ

3) มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา

(1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กำหนดให้ผู้สำเร็จ
การศึกษามีคุณภาพ ครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลัก
และสมรรถนะทั่วไปและด้านสมรรถนะวิชาชีพ มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการและการดำเนินงาน มีทักษะ
การปฏิบัติงานในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำสามารถ
ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะไปสู่บริบทใหม่ สามารถให้คำแนะนำ แก้ปัญหาเฉพาะด้านและรับผิดชอบต่อ
ตนเองและผู้อื่น มีส่วนร่วมในคณะทำงานหรือมีการประสานงานกลุ่ม รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม
จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

(2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กำหนดให้ผู้สำเร็จ
การศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลัก

และสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพในการวางแผน แก้ปัญหาและจัดการทรัพยากรในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการริเริ่มสิ่งใหม่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ เป็นอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น มีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการวางแผน การประสานงาน และการประเมินผล รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

(3) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

คุณวุฒิวชิษวศึภษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึภษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ สามารถศึภษาค้นคว้า พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในวิชาการสัมพันธ์กับวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในขอบเขตที่กว้างขวาง วางแผนและบริหารงานการผลิตหรือบริการในงานอาชีพ มีส่วนร่วมพัฒนาและริเริ่มวิธีการปฏิบัติ รับผิดชอบตอตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ มีอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

2.4.3 การจัดหลักสูตร

1) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2556 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556)

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาทักษะชีวิต ไม่น้อยกว่า 22 หน่วย
2. หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต ประกอบด้วย
 - 2.1 กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต
 - 2.2 กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต
 - 2.3 กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต
 - 2.4 ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
 - 2.5 โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ทุกภาคเรียน ไม่นับ

หน่วยกิต

รวมทั้งสิ้น ไม่น้อยกว่า 103 หน่วยกิต

สำหรับการจัดการศึภษาระบบทวิภาคี (รายวิชาในกลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก) ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิตนั้น ให้สถานศึภษาร่วมกับสถานประกอบการวิเคราะห์ลักษณะงานของสถานประกอบการ เพื่อกำหนดจำนวนหน่วยกิตและรายละเอียดของแต่ละรายวิชารวมทั้งการจัดทำ

แผนการฝึกอาชีพ การวัดและการประเมินผลรายวิชา โดยให้ใช้เวลาฝึกใน สถานประกอบการไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

2) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2557 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557)

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาทักษะชีวิต ไม่น้อยกว่า 21 หน่วย
2. หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ... หน่วยกิต
 - *จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาทักษะวิชาชีพแต่ละสาขาวิชาต่างกัน
 - 2.1 กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน
 - 2.2 กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ
 - 2.3 กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก
 - 2.4 ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ
 - 2.5 โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ทุกภาคเรียน ไม่นับ

หน่วยกิต

สำหรับรายวิชาในการศึกษาระบบทวิภาคี (รายวิชาในกลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก) ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิตนั้น ให้สถานศึกษาร่วมวิเคราะห์ลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อนำมากำหนดจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาที่สอดคล้องกันระหว่างสมรรถนะวิชาชีพสาขางานกับลักษณะการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ รวมทั้งจำนวนหน่วยกิตและเวลาที่ใช้ในการฝึกอาชีพในแต่ละรายวิชาเพื่อนำไปจัดทำแผนการฝึก อาชีพ การวัดและการประเมินผล การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสมรรถนะรายวิชา ทั้งนี้โดยให้ใช้เวลาฝึกในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3) หลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาทักษะชีวิต ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 51 หน่วยกิต
 - 2.1 กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
 - 2.2 กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก ไม่น้อยกว่า ... หน่วยกิต
 - 2.3 ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ... หน่วยกิต
 - 2.4 โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
4. การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีระยะเวลาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของหลักสูตร

รวมทั้งสิ้น ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

2.4.4 ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการภายในประเทศ

1) การสำรวจความพร้อม

สำรวจความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยการสำรวจข้อมูลของสถานประกอบการและสถานศึกษา/สถาบัน ด้านกำลังคน ได้แก่ ครูนิเทศของสถานศึกษา ครูฝึกของสถานประกอบการ และผู้เรียน ด้านงบประมาณที่ใช้ดำเนินการ และ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ห้องสำนักงาน ห้องปฏิบัติการ และด้านการบริหารจัดการ เช่น แผนการเรียน แผนการฝึกทักษะวิชาชีพ หากสำรวจแล้วพบว่าหน่วยงานที่จะทำความร่วมมือยังขาดความพร้อม ด้านใดด้านหนึ่งให้ดำเนินการพัฒนาความพร้อมก่อนลงนามความร่วมมือ

2) การลงนามความร่วมมือ

ดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ ตามลำดับต่อไปนี้

- (1) คณะทำงานประชุมร่วมกัน พิจารณากรอบการดำเนินงานและความร่วมมือ (ระยะเวลาเรียน/ฝึกทักษะวิชาชีพ ค่าใช้จ่าย บุคลากร)
- (2) คณะกรรมการร่างข้อตกลงความร่วมมือ นำเสนอผู้มีอำนาจ ทั้ง 2 ฝ่าย พิจารณาในรายละเอียด
- (3) จัดเตรียมพิธีลงนาม (กำหนดการ สถานที่ หนังสือเชิญบันทึกข้อตกลง / ผู้มีอำนาจลงนามทั้ง 2 ฝ่ายและพยาน 2 ฝ่าย / ผู้มีเกียรติร่วมงาน)
- (4) รายงานผล
- (5) บันทึกข้อมูลลงในเว็บไซต์ฐานข้อมูลความร่วมมือ <http://boc.vec.go.th> ของสำนักความร่วมมือ และ <http://www.d-vec.com> ของศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3) การประชาสัมพันธ์ แนะแนว ผู้เรียน

การประชาสัมพันธ์และแนะแนวผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ และการแนะนำการจัดการเรียนระบบทวิภาคีในกลุ่มเป้าหมาย เช่น สถานศึกษาในเครือข่าย ผู้เกี่ยวข้อง อาทิต ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน บุคลากร

4) การจัดการเรียนและแผนการฝึกอาชีพตลอดหลักสูตร

สถานศึกษาจัดการเรียนรายภาคเรียน สถานประกอบการจัดการฝึกอาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดการเรียนตลอดหลักสูตร และดำเนินการ ดังนี้

(1) ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร และหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น การวัดผลประเมินผล การนิเทศ เป็นต้น

(2) ระยะเวลาเรียน/เวลาฝึกอาชีพ

(3) ดำเนินการในกรอบข้อตกลงทั้ง 2 ฝ่าย

(4) จัดทำปฏิทินการศึกษาระบบทวิภาคีของแต่ละสาขา

5) การคัดเลือกผู้เข้าเรียน

ดำเนินการร่วมกันระหว่างสถานศึกษา/สถาบัน และสถานประกอบการเกี่ยวกับ

(1) แผนการรับผู้เรียน

(2) ประชุมร่วมกันวางแผนกำหนดขั้นตอน วิธีการรับสมัคร วิธีการคัดเลือก ได้แก่ การสอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์ สอบปฏิบัติ เป็นต้น

(3) ดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด

(4) ประกาศผล มอบตัว ลงทะเบียน

6) การทำสัญญาการฝึกอาชีพ

สัญญาการฝึกอาชีพเป็นสัญญาระหว่างสถานประกอบการกับผู้เรียนและผู้ปกครอง โดยสถานศึกษา/สถาบันเป็นผู้ประสานงานและลงนามเป็นพยาน และในสัญญาการฝึกอาชีพควรระบุเกี่ยวกับ

(1) ระยะเวลาการฝึกอาชีพ

(2) ข้อบังคับหรือระเบียบในการฝึกอาชีพ

(3) วันหยุดประจำสัปดาห์

(4) สวัสดิการ เช่น เบี้ยเลี้ยง ที่พัก เครื่องแต่งกาย เป็นต้น

(5) เงื่อนไขในการเลิกสัญญาการฝึกอาชีพ

(6) ฯลฯ

7) การปฐมนิเทศผู้เรียน/การประชุมผู้ปกครอง

ปฐมนิเทศผู้เรียน ประชุมผู้ปกครอง โดยชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) ระเบียบสถานศึกษา/สถาบัน ข้อบังคับสถานประกอบการ

(2) แนวทางการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการฝึกอาชีพในสถาน

ประกอบการ

- (3) ผู้รับผิดชอบและการดูแลผู้เรียน
- (4) คู่มือผู้เรียน
- (5) หลักเกณฑ์การปฏิบัติของผู้เรียนระบบทวิภาคี

8) การจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ

จัดกระบวนการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในสังกัดสถาบันและสถานประกอบการ ดังนี้

(1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ระเบียบ หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ ตารางสอน

(2) กำหนดหน้าที่ให้กับครูและบุคลากรในระบบทวิภาคี ได้แก่ ครูนิเทศก์ ครูฝึก และผู้ควบคุมการฝึก

(3) การอบรมสัมมนาครูผู้สอน ครูนิเทศก์ และครูฝึก

(4) การจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนและการฝึกอาชีพตามแผนการฝึก

(5) การอบรมสัมมนาผู้เรียนระบบทวิภาคี เช่น การเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกอาชีพ การประชุมสัมมนาระหว่างการฝึกอาชีพ การประชุมนำเสนอสรุปผลการฝึกอาชีพ และการอบรมความรู้เกี่ยวกับสถานประกอบการ

9) การนิเทศการจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ

การการนิเทศการจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ ดำเนินการ ดังนี้

(1) การนิเทศการเรียนการสอน โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการเรียนการสอน ดำเนินการนิเทศการเรียนการสอน และรายงานผลการนิเทศ

(2) การนิเทศการฝึกอาชีพ โดยดำเนินการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การนิเทศติดตามผลการฝึกอาชีพ มอบหมายครูนิเทศก์ จัดทำแผนการนิเทศ การตรวจสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ และรายงานผลการนิเทศ

10) การวัดผลและการประเมินผลรายวิชา/การฝึกอาชีพ

(1) การประเมินผลรายวิชาปฏิบัติ ดังนี้

ก. ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/ปริญญาตรี

ข. การประเมินรายวิชา ตามหลักเกณฑ์ขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษา/สถาบัน โดย ผู้ประเมิน ได้แก่ ครูประจำวิชา และสรุปผล และดำเนินการตามขั้นตอนของสถานศึกษา/สถาบัน

ค. การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ประเมินเมื่อลงทะเบียนครบตาม
โครงสร้างหลักสูตร

(2) การประเมินผลการฝึกอาชีพปฏิบัติ ดังนี้

ก. ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผล
ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/ปริญญาตรี

ข. การวัดผลประเมินผลรายวิชาการฝึกอาชีพ ผู้ประเมิน คือ ครูฝึก/
หัวหน้างาน/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย แล้วสรุปคะแนน และดำเนินงานตามขั้นตอนของสถานศึกษา/สถาบัน

ค. การประเมินมาตรฐานฝีมือ ดำเนินการ 2 ครั้ง คือ การประเมินผล
ครึ่งหลักสูตร (Interm) และประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final) ผู้ประเมิน คือ คณะกรรมการประเมินผล
มาตรฐานฝีมือรวมกันไม่น้อยกว่า 7 คน ประกอบด้วย กรรมการร่วมของสถานประกอบการต่าง ๆ กรรมการ
ของสถานศึกษา เครื่องมือประเมินได้แก่ สมุดบันทึกการฝึกอาชีพ แบบประเมินของสถานประกอบการ และ
แบบประเมินของศึกษา ดำเนินการเพื่อนำผลการประเมินไปออกวุฒิบัตรการศึกษาระบบทวิภาคี

11) การสำเร็จการศึกษา

ผู้เรียนที่เรียนระบบทวิภาคี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับเอกสารการสำเร็จ
การศึกษาประกอบด้วย

(1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาบัตร ใน
ระดับปริญญาตรี โดยสถานศึกษา/สถาบัน หมายถึง เอกสารที่สถานศึกษาออกให้ตามระเบียบการวัดผลและ
ประเมินผลเมื่อสำเร็จการศึกษา

(2) ใบรับรองการผ่านงาน โดยสถานศึกษา/สถาบัน หมายถึง เอกสารที่สถาน
ประกอบการออกให้เพื่อแสดงว่า ผู้เรียนได้เข้ารับการฝึกและผ่านการฝึกทักษะวิชาชีพระบบทวิภาคีในสถาน
ประกอบการตามสาขาวิชาชีพ

(3) วุฒิบัตรรับรองการศึกษาระบบทวิภาคี โดยสถานศึกษา/สถาบัน และ
สถานประกอบการ หมายถึง เอกสารที่สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันรับรองว่าผู้เรียนผ่านการ
เรียนรู้การฝึกอาชีพ และสำเร็จการศึกษาตามระบบทวิภาคี

(4) ใบผ่านมาตรฐานวิชาชีพ โดยสถานศึกษา/สถาบัน หมายถึง เอกสารที่
คณะกรรมการประเมินมาตรฐานวิชาชีพออกให้เมื่อผู้เรียนผ่านเกณฑ์

12) ติดตามผู้สำเร็จการศึกษา

การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษา/สถาบัน
และสถานประกอบการ ดำเนินการโดยการสำรวจความพึงพอใจของหัวหน้างานในสถานประกอบการ
ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้สอนในสถานศึกษาที่รับเข้าศึกษา

13) สรุปผลการดำเนินงานและรายงานประจำปี

สถานศึกษา/สถาบันและสถานประกอบการ ดำเนินการสรุปผลการดำเนินงาน รายงานผลต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประเมินการดำเนินงาน และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา การจัดการศึกษาต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ใช้หลักสูตรแกนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการใช้หลักสูตรที่สถาบันหรือสถานศึกษาพัฒนาขึ้นมาใช้เอง และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน 13 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจความพร้อม ลงนามความร่วมมือ ประชาสัมพันธ์ แนะนำผู้เรียน จัดแผนการเรียนและแผนการฝึกอาชีพตลอดหลักสูตร คัดเลือกผู้เข้าเรียน ทำสัญญาการฝึกอาชีพ ปฐมนิเทศผู้เรียน/การประชุมผู้ปกครองจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ นิเทศ การจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ วัดผลและการประเมินผลรายวิชา/การฝึกอาชีพ การสำเร็จการศึกษา ติดตามผู้สำเร็จการศึกษา และสรุปผลการดำเนินงานและรายงานประจำปี

2.5 การสังเคราะห์ตัวแปรในการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

จากการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งผู้ศึกษาได้นำพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา 2551 มาตรา 8 การจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ข้อ 3 การศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557)
	ประภาพรรณ ปวีวรรณ และคณะ (2559)
	ยุภาวดี ศิริปริตต์ และคณะ (2559)
	นวลอนงค์ ธรรมเจริญ (2558)
	ธานินทร์ ศรัทธมพูนุ และคณะ (2557)
	สิริอร สกุลเดช (2557)
	ทิลินันท์ ทูมา (2556)
	ปรีดี เกตพอง (2556)
	ความถี่

1. การบริหารจัดการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
2. ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
3. การจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
4. การจัด/พัฒนาหลักสูตรฯ	✓	✓	✓	✓			✓	5
5. การนิเทศการฝึกอาชีพ	✓	✓	✓			✓	✓	6
6. การวัดผลและประเมินผล	✓	✓	✓			✓	✓	6
7. กระบวนการ						✓		1
8. สมรรถนะทางวิชาชีพของ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี			✓		✓	✓	✓	4
9. การจัดองค์การ				✓	✓			2

จากตารางที่ 2.1 ผู้วิจัยสรุปผลการสังเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยสังเคราะห์แนวคิดที่มีความถี่สูงสุด ตั้งแต่ที่มีความถี่ซ้ำกัน 5 รายการขึ้นไป ได้แก่

1. การบริหารจัดการ
2. ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
3. การจัดหลักสูตร
4. การจัดการเรียนการสอน
5. การนิเทศการฝึกอาชีพ
6. การวัดผลและประเมินผล

จากนั้นผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่มีความถี่สูงสุดดังกล่าว 6 ตัวแปร มาศึกษาวิเคราะห์เพื่อการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

2.5.1 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ เป็นภารกิจของกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้นำองค์การในการที่จะต้องกระทำเพื่อนำองค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2546, น. 18) กล่าวว่า การบริหาร คือ งานของหัวหน้าหรือผู้นำที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่รวมกัน และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผลโดยได้ประสิทธิภาพ กล่าวอย่างง่าย ๆ การบริหารก็คือการทำให้งานเสร็จลงได้ โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำให้เสร็จนั่นเอง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ สมชาย หิรัญกิตติ (2545, น. 18-19) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการหรือการอำนวยการ (Leading/Directing) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (6 M's) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, น. 609) ให้ความหมายของ การบริหารไว้ว่า หมายถึง ปกครอง ดำเนินการ จัดการ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, น. 13) กล่าวว่า การจัดการ (Management) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 298) ให้ความหมายของ การจัดการว่า หมายถึง สิ่งงาน ควบคุมงาน ดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 11-23) กล่าวถึง การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ 13 ขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจความพร้อม
2. บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
3. วางแผนร่วมกับสถานประกอบการ
4. ประชาสัมพันธ์ แนะนำ ผู้เรียน
5. คัดเลือกผู้เข้าเรียน/ทำสัญญาการฝึกอาชีพ
6. ทำสัญญาการฝึกอาชีพ
7. ปฐมนิเทศผู้เรียน / การประชุมผู้ปกครอง
8. จัดการเรียนการสอน/ การฝึกอาชีพ
9. นิเทศการจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ
10. วัดผลและการประเมินผลรายวิชา/การฝึกอาชีพ โดย
 - 10.1 การประเมินผลรายวิชาโดยครูผู้สอนในสถานศึกษา
 - 10.2 การประเมินผลผลการฝึกอาชีพโดยครูฝึกในสถานประกอบการ
 - 10.3 การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ จะดำเนินการหลังจากประเมินผลรายวิชาและประเมินผลการฝึกอาชีพก่อนจบหลักสูตร ทุกหลักสูตร โดยคณะกรรมการที่สถานศึกษาแต่งตั้ง

11. การสำเร็จการศึกษา โดยผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้รับเอกสารสำเร็จการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาบัตรในระดับปริญญาตรี

12. ติดตามผู้สำเร็จการศึกษา

13. สรุปผลการดำเนินงานและรายงานประจำปี โดยสถานศึกษาดำเนินการในภาพรวมของสถานศึกษา

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (อ้างถึงใน นงเยาว์ กัลยาลักษณ, 2558, น. 11) ได้กำหนดหลักการจัดการอาชีวศึกษามิติที่ 3 ด้านการสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการไว้ดังนี้

1. พัฒนาระบบฐานข้อมูล สนับสนุนการวางแผนและพัฒนาคุณภาพ
2. นำระบบ ICT มาใช้เพื่อการบริหารจัดการ
3. บริหารงานบุคคลโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
 - 3.1 ดูแลและแก้ปัญหาครูจ้างสอน และในการประกอบอาชีพ
 - 3.2 สร้างขวัญ กำลังใจ และจิตสำนึกในความเป็นเจ้าขององค์กร
4. ป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
5. จัดสรรงบประมาณ/ทรัพยากรอย่างเหมาะสม
 - 5.1 ครุภัณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน
 - 5.2 สถานศึกษาขนาดเล็ก
6. กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ

นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 คณะกรรมการการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กำหนดแนวทางไว้ดังนี้

1. ด้านบริหารทั่วไป ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ได้แก่ Web Portal, E-office และ Data based รวมทั้งการปรับภาพลักษณ์เชิงบวก
2. ด้านงบประมาณ ใช้แนวทาง Strategic Performance, Based Budgeting: SPBB และ Formula Funding โดยการจัดงบประมาณตามความจำเป็นพื้นฐาน ความเสมอภาค และตามนโยบาย, การกระจายอำนาจจัดซื้อจัดจ้าง, จัดหางบประมาณค่าสาธารณูปโภคและค่าจ้างครูให้เพียงพอ
3. ด้านบริหารงานบุคคล สร้างเครือข่ายครู/สมาคมวิชาชีพ จัดหาบุคลากรสำนักงานราชการให้เพียงพอ รวมทั้งการพัฒนากระบบบริหารงานบุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษา
4. ด้านการสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษา ดังนี้

4.1 องค์การ/สมาคมวิชาชีพ สมาคมอุตสาหกรรม สมาคมการค้า กระทรวง
แรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การฝึกงาน ฯลฯ

4.2 ประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน

4.3 องค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ VOCTECH, CPSC /APACC, SEARCA
และ UNIVOC ฯลฯ

4.4 ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของโลก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน
อิสราเอล ญี่ปุ่น เดนมาร์ก เยอรมัน ฯลฯ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ
การนำทรัพยากรขององค์การมาใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและ
บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ
การสั่งการหรือการอำนวยการ และการควบคุม

2.5.2 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ความร่วมมือ เป็นการที่บุคคล หรือหน่วยงาน ตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป ทำข้อตกลง
ในการดำเนินงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดภารกิจนั้นให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย
อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ปรีดี เกตุทอง (2556, น. 13) กล่าวว่า ความร่วมมือ หมายถึงการที่คนตั้งแต่สองคน
หรือหน่วยงานสองหน่วยงานขึ้นไปมีข้อตกลงที่จะปฏิบัติภารกิจร่วมกันโดยมีการสร้างความเข้าใจ
ร่วมกำหนดหลักการ ข้อตกลง และแนวปฏิบัติ วางแผนและดำเนินกิจกรรม ตลอดจนมีการประเมินผล และ
ร่วมรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ของทั้งสองฝ่าย
ซึ่งอาจเป็นเป้าหมายเดียวกันหรือคนละเป้าหมายก็ได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2542 (2542, น. 926) กล่าวว่า
ความร่วมมือ หมายถึง พร้อมใจช่วยกัน

Dubrion and Ireland (1993, pp. 86-87) กล่าวว่าไว้ว่า ความร่วมมือ คือ การที่คน
ตั้งแต่สองคน หรือหน่วยงานสองหน่วยงานขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์และร่วมปฏิบัติภารกิจ อาจจะเป็นเพื่อบรรลุ
เป้าหมายเดียวกันหรือคนละเป้าหมายก็ได้ ด้วยการระดมทรัพยากรร่วมกัน กำหนดแนวปฏิบัติ อีกทั้งมีส่วน
ร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติ และหรือร่วมรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ โดยภายใต้การปฏิบัติร่วมกัน
ดังกล่าวจะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อตกลงและความเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อกัน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 20 กล่าวว่า การจัดการ
อาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัด ในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชนสถานประกอบการ
หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการ
อาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 (3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ หมวด 4 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ มาตรา 51 ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน และสถานประกอบการ

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550, น. 6) ให้ความหมายของการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีไว้ว่า หมายถึง การจัดอาชีวศึกษาและอบรมวิชาชีพ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ กำหนดให้มีการเรียนภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติพื้นฐานบางส่วนที่สถานศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ

ประกาศ เกตุไทย (2556, น. 37) ให้ความหมายของ การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีไว้ว่า หมายถึง ระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นระบบการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนมีการเรียนภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติพื้นฐานบางส่วนที่สถานศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ

วรวิทย์ ศรีตระกูล. (2540, น. 8) กล่าวว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาสอนภาคทฤษฎีปฏิบัติงานเบื้องต้น และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (อ้างถึงใน นางเยาว์ กัลยาลักษณ์, 2558, น. 11) ได้กำหนดหลักการจัดการอาชีวศึกษา มิติที่ 4 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาไว้ ดังนี้

1. จัดตั้งกองทุนอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมวิชาชีพ
2. เพิ่มการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
3. ขยายความร่วมมือกับภาคเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนานักศึกษา

พัฒนาครู พัฒนาการเรียนการสอน

4. ร่วมกับประเทศในอาเซียน พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษา

สรุปได้ว่า ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การที่สถานศึกษาและสถานประกอบการที่ได้ทำบันทึกข้อตกลงในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน ร่วมกันกำหนดหลักการ แนวปฏิบัติ วางแผน ระดมทรัพยากร ดำเนินกิจกรรม ประเมินผล ร่วมรับผิดชอบผลการ

ปฏิบัติ และร่วมรับประโยชน์ จากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จ

2.5.3 การจัดหลักสูตร

การจัดหลักสูตร เป็นการจัดกลุ่มรายวิชา และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้สำหรับผู้เรียน ได้เรียนและปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

นวลอนงค์ ธรรมเจริญ (2558, น. 15) สรุปความหมายของหลักสูตร ว่า หมายถึง โครงการจัดมวลประสบการณ์หรือกิจกรรมทั้งมวล เพื่อให้ผู้เรียนได้ผ่านมวลประสบการณ์หรือกิจกรรมนั้น ๆ แล้ว เกิดการพัฒนาทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยสามารถประกอบอาชีพและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

เทพนารินทร์ ประพันธ์พัฒน์ (2554, น. 11) สรุปความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร หมายถึง แผนสำหรับการเรียนรู้ แผนซึ่งประกอบด้วยประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน แผนหรือโปรแกรมสำหรับประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนจะต้องประสบภายใต้การอำนวยการของการศึกษา การจัดประสบการณ์และการรับรู้ของประสบการณ์ การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่เกิดขึ้นหรือโปรแกรมของการศึกษา การเรียนรู้ของเด็กผู้เรียน การยอมรับและการปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดประสบการณ์ขึ้นมา ภายหลัง ความสัมพันธ์ของแผนงานและประสบการณ์ซึ่งผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จได้ภายใต้การแนะนำของสถานศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2542 (2546, น. 1272) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

Good (1973, p. 157) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ 1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อสำเร็จหรือรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหนึ่ง 2. หลักสูตร หมายถึง ค่าโครงสร้างทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้สำเร็จการศึกษาและสามารถเข้าศึกษาต่อในทางอาชีพต่อไป 3. หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 9 กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และ มาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ซึ่งมี 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

Good (1973, pp. 157-158) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะคือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตร

อย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล

Taba (1962, p. 454) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งด้านการวางจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จะมีผลกระทบต่อทางด้านความคิด และความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรนั้น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดหลักสูตร หมายถึง การจัดแผนการเรียน หรือโปรแกรมการศึกษา ที่ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาความรู้ และกลุ่มกิจกรรมที่พัฒนาทักษะ ประสบการณ์ และคุณธรรมจริยธรรม แก่ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การฝึกอาชีพ ตามความมุ่งหมาย สามารถศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพตามความสนใจและความถนัดต่อไป ได้ โดยให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.5.4 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ในการที่จะสรรหากระบวนการ วิธีการ และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีทักษะ ความสามารถเพิ่มขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
- (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา 7 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 8 (3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และ มาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- (2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- (3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

มาตรา 10 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง (3) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา (4) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (อ้างถึงใน นงเยาว์ กัลยาลักษณ, 2558, น. 10) ได้กำหนดหลักการจัดการอาชีวศึกษา มิติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและด้านอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้

1. ด้านคุณภาพการเรียนการสอน
 - 1.1 วิจัยปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการ
 - 1.2 ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของผู้เรียนและผู้สอน
 - 1.3 ส่งเสริมนวัตกรรม การจัดการศึกษา
 - 1.3.1 โรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ (Project Based Learning)
 - 1.3.2 วิทยาลัยเทคนิคมาตาพุด (Constructionism)
 - 1.3.3 วิทยาลัยการท่องเที่ยวกว๊าน
 - 1.4 จัดการเรียนการสอน English Program และ Mini English Program
2. ด้านอาชีวศึกษา
 - 2.1 นำระบบ ICT มาใช้เพื่อการเรียนการสอน
3. ด้านคุณภาพครู
 - 3.1 กำหนดมาตรฐานสมรรถนะครูอาชีวศึกษา
 - 3.2 พัฒนาครู โดยใช้เครือข่าย/สมาคมวิชาชีพ
 - 3.3 พัฒนาระบบนิเทศภายใน
 - 3.4 เร่งยกระดับวิทยฐานะ

ศูนย์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 19) กล่าวถึง ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ ไว้ดังนี้

สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการจัดกระบวนการเรียนการสอนการฝึกอาชีพตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับครู บุคลากรของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ได้แก่ ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการฝึกอาชีพ
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูนิเทศก์ ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึก
3. อบรม สัมมนาครูผู้สอน ครูนิเทศก์ ครูฝึกและผู้ควบคุมการฝึก
4. จัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนและฝึกอาชีพตามแผนการฝึก
5. ประชุม สัมมนา อบรม ผู้เรียนระบบทวิภาคี เช่น เตรียมความพร้อมก่อนการฝึกอาชีพ ประชุมสัมมนาระหว่างการฝึกอาชีพ ประชุมนำเสนอสรุปผลการฝึกอาชีพ อบรมความรู้เกี่ยวกับสถานประกอบการ อบรมเสริมความรู้เฉพาะงานในสถานประกอบการ ฯลฯ

ดังนั้น กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนตลอดหลักสูตร โดยให้สอดคล้องสัมพันธ์กับแผนการเรียนและแผนการฝึกอาชีพของผู้เรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ทักษะ และคุณธรรม และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ สร้างนวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

2.5.5 การนิเทศการฝึกอาชีพ

การนิเทศการฝึกอาชีพ เป็นการติดตาม ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ปัญหา ผู้เรียนที่ฝึกประสบการณ์หรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึก โดยครูนิเทศก์ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, น. 9) กล่าวว่า การนิเทศ มาจากภาษาอังกฤษว่า Supervision แปลความได้ว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุง

วีชรา เล่าเรียนดี (2550, น. 3) ให้ความหมาย ของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น. 588) ให้ความหมายของคำว่า นิเทศ หมายถึง ชี้แจง แสดง จำแนก

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 4) กล่าวว่า ครูนิเทศก์ หมายถึง ครูที่สถานศึกษามอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศให้คำปรึกษา แนะนำ แก่ผู้เรียน ที่ฝึกอาชีพและฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550, น. 27) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของครูนิเทศในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไว้ดังนี้

1. ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ

2. ประสานงานกับหัวหน้างานอาชีวศึกษาทวิภาคี เพื่อจัดทำข้อมูลสำหรับการนิเทศให้พร้อม และเป็นระบบ เช่น สถานที่ตั้งของสถานประกอบการ หมายเลขโทรศัพท์ รายชื่อครูฝึก รายชื่อผู้เรียนในสถานประกอบการ

3. ตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพของผู้เรียน

4. ให้คำปรึกษาวิชาการ สอนงานและการประเมินแก่ครูฝึก

5. ติดตามดูแลการฝึกอาชีพและความก้าวหน้าของผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนการฝึก

6. รายงานผลการนิเทศ ตามแบบฟอร์มที่กำหนดเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

7. สรุปผลการนิเทศ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินอาชีวศึกษาทวิภาคีของสถานศึกษา

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 57) ให้ความหมายของการฝึกอาชีพว่า หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติ ของบุคลากร อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

Goldstein (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557, น. 57) ให้ความหมายของ การฝึกอาชีพ (Occupational Training) ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) ความสามารถ (ability) และเจตคติ (attitude) ของบุคลากร อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 20) กล่าวว่า นิเทศการฝึกอาชีพให้ดำเนินการตามขั้นตอน คือ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพ จัดทำแผนการนิเทศ นิเทศการฝึกอาชีพ ตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงาน และรายงานผลการนิเทศ

มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กำหนดมาตรฐานด้านกรนิเทศไว้ ดังนี้

1. ข้อกำหนดในการนิเทศ

1.1 การไปนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการตามแผนการฝึก โดยแบ่งเป็นสองกรณี คือ

- 1) การนิเทศในประเทศ ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศในสถานประกอบการ แห่งละไม่น้อยกว่าสามครั้งต่อภาคเรียน
- 2) กรณีร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับต่างประเทศ การนิเทศอาจแบ่งออกเป็นสามวิธี ดังนี้

- (1) ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อภาคเรียน
- (2) ให้ภาคีเครือข่ายในต่างประเทศเป็นผู้นิเทศแทนต่อภาคเรียน
- (3) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

1.2 การไปนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกที่จัดทำขึ้น หากการฝึกอาชีพไม่ครบถ้วนสถานศึกษาต้องจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศการฝึกอาชีพ หมายถึง การที่ครูนิเทศก์ครูฝึกในสถานประกอบการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบผู้ฝึกการฝึกอาชีพ/เพิ่มสะสมผลงาน ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ และฝึกทักษะประสบการณ์ในสถานประกอบการเป็นระยะ อย่างน้อยสามครั้ง ต่อภาคเรียน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนา และบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5.6 การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ซึ่งมีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินที่หลากหลาย และมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ศิริชัย นัยกองศิริ (2555, น. 73) สรุปความหมายของการวัดผลว่า หมายถึง กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลข หรือว่า สัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณภาพหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัด โดยใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐานหรือมีประสิทธิภาพไปทำการวัด ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการวินิจฉัยตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือตัวบุคคล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวัดผลว่าใช้ได้หรือไม่ หรือใช้ไม่ได้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นการตัดสินเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหรือบรรทัดฐานอันเป็นที่ยอมรับ

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2551, น. 5) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการบ่งชี้ผลผลิตหรือคุณลักษณะ ที่วัดได้จากเครื่องมือวัดผลประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างมีระบบ ส่วนการประเมินผล หมายถึง การรวบรวมข้อมูล และจัดข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยให้มีการตัดสินได้ หลายทาง

สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2530, น. 1) กล่าวว่า การวัดผล เป็นกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่ง ตัวเลข หรือว่า สัญลักษณ์ที่มีความหมาย แทนคุณภาพหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัด โดย

ใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐานหรือมีประสิทธิภาพไปทำการวัด ส่วนการประเมินผลนั้น เป็นกระบวนการวินิจฉัยตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือตัวบุคคล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวัดผลว่าใช้ได้ หรือใช้ไม่ได้ มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ สอบได้หรือสอบตก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น. 1059) ให้ความหมายของคำว่า วัดผล หมายถึง ทดสอบเพื่อวัดเชาวน์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ บุคลิกภาพ เป็นต้น โดยใช้วิธีวัดแบบใดแบบหนึ่ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น. 664) ให้ความหมายของคำว่า ประเมินผล หมายถึง พิจารณาและวัดคุณค่าของกิจการใด ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น ประเมินผลการศึกษา เป็นการวัดคุณค่าหรือผลความก้าวหน้าทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 21) กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการวัดผลและการประเมินผลรายวิชา/การฝึกอาชีพ ดังนี้

1. การประเมินผลรายวิชาโดยครูผู้สอนในสถานศึกษา
2. การประเมินผลการฝึกอาชีพโดยครูฝึกในสถานประกอบการ
3. การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ จะดำเนินการหลังจากประเมินผลรายวิชาและประเมินผลการฝึกอาชีพก่อนจบหลักสูตร ทุกหลักสูตร โดยคณะกรรมการที่สถานศึกษาแต่งตั้ง

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณภาพหรือลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด และนำมาผ่านกระบวนการวินิจฉัยตัดสินคุณค่าโดยเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยใช้เครื่องมือที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ ใช้วิธีการที่หลากหลายและคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ ซึ่งครูผู้สอนทำการประเมินผลรายวิชาในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการประเมินผลการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

2.6 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีผู้กล่าวถึงดังต่อไปนี้
ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 9-10) กล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. นโยบาย

ตามที่รัฐบาลมอบนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผู้เรียนในระบบทวิภาคีให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการขยาย ยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการร่วมมือด้วยมาตรการสิทธิประโยชน์ทางภาษียกย่องเชิดชูเกียรติ จัดทำประกาศ ระเบียบ กฎหมาย ข้อกำหนด ต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยง

กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น ในระดับสถานศึกษา ควรกำหนดเป็นนโยบายวางแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมุ่งเน้นการขับเคลื่อนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม สร้างความรู้ ความเข้าใจและสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา

2. ผู้เรียน

สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันประชาสัมพันธ์ แนะนำให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้เรียนที่ศึกษาในระบบทวิภาคีคัดเลือกผู้เรียนตามความต้องการของสถานประกอบการ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานอาชีวศึกษาและกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแต่ละระดับ จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยยึดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นสำคัญ

3. ครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิทยากรเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากสถานประกอบการ นำมาประยุกต์ใช้และ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

4. สถานศึกษา

ให้การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารจัดการการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ส่งเสริมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาระบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายในการ ประสานงานร่วมกับสถานประกอบการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย สร้างนวัตกรรมและงานวิจัยที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

5. สถานประกอบการ

สถานประกอบการต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้เรียนระบบทวิภาคี ตามสมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการ ส่งเสริม สนับสนุน ครูฝึกในสถานประกอบการ สนับสนุนทรัพยากรการจัดการศึกษา โดยร่วมมือสถานศึกษาพัฒนา องค์ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆให้แก่ผู้เรียน จัดสวัสดิการที่จำเป็น รวมทั้งจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียน

6. ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองควรมีความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนระบบทวิภาคี ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาและสถานประกอบการ ให้ความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ ประโยชน์ที่ได้รับและการมีงานทำหลังผู้เรียนสำเร็จการศึกษา

ปรัชญนันท์ นิลสุข และ ปณิตา วรรณพิรุณ (2556, น. 150) กล่าวถึง ปัจจัยความสำเร็จของของการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย ไว้ว่า

ความสำเร็จที่แสดงถึงการปฏิบัติอันเป็นเลิศด้านระบบทวิภาคีของวิทยาลัย สะท้อนมาจากปัจจัยแห่งความสำเร็จหลายประการที่สร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษา พร้อมเป็นวิทยาลัยที่จัดทวิภาคีได้อย่างเต็มรูปแบบและยั่งยืน ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากร ชุมชน สถานประกอบการ ครูฝึกอาชีพ นักเรียน-นักศึกษา ผู้ปกครอง วัด และทหาร เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารของวิทยาลัย

เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ชัดเจน มีภาวะผู้นำและบริหารงานอย่างต่อเนื่อง ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากบุคลากร ชุมชน สถานประกอบการ เป็นผู้ประสานทุกภาคส่วน แก้ไขปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ได้ลุล่วง เกาะติดสถานการณ์ของวิทยาลัยตลอดเวลา เป็นคนในท้องถิ่นและบริหารงานแบบธรรมาภิบาล

2. คณะกรรมการสถานศึกษา

มีความเข้มแข็ง โดยประธานคณะกรรมการสถานศึกษามีตำแหน่งสูงในภาคเอกชน มีวิสัยทัศน์และเข้าใจระบบทวิภาคีเป็นอย่างดี คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ เป็นคนในพื้นที่ มีความเสียสละ และมีความคิดในทิศทางเดียวกัน

3. บุคลากร

มีความเข้าใจตรงกันในการทำงาน มีความเป็นหนึ่งเดียว มีเอกภาพในการทำงาน มีความเสียสละและรับผิดชอบร่วมกัน

4. ชุมชนรอบบริเวณวิทยาลัย

มีส่วนร่วมอย่างมากในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้นำท้องถิ่น อย่างกำนันผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการวิทยาลัย มีกิจกรรมร่วมกันอยู่ตลอดเวลา ชุมชนได้เข้ามาใช้สถานที่ของวิทยาลัยในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

5. สถานประกอบการ

เข้าร่วมการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง มีความเชื่อถือวิทยาลัยประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ร่วมแก้ไขปัญหาลดอุปสรรค และยืดหยุ่นกับขั้นตอน เห็นประโยชน์ที่จะได้ร่วมกัน เสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มองระบบทวิภาคีเป็นการพัฒนาบุคลากรมากกว่าเป็นภาระของโรงงาน

6. ครูฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

รู้สึกเป็นเกียรติ และได้รับการยกย่อง มีการไหว้ครูฝึกเหมือนกับไหว้ครูในวิทยาลัย
ไม่มีการกำหนดเรื่องของคุณวุฒิ ครูฝึกมีความชำนาญในงานอาชีพและถ่ายทอดให้เต็มที่

7. นักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครอง

มีความเข้าใจอย่างชัดเจนเหมือนกันทุกสาขางานเกี่ยวกับระบบทวิภาคี ซึ่งไม่มีการ
เปรียบเทียบว่าใครดีกว่าหรือสบายกว่ากัน

8. วัด

ให้ความอนุเคราะห์ให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรม การอบรมคุณธรรมจริยธรรม ปลูกฝัง
ค่านิยมที่ถูกต้องดีงาม ฝึกปฏิบัติธรรม ปฐมนิเทศ เก็บตัวฝึกปฏิบัติสมาธิ

9. ทหาร

มีส่วนร่วมในการฝึกระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษาในชั้นปีที่ 1 โดยเน้นการฝึก
ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอดทน อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถาน
ประกอบการ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จต่าง ๆ เป็นที่มาของความเป็นเลิศในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคี ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีของการจัดการศึกษาที่แสดงถึงความร่วมมือของทุกฝ่าย ทำให้การจัดการศึกษา
ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของวิทยาลัยหรือผู้บริหารเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในชุมชนท้องถิ่น
โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่เป็นเขตอุตสาหกรรมอย่างอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปัจจัยเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้
ในทุกที่ถ้าร่วมมือกัน

วัฒนธรรมองค์การ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์การ ซึ่งมีนักวิชาการ
กล่าวถึงวัฒนธรรมองค์การไว้ ดังนี้

ประยงค์ เนาบุตร (2556, น. 3-28 – 3-29) กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์การ (organizational
culture) หมายถึง ระบบที่บุคคลในองค์การยึดถือและมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ และ
พฤติกรรมของบุคคลภายในองค์การ หรืออาจเป็นแบบแผนพฤติกรรมทั้งที่ปรากฏชัดแจ้งและที่ซ่อนอยู่
ภายในตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม ระบบคุณค่า ประเพณี เป็นต้น

ประโยชน์ของวัฒนธรรมองค์การ

1. ช่วยให้องค์การสามารถปรับตัวให้ทันต่อสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะช่วยให้
การทำงานขององค์การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2. ช่วยในการประสมประสานภายใน โดยการกำหนดลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของ
องค์การ และพัฒนาเอกลักษณ์นั้นให้คงอยู่อย่างยั่งยืนยาว

3. ช่วยหล่อหลอมให้คนในองค์การเข้าใจกฎและกติกาในการอยู่ร่วมกัน มีความเชื่อ และ
พฤติกรรมไปในทิศทางเดียวกัน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และลดความขัดแย้ง

4. ช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายได้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากวัฒนธรรมมององค์การช่วยเหลือหลอมให้คนในองค์การมีความเชื่อและพฤติกรรมตรงกัน และมีความขัดแย้งภายในองค์การในระดับต่ำ ซึ่งจะยังผลให้องค์การสามารถพัฒนาได้รวมเร็วกว่าองค์การที่มีความขัดแย้งสูง

5. วัฒนธรรมมององค์การเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งขององค์การ เช่น บริษัท 3M มีวัฒนธรรมหลักขององค์การ คือ การสร้างนวัตกรรมใหม่อยู่เสมอ ดังนั้น พนักงานทุกคนจึงมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และกระตือรือร้นในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งส่งผลให้บริษัทสามารถนำผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ออกสู่ตลาดอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

สุนทร วงศ์ไวยวรรณ (อ้างถึงใน ประยงค์ เนาวบุตร, 2556, น. 3-29) กล่าวว่า คุณลักษณะของวัฒนธรรมมององค์การ

1. เป็นค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมร่วมของกลุ่มคน
2. เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสั่งสม
3. เป็นสิ่งที่สมาชิกองค์การเรียนรู้จากการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น
4. เป็นสิ่งที่สมาชิกในองค์การไม่ค่อยตระหนักถึง
5. การสื่อสารถึงวัฒนธรรมมององค์การ จำเป็นต้องพึ่งพาการใช้สัญลักษณ์
6. เป็นสิ่งที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้

Hoy and Miskel (อ้างถึงใน ประยงค์ เนาวบุตร, 2556, น. 3-32) ได้สรุปผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมมององค์การของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลในประเทศสหรัฐอเมริกา จำแนก เป็น 7 ประการ ดังนี้

1. มีการกำหนดค่านิยมร่วมและหามติเอกฉันท์เมื่อมีงานที่ต้องทำให้บรรลุผลสำเร็จ
2. ผู้บริหารโรงเรียนคือบุคคลสำคัญที่สุดขององค์การ
3. มีแบบแผนประเพณีในการทำงานที่เกิดจากการหล่อหลอมความเชื่อของคนในองค์การ
4. บุคลากรในโรงเรียนเป็นสถานการณ์สำคัญของผู้บริหาร
5. มีแบบแผนประเพณีในการสั่งสมและสร้างวัฒนธรรมขององค์การขึ้นใหม่
6. มีแบบแผนประเพณีในการเผยแพร่และปรับเปลี่ยนค่านิยมขององค์การ
7. มีการสร้างจุดสมดุลระหว่างสิ่งที่มีอยู่เดิมกับสิ่งใหม่ และอิสระกับการควบคุม
8. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการสร้างระเบียบแบบแผนทางวัฒนธรรม

ขององค์การ

วัฒนธรรมมององค์การตั้งที่นำมากล่าวไว้ข้างต้น แต่ละองค์การอาจมีวัฒนธรรมที่โดดเด่นเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งหรือมีหลายอย่างพร้อมกันก็ได้

สมศักดิ์ คงเที่ยง (อ้างถึงใน ประยงค์ เนาวบุตร, 2556, น. 3-32) กล่าวว่า ข้อเสียของวัฒนธรรมมององค์การ อาจก่อให้เกิดผลต่อองค์การ ดังนี้

1. เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากวัฒนธรรมที่เข้มแข็งขององค์กรจะเป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงองค์กร ซึ่งจะยังผลให้ไม่สามารถสร้างประสิทธิผลให้เกิดขึ้นในองค์กรได้

2. เป็นอุปสรรคต่อความหลากหลาย (diversity) เนื่องจากองค์กรเป็นแหล่งซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มาจากหลายวัฒนธรรมแต่มาทำงานร่วมกัน หากวัฒนธรรมใดมีความเข้มแข็งมากกว่า วัฒนธรรมนั้นก็จะมีอิทธิพลเหนือกว่าวัฒนธรรมอื่น โดยสมาชิกที่มีวัฒนธรรมด้อยกว่าจะเป็นผู้ปฏิบัติตามจนอาจถูกกลืนไปในที่สุด

3. เป็นอุปสรรคต่อการยุบรวมกิจการ ในอดีตการยุบรวมกิจการเกิดขึ้นเนื่องจากมีความจำเป็นทางการเงินหรือการลงทุนเท่านั้น แต่ในยุคปัจจุบันการยุบรวมกิจการถือเป็นการผสมผสานของวัฒนธรรมด้วย ดังนั้น หากองค์กรใดมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมก็จะทำให้การยุบรวมกิจการประสบความสำเร็จ ความยุ่งยากมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่สามารถทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างมีแบบแผนที่เป็นเอกลักษณ์ บ่งบอกถึงธรรมชาติและคุณลักษณะของสมาชิกในองค์กร สามารถชี้วัด และเป็นปัจจัยที่สำคัญส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของภารกิจต่าง ๆ ขององค์กรได้ ดังนั้น วัฒนธรรมองค์กรจะเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

นอกจากนี้ มีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เช่น วุฒิภาวะ ความถนัด ความสามารถ ความชำนาญ ความชอบ ความรับผิดชอบ ความอดทน ผลตอบแทน และ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ตามวัย ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางอ้างอิงในการพิจารณา การฝึกอาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนระบบทวิภาคี โดยมีผู้ศึกษา และสรุปไว้เป็นทฤษฎี ดังนี้

นิรนาท แสนสา (2558, น. 3-19 - 3-22) กล่าวถึง ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ที่น่าสนใจไว้ ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg และคณะ (Ginzberg's Theory) ได้ศึกษาระบบการพัฒนาการทางอาชีพ และค้นพบข้อสรุปเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามลำดับ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะคิดฝันหรือจินตนาการ (Fantasy Period) เป็นวัยเด็กตอนต้น ช่วงอายุก่อน 11 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษา เด็กจะมีความสนใจหรือคิดฝันถึงอาชีพที่ตนอยากเป็นในอนาคตโดยยังไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลและสภาพความเป็นจริงของตน แต่จะเลือกตามความคิดจินตนาการ และการได้รับอิทธิพลจากการเห็นกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพอยู่รอบ ๆ ตัวของพวกเขา

การที่เด็กช่วงอายุก่อน 11 ปี ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทางอาชีพ ประกอบกับการได้แสดงออกโดยการสวมบทบาทสมมติ หรือเล่นเกมต่าง ๆ เช่น ครูกับนักเรียน ตำรวจกับผู้ร้าย หมอ/พยาบาล

กับคนไข้ พนักงานดับเพลิง นักขับรถแข่ง เล่นขายข้าวขายแกง หรือแม่กระทั่งเล่นเป็นพ่อแม่ลูก การสวมบทบาทเหล่านี้เป็นการเลียนแบบผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ซิดที่พวกเขาสังเกตเห็น มีความสนใจ และจดจำ ซึ่งจะมีผลให้เด็กจะมีความรู้สึกนึกคิดว่าเขาเลือกประกอบอาชีพอะไรก็ได้ตามที่ตนคิดฝัน โดยไม่ได้คำนึงถึงเหตุผล และสภาพความเป็นจริงของตน ซึ่งถือว่าเป็นพัฒนาการช่วงหนึ่งของการวางแผนเข้าสู่อาชีพต่อไปในอนาคต

ระยะที่ 2 ระยะทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Period) เกิดขึ้นในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น โดยจะเริ่มมีการเลือกอาชีพตามข้อมูลที่ได้ประสบมา แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1. ขั้นความสนใจ (Interest Stage) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 11-12 ปี เด็กจะเริ่มมีความสนใจต่ออาชีพต่าง ๆ ที่ตนได้รับ ประสบ และเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอาชีพอะไร
2. ขั้นความสามารถ (Capacity Stage) อายุประมาณ 13-14 ปี ในช่วงนี้ วัยรุ่นเริ่มตระหนักถึงความสามารถของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพในการประกอบอาชีพ และพิจารณาว่าตนเองจะสามารถทำได้หรือไม่ภายใต้ความสนใจที่ตนเองมีต่ออาชีพนั้น ๆ
3. ขั้นค่านิยม (Values Stage) วัยรุ่นอายุประมาณ 15-16 ปี จะเริ่มพิจารณาถึงค่านิยม และจัดลำดับความสำคัญของค่านิยมในชีวิตของตนเอง อีกทั้งยังคำนึงถึงวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพนั้น ๆ ในขั้นนี้บุคคลจะพิจารณาว่าอาชีพใดจะสามารถช่วยเติมเต็มให้บรรลุค่านิยมของตนเองได้
4. ขั้นเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) เกิดขึ้นในช่วงอายุประมาณ 17-18 ปี เป็นช่วงวัยที่บุคคลเริ่มตัดสินใจเลือกอาชีพ และได้เริ่มทดลองลงมือปฏิบัติจริง ตลอดจนเริ่มมีความรับผิดชอบต่อผลดีผลเสียที่เกิดจากการทดลองทำอาชีพนั้น ๆ ของตนด้วย

ระยะทดลองเลือกอาชีพนี้เกิดขึ้นในช่วงวัยเด็กตอนปลายเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งอยู่ในช่วงอายุประมาณ 11-18 ปี เป็นการพิจารณาเลือกอาชีพอย่างคร่าว ๆ โดยเด็กจะเริ่มมีความสนใจต่ออาชีพต่าง ๆ ที่ตนได้ประสบ และเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอาชีพอะไร และพิจารณาว่าตนเองจะสามารถทำได้หรือไม่ภายใต้ความสนใจที่ตนเองมีต่ออาชีพนั้น ๆ และจัดลำดับความสำคัญของค่านิยมในชีวิตของตนเอง โดยจะพิจารณาว่าอาชีพจะสามารถช่วยเติมเต็มให้บรรลุถึงค่านิยมของตนเองได้ ดังนั้น ในช่วงวัยนี้จึงเป็นช่วงวัยที่บุคคลเริ่มตัดสินใจวางแผนเพื่อเข้าสู่อาชีพโดยคำนึงถึงความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมที่มีต่ออาชีพจริง ๆ

ระยะที่ 3 ระยะพิจารณาเลือกตามความเป็นจริง (Realistic Period) เกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น หรืออายุระหว่าง 19-21 ปี บุคคลเริ่มมีความชัดเจน และเริ่มระบุอาชีพที่ตนสนใจอย่างเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ในระยะนี้มีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นสำรวจ (Exploration Stage) หลังจากสำรวจข้อมูลอาชีพที่เป็นตัวเลือกหลาย ๆ อาชีพแล้ว บุคคลจะจำกัดทางเลือกอาชีพให้แคบลง ขึ้นอยู่กับความสนใจในอาชีพ รวมทั้งทักษะและความสามารถของตน

2. ขั้นตกผลึก (Crystallization Sage) บุคคลจะมีความชัดเจนในอาชีพและมีความมุ่งมั่นที่จะเข้าสู่สาขาอาชีพเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

3. ขั้นพัฒนาลักษณะเฉพาะของอาชีพ (Specification Sage) บุคคลจะแสวงหาประสบการณ์ด้านการทำงานหรือหลักสูตรฝึกอบรมที่ต้องใช้ในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อการเข้าสู่อาชีพอย่างประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในอาชีพที่เขาได้เลือกไว้

จากแนวคิดของกินซ์เบิร์ก และคณะ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การวางแผนเข้าสู่อาชีพเป็นกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนอย่างสอดคล้องกับวัยของแต่ละบุคคล ซึ่งการวางแผนอาชีพของเด็กและเยาวชน ก็เป็นการนำเอาปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณาในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วย ซึ่งในปี ค.ศ. 1984 กินซ์เบิร์ก (Ginzburg, อ้างถึงใน เจียรนัย ทรงชัยกุล, 2557 น. 10-11) ได้ปรับปรุงทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพในประเด็นสำคัญ 3 ประการ ที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพของเด็กและเยาวชน มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. กระบวนการเลือกอาชีพไม่ได้สิ้นสุดที่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นเท่านั้น แต่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นตลอดชีวิตการทำงานของแต่ละบุคคลด้วย

2. การตัดสินใจเกี่ยวกับงานและอาชีพในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น จะช่วยก่อร่างสร้างอาชีพของบุคคลต่อไปภายหน้า และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในงานและชีวิตจะมีอิทธิพลต่ออาชีพด้วย

3. การตัดสินใจเกี่ยวกับงานและอาชีพ เป็นความพยายามของบุคคลในการทำให้เกิดความ สอดคล้องกันที่สุทธระหว่างความต้องการ ความปรารถนา และโอกาสในงานกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก ได้ให้แนวคิดที่ว่าเด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพตั้งแต่เด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นหรืออายุประมาณ 21 ปี อย่างไรก็ตามอายุที่กล่าวถึงนี้เป็นเพียงการคาดประมาณ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้เพราะกระบวนการเลือกอาชีพสำหรับบางคนอาจไม่ได้สิ้นสุดที่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นเท่านั้น แต่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นตลอดชีวิตการทำงานของแต่ละบุคคลด้วย

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก จะเห็นได้ว่า บุคคลจะมีพัฒนาการในการเลือกอาชีพตั้งแต่วัยเด็ก และมีความชัดเจนเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งหมายถึงได้ผ่านการจินตนาการ การเรียนรู้ ได้ทดลองปฏิบัติจากความสนใจ จนเกิดความถนัด และสอดคล้องกับความต้องการ แล้วจึงตัดสินใจเลือกอาชีพ ในวัยผู้ใหญ่ และยังมีแนวโน้มจะเกิดพัฒนาการได้ตลอดชีวิต

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ นโยบายของภาครัฐ หน่วยงานต้นสังกัด และนโยบายสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในท้องถิ่น บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ครูฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครอง รวมทั้งตัวผู้เรียน และวัฒนธรรมองค์การ

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นความพึงพอใจของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ทุกระดับชั้น ทุกสาขา ในระบบทวิภาคี ทั้งที่อยู่ระหว่างศึกษาและจบการศึกษาแล้ว ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เกิดจากการได้ทำ ได้รับ หรือได้ปฏิบัติในสิ่งที่ชอบ ถูกใจ ซึ่งมีผู้นิยามความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น. 775) ให้ความหมายของคำว่า พื่อใจ หมายถึง สมใจ ชอบใจ เหมาะสม

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538, น. 18) กล่าวว่า ีความพึงพอใจของลูกค้ำเป็นระดับความรู้สึกของผู้รับบริการซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

1. ความพอใจต่อความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ
2. ความพอใจต่อการประสานงานผู้บริการ
3. ความพอใจต่อการต้อนรับและการเอาใจใส่ของผู้ให้บริการ
4. ความพอใจกับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ
5. ความพอใจต่อคุณภาพบริการ
6. ความพอใจต่อการใช้บริการต่อการใช้จ่ายในการบริการ

ในพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงหลักธรรมในโลภธรรม 8 ซึ่งในส่วนที่ทำให้เกิดความพึงพอใจของมนุษย์เรียกว่า “อิฏฐารมณ์” 15 ได้แก่ ลาก ทรัพย์สินที่เป็นเครื่องปลื้มใจต่าง ๆ เช่น ทรัพย์สิน เงินทอง อาหาร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ยศ ได้แก่ ยศสถาบันดาศักดิ์ ตำแหน่งหน้าที่การงาน

Wolman (1973, p. 384) ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก (Feeling) มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ต้องการหรือตามแรงจูงใจ

Vroom (1964, p. 99) กล่าวว่า ทศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้หมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้นและทศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความไม่พึงพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ มีความสุข มีทศนคติด้านบวกต่อสิ่งที่ลงมือทำและผลสำเร็จจากสิ่งที่ทำ รวมทั้งคุณภาพของวัตถุสิ่งของ และบริการที่ได้รับจากบุคคลหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดสรรหรือบริหารจัดการ

3.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

นักวิชาการกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจไว้ ดังนี้
 นรา สมประสงค์ (2556, น. 8-15 – 8-37) กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ สรุป
 ได้ดังนี้

ทฤษฎีการจูงใจของ Maslow (Maslow's need Hierarchy Theory)

มาสโลว์เสนอทฤษฎีที่อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ว่าจะมีความต้องการเป็นลำดับขั้น
 5 ขั้น จากขั้นต่ำสุดไปสู่ขั้นสูงสุด คือ

1. ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่
 ได้ เช่น ความต้องการปัจจัย 4
2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง เป็นความต้องการความปลอดภัยและความ
 มั่นคงทางร่างกาย เช่น ต้องการได้รับความคุ้มครอง ปกป้อง ต้องการกฎระเบียบและกฎหมาย ต้องการเป็น
 อิสระส่วนตน ต้องการการดูแลรักษาเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นต้น
3. ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมในสังคม
 ต้องการมีสัมพันธภาพกับเพื่อน
4. ความต้องการการยอมรับนับถือ เป็นความต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับนับ
 ถือจากคนอื่น และความต้องการการยอมรับนับถือตนเอง เคารพตนเอง
5. ความต้องการความสำเร็จสูงสุดแห่งตน เป็นความต้องการพัฒนาตนเอง ตามศักยภาพ
 สูงสุด ได้แสดงออกซึ่งทักษะและความเป็นเลิศในบางสิ่งบางอย่างที่ตนมี และมีอารมณ์ซึ่งแสดงออกถึง
 บุคลิกภาพที่สมบูรณ์

ทฤษฎีการจูงใจของ McClelland (Achievement Motivation)

แมคคิลแลนด์ เสนอทฤษฎีความต้องการที่มีความสัมพันธ์กับทฤษฎีการเรียนรู้โดยมี
 พื้นฐานความเชื่อว่า ความต้องการเป็นการเรียนรู้ หรือได้รับมาจากการมีประสบการณ์ในวัฒนธรรมนั้น ๆ
 ความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้เหล่านี้จะเป็นพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้สถานการณ์ และจูงใจให้
 ไปสู่เป้าหมาย แมคคิลแลนด์แบ่งความต้องการออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการใด ๆ ให้เป็นผลสำเร็จ ดีเลิศ
 ตามมาตรฐาน เป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ
2. ความต้องการสัมพันธ์ เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพ และมีความสัมพันธ์อัน
 ดีกับผู้อื่น
3. ความต้องการอำนาจ เป็นความต้องการในการควบคุมผู้อื่น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
 ของผู้อื่น และมีความรับผิดชอบผู้อื่น

ทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (Herzberg's Two Factor Theory)

เฮอร์ชเบอร์ก กล่าวถึง ปัจจัยสองกลุ่มที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงาน คือ ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยกีดกัน

1. ปัจจัยจูงใจ เป็นปัจจัยในตัวบุคคล เป็นสิ่งที่อยู่ในความรู้สึกนึกคิด หรือในจิตใจของแต่ละบุคคลที่จะกระตุ้นให้ผู้ที่ทำงานมีความรู้สึกในด้านดี มีความพึงพอใจในการทำงาน
2. ปัจจัยกีดกัน เป็นปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายขององค์การและการบริหาร การนิเทศ เงินรายได้ สภาพการทำงาน เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้เป็นสิ่งจูงใจในการทำงาน แต่ถ้าขาดหรือไม่มีปัจจัยเหล่านี้จะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจแก่ผู้ที่ทำงาน และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานได้

ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (Vroom's Expectancy Theory)

วรูม อธิบายถึงแรงจูงใจว่า เป็นความคาดหวังของบุคคล ที่มีต่อความสามารถในการทำงานของตน และผลลัพธ์ที่ตนจะได้รับจากการทำงานนั้น ทฤษฎีนี้อยู่บนพื้นฐานของคำกล่าวที่ว่า “คนเราจะทำในสิ่งที่ตนทำได้เมื่อต้องการจะทำ”

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจดังกล่าว สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ การได้รับการยอมรับ การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ และความสมหวังจากสิ่งที่คาดหวัง

3.3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

จากการศึกษาความหมาย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ และการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง ความรู้สึกชอบ มีความสุข มีทัศนคติด้านบวกต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ซึ่งประกอบด้วย การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ และการวัดผลและประเมินผล

4. การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 เป็นการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นบางสาขาที่ผู้เรียนประสงค์จะเรียนและมีสถานประกอบการรองรับในสถานศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนบนจำนวน 7 สถานศึกษา ผู้ศึกษาได้นำเสนอด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คำนึงถึงการประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 7 สถานศึกษา 4 จังหวัด ได้แก่

วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง และวิทยาลัยการอาชีพพุมพืดราชินี แม่ฮ่องสอน และจัดการศึกษาอาชีวศึกษา 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี โดย สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 (2558, น. 1-2) ได้กำหนดปรัชญาไว้ว่า การศึกษาวิชาชีพและเทคโนโลยี เป็นรากฐานที่ดีในการพัฒนาประเทศ และกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 เป็นสถาบันที่ผลิตและพัฒนากำลังคนสายเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ พัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล นอกจากนี้สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ได้กำหนดพันธกิจไว้ 5 ข้อ ได้แก่

1. ผลิตบัณฑิตสายเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและคุณธรรม สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคม
2. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ และถ่ายทอดสู่การพัฒนาสังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ
3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี
4. ทะนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
5. บริหารจัดการที่ดีมีคุณภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล สร้างความเข้มแข็ง และแข่งขันได้ในระดับสากล

รวมทั้งกำหนดเป้าประสงค์ไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. เพื่อผลิตบัณฑิตสายเทคโนโลยีตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี
2. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการผลิตผลงานวิชาการ งานวิจัย นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ และงานสร้างสรรค์ พัฒนางค์ความรู้สู่ชุมชน
3. เพื่อสนับสนุนสร้างความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี ทั้งในและต่างประเทศ
4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมวิถีไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
5. เพื่อบริหารจัดการการอาชีวศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และตามพันธกิจของสถาบันการอาชีวศึกษา

การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ ดังนี้ ยุทธศาสตร์

1. การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน คณาจารย์ ครูและบุคลากร
2. ขยายโอกาสการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาทุกระดับและการฝึกอบรมวิชาชีพ

3. การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้
4. พัฒนาส่งเสริมการวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
5. เร่งรัดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ
6. เร่งรัดพัฒนาระบบการบริหารจัดการของสถาบัน

4.2 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ ทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โดยสถานศึกษาในสังกัด 7 สถานศึกษา ตามแนวทางปฏิบัติการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 มาตรา 8 การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งหมดกับผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ปีการศึกษา 2556 – 2558

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งหมดกับผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ปีการศึกษา 2556 – 2558

สถานศึกษา	จำนวนผู้เรียนปีการศึกษา 2556			จำนวนผู้เรียนปีการศึกษา 2557			จำนวนผู้เรียนปีการศึกษา 2558			รวม 3 ปี		
	ทั้งหมด	ทวิภาคี	คิดเป็นร้อยละ	ทั้งหมด	ทวิภาคี	คิดเป็นร้อยละ	ทั้งหมด	ทวิภาคี	คิดเป็นร้อยละ	ทั้งหมด	ทวิภาคี	คิดเป็นร้อยละ
1. วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่	4,645	104	2.24	4,541	221	4.87	4,749	180	3.79	13,935	505	3.62
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	3,168	130	4.10	3,179	183	5.76	3,303	201	6.09	9,650	514	5.33
3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่	1,131	18	1.59	1,164	38	3.26	1,160	88	7.59	3,455	144	4.17
4. วิทยาลัยเทคนิคลำปาง	4,872	415	8.52	5,097	464	9.10	5,625	544	9.67	15,594	1,423	9.13
5. วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	3,102	-	-	3,080	16	0.52	3,172	70	2.21	9,354	86	0.92
6. วิทยาลัยเทคนิคลำพูน	3,508	40	1.14	2,959	88	2.97	2,788	186	6.67	9,255	314	3.39
7. วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน	884	8	0.90	924	10	1.08	801	5	0.62	2,609	23	0.88
	21,310	715	3.36	20,944	1,020	4.87	21,598	1,274	5.90	63,852	3,009	4.71

๘

ที่มา : งานทะเบียน งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่
วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน (2559)

4.2.2 สาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ตารางที่ 2.3 สาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ลำดับที่	สถานศึกษา	ระดับการศึกษา/สาขาวิชา/สาขางาน ที่จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
1.	วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่	ปริญญาตรี (ทล.บ.) - สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ - สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
		ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) - สาขาวิชาไฟฟ้า สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง - สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานเทคนิคยานยนต์ - สาขาวิชาเทคนิคการผลิต สาขางานเครื่องมือกล - สาขาวิชาเมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ สาขางานเมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์
		ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไม่มี
2.	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	ปริญญาตรี (ทล.บ.) - สาขาวิชาการโรงแรม - สาขาวิชาดิจิทัลกราฟิก
		ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) - สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก สาขางานการจัดการ- ธุรกิจค้าปลีก - สาขาวิชาการจัดการสำนักงาน สาขางานการจัดการสำนักงาน - สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขางานอาหารและโภชนาการ - สาขาวิชาการโรงแรม สาขางานการบริการส่วนหน้า
		ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ลำดับที่	สถานศึกษา	ระดับการศึกษา/สาขาวิชา/สาขางาน ที่จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
3.	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เชียงใหม่	ปริญญาตรี (ทล.บ.) - สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช - สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) - สาขาวิชาสัตวศาสตร์ สาขางานสัตวศาสตร์ - สาขาวิชาช่างกลเกษตร สาขางานช่างกลเกษตร - สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ สาขางานเทคโนโลยีภูมิทัศน์ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไม่มี
4.	วิทยาลัยเทคนิคลำปาง	ปริญญาตรี (ทล.บ.) - สาขาวิชาเทคโนโลยีการก่อสร้าง - สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) - สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานเทคนิคยานยนต์ - สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สาขางานเครื่องมือกล ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) - สาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานยานยนต์
5.	วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	ปริญญาตรี (ทล.บ.) - สาขาวิชาการบัญชี ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) - สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก สาขางาน การบริหารงานธุรกิจซูเปอร์เซ็นเตอร์ - สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก สาขางาน การบริหารงานธุรกิจค้าปลีกสินค้าเฉพาะอย่าง - สาขาวิชาการตลาด สาขางานการตลาด

- สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขางานการประกอบอาหาร
- สาขาวิชาการโรงแรม สาขางานบริการส่วนหน้าโรงแรม

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ลำดับที่	สถานศึกษา	ระดับการศึกษา/สาขาวิชา/สาขางาน ที่จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
		- สาขาวิชาการโรงแรม สาขางานบริการอาหารและเครื่องดื่ม ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไม่มี
6.	วิทยาลัยเทคนิคลำพูน	ปริญญาตรี (ทล.บ.) - สาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ - สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า - สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) - สาขาวิชาไฟฟ้า สาขางานไฟฟ้ากำลัง - สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ สาขางานการจัดการคลังสินค้า - สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขางานอาหารและโภชนาการ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไม่มี
7.	วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินี แม่ฮ่องสอน	ปริญญาตรี (ทล.บ.) ไม่มี ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) - สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานเทคนิคยานยนต์ - สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม - สาขาวิชาไฟฟ้า สาขางานไฟฟ้ากำลัง

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ไม่มี

ที่มา : งานทะเบียน, งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง
วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน (2559)

4.2.3 สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ตารางที่ 2.4 จำนวนสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคเหนือ 1

ลำดับ ที่	สถานศึกษา	จำนวนสถานประกอบการที่ร่วมมือ		
		ลงนาม ความ ร่วมมือ	ยังไม่ได้ลงนาม ความร่วมมือ	รวม
1.	วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่	20	63	83
2.	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	33	-	33
3.	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่	20	-	20
4.	วิทยาลัยเทคนิคลำปาง	148	1	149
5.	วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	24	4	28
6.	วิทยาลัยเทคนิคลำพูน	6	40	46
7.	วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน	9	-	9
	รวม	260	108	368

ที่มา : งานทะเบียน, งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง
วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน (2559)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สมพร ชูทอง (2561) วิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัย การอาชีวศึกษากาญจนานิกษณองจอก ผลการวิจัยพบว่า 1) ในด้านสภาพการณ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีวศึกษากาญจนานิกษณองจอกนั้น ผู้วิจัยพบว่า (1) ด้านนโยบาย สถานศึกษา ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทุกแผนกวิชา สำหรับผู้เรียนทุกคน แต่การประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองยังไม่กว้างขวาง นอกจากนี้สถานศึกษายังขาดการจัดระบบการนิเทศติดตามผู้เรียน (2) ด้านการนำไปสู่การปฏิบัติ สถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขาดมาตรฐานการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมและสอดคล้องตามสมรรถนะที่กำหนดตามหลักสูตร (3) ด้านการติดตามการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือและกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบอยู่ในวงจำกัด ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐาน ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (4) ด้านการดำเนินงาน สถานประกอบการไม่จ่ายเบี้ยเลี้ยง สวัสดิการให้กับผู้เรียนที่ศึกษาในระบบทวิภาคีและไม่ได้ประกันการได้งานทำที่แน่นอนภายหลัง จบการศึกษา (5) ด้านคุณภาพของผู้เรียน นักศึกษาฝึกอาชีพขาดการสนใจติดตามความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานอยู่จึงไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้เรียนยังขาดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม 2) รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัยการอาชีวศึกษากาญจนานิกษณองจอก ประกอบด้วยปัจจัยสนับสนุน 4 ด้าน คือ (1) ด้านบุคลากรงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารงานด้านอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี (3) ด้านการคัดเลือกผู้บริหารงานวิชาการ (4) ด้านคุณลักษณะของครูฝึกและครูนิเทศผู้เรียน ในสถานประกอบการ รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน ได้รับการประเมิน จากผู้เชี่ยวชาญว่า เป็นรูปแบบที่มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพ

กฤติกา ไหวพริบ (2561) วิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียน ป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนในสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการและนักเรียนความคิดเห็น ต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการ จัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตร ตามลำดับ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ด้านหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนในสถานศึกษา ครูฝึกในสถาน ประกอบการและนักเรียนที่มีต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ มีอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน เหตุผลในการเข้า ศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและมี เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ค่าตอบแทนจากสถานประกอบการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ณัฐวิทย์ มุ่งเมือง และ บุญสม วราเอกศิริ (2560) วิจัยเรื่อง การพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยสภาพความพร้อมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบนตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การติดตามและประเมินผล การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหาการทำงานร่วมกัน การค้นหาปัญหา และการวางแผนการพัฒนา มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน พบว่า ปัจจัยที่พยากรณ์ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน เป็นอันดับแรก คือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน การบริหารและหลักสูตร ส่วนแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ ประกอบด้วย การค้นหาปัญหา การวางแผนการพัฒนา การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหาการทำงานร่วมกัน และการติดตามและประเมินผล

เบญจวรรณ ศรีคำนวล ปัญญา ทองนิล และ กาญจนา บุญส่ง (2560) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครูผู้สอน ตามลำดับ 2) ระดับความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสมรรถนะวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามลำดับ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านสถานประกอบการ มีประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 47.50 สามารถเขียนเป็นสมการ วิเคราะห์การถดถอยดังนี้ $= 11.839 + 0.157(X_6) + 0.167(X_5) + 0.227(X_4)$

ราชัญ เสนาช่วย (2560) วิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมของสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรม ทั้งราย

ด้านและโดยรวมอยู่ในระดับน้อย (1) ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานประกอบการ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านเครื่องมือเครื่องจักรและสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย (2) ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรม ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูฝึก ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านเครื่องมือเครื่องจักรและสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย (3) ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรม ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านเครื่องมือเครื่องจักรและสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย 2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมของสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ผู้บริหารสถานประกอบการ ครูผู้สอนและครูฝึก และนักศึกษา จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ทั้งรายด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุดมศักดิ์ มีสุข (2560) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลางมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา 2) รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จของการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมได้ร้อยละ 82.90 โดยปัจจัยที่มีผลสูงสุด ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา การประชาสัมพันธ์และการประสานงาน และการจัดทำหลักสูตรของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสาขาช่างอุตสาหกรรมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงด้วยค่าสถิติประจํารูปแบบ คือ ค่าโคสแควร์ = 637.351 ค่าองศาความ เป็นอิสระ = 378 ค่าความน่าจะเป็น = 0.058 ค่าดัชนีระดับความสอดคล้อง GFI = .960 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน = 0.923 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเชิงสัมพันธ์ = 0.982 ค่าดัชนีรากที่สอง

ของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ = 0.038 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า = 0.042

ประภาพรรณ ปรีวรรมณ ช่อเพชร เบ้าเงิน และชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ (2559) วิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการระบบทวิภาคีความร่วมมือ และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันมาก และทุกองค์ประกอบ ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลการบริหารการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) โมเดลการวิเคราะห์ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แนวทางการใช้รูปแบบในการบริหารการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการระบบทวิภาคี ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษา และการพัฒนากรณีศึกษาติดตาม ผลการฝึกทักษะและการเรียนรู้ ด้านความร่วมมือ ได้แก่ การพัฒนาการสนับสนุนของรัฐบาล การพัฒนางบประมาณและทรัพยากร และการพัฒนาระบบทวิภาคี ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การพัฒนาด้านหลักสูตร การพัฒนาครูผู้สอนการพัฒนาการใช้สื่อและกิจกรรม และการพัฒนาการวัดและประเมินผล

ยุพาวดี ศิริปริดี วิทร วิภาหส์น และยุทธสิทธิ์ จันทร์คูเมือง (2559) วิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวมและทุกด้านในระดับมาก เรียงลำดับการดำเนินงานแต่ละด้านจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการประสานงาน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผน ด้านการติดตามผล ด้านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ ด้านบุคลากร และด้านหลักสูตร ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามสถานภาพที่แตกต่างกัน มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประเภทสถานศึกษา และไม่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ จากผลการศึกษาผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้ (1) ด้านการวางแผน สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการคัดกรองนักเรียนก่อนออกฝึกอาชีพ (2) ด้านการประสานงาน สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอาชีพและการติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ (3) ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรมีการจัดครูและครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (4) ด้านหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่ มีปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ (5) ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรมีการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (6) ด้านการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษาควรมีกระบวนการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมสอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ เพื่อนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการวัด

และประเมินผลต่อไป (7) ด้านการติดตามผล สถานศึกษาควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในครั้งต่อไป (8) ด้านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ สถานศึกษาควรมีการทดสอบมาตรฐานฝีมือนักเรียนที่ผ่านการฝึกระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อเป็นตัวชี้วัดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบถึงประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

จินตนา รวมชมรัตน์ สุริยงค์ ชวนชยัน และ สมสรรณูก์ วงษ์อยู่น้อย (2558) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า 1) มีระดับความจำเป็นมากที่สุด จำนวน 34 ตัวแปร เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ เรื่องมีการสำรวจข้อมูลความต้องการของสถานประกอบการในการร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เรื่องสถานประกอบการจัดสอนภาคปฏิบัติให้กับนักเรียนนักศึกษา เรื่องสถานประกอบการให้ความร่วมมือในการนิเทศนักเรียน นักศึกษา สำหรับระดับความจำเป็นมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับ คือ เรื่องมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศและติดตามการเรียนการสอน เรื่องมีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากร ที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เรื่องมีการวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาระยะยาวร่วมกับสถานประกอบการ 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า มีจำนวน 5 องค์ประกอบคือ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การจัดหลักสูตรตามมาตรฐานวิชาชีพและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล 3) การประเมินผลการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ทุกองค์ประกอบ มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์

ธัชคุณ ทาสุนินทร์ (2558) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นักเรียนวิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขางานไฟฟ้าทั่วไป ปีการศึกษา 2557 ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นักเรียนวิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านการบริการทางวิชาชีพ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับสถานประกอบการ

นงเยาว์ กัลยาลักษณ (2558) วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมสภาพปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านคุณภาพการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ด้านคุณวุฒิ และมาตรฐานอาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ โดยแต่ละด้านจะมีวิธีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผน ขั้นดำเนินการ และขั้นติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุง

นวลอนงค์ ธรรมเจริญ (2558) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ด้านความร่วมมือ และการจัดองค์กร ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านงบประมาณ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบและองค์ประกอบทุกรายการมีความเหมาะสมมากที่สุด ผลการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมตามรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ ทุกรายการมีผลการประเมินเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด หลักสูตรจึงมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ธานินทร์ ศรีชมพู, สุกัญญา แซ่มซ้อย, วิทยา จันทร์ศิลา และ ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2557) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ รูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารงานระบบทวิภาคีในสถานศึกษา 2) ขอบข่ายงานการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำหรือการสั่งการ การลงมือปฏิบัติ การควบคุมตรวจสอบและประเมิน และการปรับปรุงและพัฒนา 4) สมรรถนะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ 5) ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การประเมินรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษา

ระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

เนาวรัตน์ รัตนพันธ์ (2557) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2556 ผลการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2556 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2556 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า นักศึกษาได้ฝึกอาชีพตรงตามสาขาที่เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักศึกษาได้รับการฝึกงานด้วยเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย และมีปริมาณเพียงพอ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาที่ฝึกวิชาชีพมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ประจวบ แก้วเขียว (2557) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี ผลการวิจัยการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายประเด็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นของครูและครูในสถานประกอบการเกี่ยวกับพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงานและประสานงาน และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตร
- 2) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการฝึกอาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เรียนสร้างความภูมิใจให้กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน และมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้น ผู้เรียนสามารถเริ่มต้นชีวิตการทำงาน ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และอยู่ในสังคมได้ และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี น้อยที่สุด คือ สถานศึกษาให้โอกาสผู้ปกครองมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการ
- 3) ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ครูฝึกได้ตรวจสอบและแนะนำการบันทึกสมุดฝึกอาชีพ และน้อยที่สุด คือ สภาพทั่วไปของสถานประกอบการมีความเหมาะสมต่อการฝึกอาชีพ และมีการควบคุม ดูแลตรวจสอบคุณภาพงานที่ได้รับมอบหมาย สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี ผลการศึกษาความคิดเห็นของครู ครูฝึกในสถานประกอบการ ผู้ปกครอง และผู้เรียน ได้เสนอแนวทางไว้ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรีตามความคิดเห็นของครูและครูฝึกในสถานประกอบการ

1. ด้านการวางแผน

ประชาสัมพันธ์ ได้แก่ 1) ควรสร้างความเข้าใจการเรียนการสอนระบบทวิภาคีให้กับผู้ปกครองผู้เรียน ผู้นำท้องถิ่น โดยสถานประกอบการมีส่วนร่วม 2) สถานประกอบการต้องการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์

2. ด้านการดำเนินงานและประสานงาน 1) ครูในแผนกควรมีส่วนร่วมในการประสานงานกับสถานประกอบการ 2) ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญในการประชุมผู้ปกครอง 3) ควรมีการจัดกิจกรรมฝึกความพร้อมด้านวินัยเพื่องานอุตสาหกรรมให้ผู้เรียนก่อนส่งตัวไปฝึกอาชีพ 3. ด้านบุคลากร 1) ควรสร้างความเข้าใจให้กับสถานประกอบการ ในเรื่องสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ 2) หัวหน้าแผนกวิชา ครูที่ปรึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาฝึกอาชีพของผู้เรียน 4. ด้านหลักสูตร 1) ควรมีการจัดทำเอกสารระบบออนไลน์ และรูปเล่ม 2) ควรมีแผนการฝึกอาชีพที่เป็นมาตรฐานที่สถานประกอบการและสถานศึกษาสามารถนำมาปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละสถานศึกษา 5. ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ 1) ควรมีการวางแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการ 2) สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพเพื่อให้โอกาสกับผู้เรียน 6. ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกอาชีพ 1) เอกสารประกอบการเรียน และแบบทดสอบ เพื่อการวัดผลและประเมินผลควรจัดทำทั้งระบบสื่อออนไลน์ และรูปเล่มเอกสาร 2) การวัดผลและประเมินผลควรมีความหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง 2. แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรีตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง คือ 1) ควรมีสถานประกอบการที่รับการฝึกอาชีพของผู้เรียนภายในจังหวัดหรือจังหวัดใกล้เคียง 2) ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลความต้องการของสถานประกอบการ 3) ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายร่วมกับสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3. แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรีตามความคิดเห็นของผู้เรียน คือ 1) ควรมีครูดูแลผู้เรียนในหอพักในสัดส่วนที่เหมาะสม 2) ควรมีการฝึกการจดบันทึกการฝึกงานอย่างละเอียด 3) ควรชี้แจงผลประโยชน์ที่ได้รับแก่นักเรียน นักศึกษา รุ่นต่อไป ซึ่งมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง และเหมาะสมกับผู้เรียนอาชีวะ

พรณรงค์ วรศิลป์ (2557) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการแบบทวิภาคีสำหรับนักศึกษาอาชีวเกษตร ระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการแบบทวิภาคีสำหรับนักศึกษาอาชีวเกษตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด คือ ด้านความพร้อมด้านอื่น ๆ รองลงมา คือ ด้านความพร้อมของสถานประกอบการ และ ด้านความพร้อมของสถานศึกษา ด้านความพร้อมของนักศึกษา ด้านความพร้อมของบุคลากร และความพร้อมด้านการประเมินผล มีค่าต่ำ สำหรับความคิดเห็นของบุคลากร ถ้าสถานศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิตของสถาบันอาชีวศึกษาเกษตร ควรมีความพร้อมทุกด้าน

วีระชัย ไตรศักดิ์ (2557) วิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิค นครราชสีมา ผลการวิจัย สภาพปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิค นครราชสีมา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิค นครราชสีมา มี 4 ด้าน คือ ด้านบริหารจัดการ พบว่า การนิเทศการฝึกอาชีพของครูนิเทศก์ไม่ทั่วถึง และการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร ข้อยกติก และแนวทางการปฏิบัติไม่ชัดเจน ด้านหลักสูตร พบว่า เนื้อหารายวิชา ตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ และหลักเกณฑ์ การวัดผลประเมินผล ไม่มีความสอดคล้องกัน ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การเรียนการสอนแต่ละรายวิชาไม่ครบ ตามจุดประสงค์ และด้านบุคลากร พบว่าบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความสำคัญของปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิค นครราชสีมา จากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดโครงการ 6 โครงการ 13 กิจกรรม ได้แก่ โครงการคัดเลือกนักศึกษา เข้าเรียนระบบทวิภาคี โครงการนิเทศการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ โครงการจัดแผนการเรียนและแผนการฝึกอาชีพ โครงการพัฒนาการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โครงการพัฒนาบุคลากรครูในสถานศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการ และโครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบทวิภาคี ซึ่งผลการประเมินโครงการเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิค นครราชสีมา ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับ มาก

สิริอร สกุลเดช (2557 ก) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ผลการวิจัย พบว่า ทฤษฎีโปรแกรมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ โมเดลการจัดกระทำ และโมเดลการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สำหรับประเมิน มีทั้งหมด จำนวน 13 องค์ประกอบ 66 ตัวบ่งชี้ ที่ครอบคลุมปัจจัยหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 6 องค์ประกอบ คือ (1) ความร่วมมือของสถานประกอบการ (2) ลักษณะของแหล่งฝึกอาชีพ (3) เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพ (4) คุณภาพของครูฝึก (5) คุณภาพของครูนิเทศก์ (6) การสนับสนุนของผู้ปกครอง 2) ด้านกระบวนการ จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ (1) การดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2) การติดตามและประเมินผลของสถานศึกษา (3) การจัดการฝึกอาชีพของครูฝึก (4) การวัดและประเมินผลการฝึกอาชีพ และ 3) ด้านผลผลิต จำนวน 3 องค์ประกอบ คือ (1) สมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป (2) สมรรถนะวิชาชีพ (3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์คุณลักษณะหรือ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พหุระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีจำนวน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับผู้เรียน ระดับกลุ่มผู้เรียน และระดับองค์กร รูปแบบการประเมินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน 2) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สำหรับประเมิน 3) เครื่องมือและผู้ประเมิน 4) เกณฑ์การ

ประเมิน 5) การเตรียมการประเมิน และ 6) วิธีการและขั้นตอนการประเมิน รูปแบบการประเมินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง มีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ผลการประเมินโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

สุรวดี อินสุวรรโณ (2557 ข) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง สาขาวิชาการโรงแรมและบริการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง โดยเข้ารับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมาแล้วเป็นเวลา 1 ภาคเรียน ซึ่งได้รับสวัสดิการ/รายได้จากการฝึกอาชีพมากกว่า 5,500 บาท/เดือน ส่วนข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเหตุผลการเลือกเข้าศึกษาในระบบทวิภาคี เป็นเพราะมีรายได้ระหว่างเรียน ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านวิธีการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ย เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านหลักสูตร นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกันเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาที่มีระยะเวลาการฝึกอาชีพในสถานประกอบการต่างกันเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่มีเหตุผลในการเลือกเข้าศึกษาในระบบทวิภาคีแตกต่างกันเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่มีสวัสดิการ/รายได้จากการฝึกอาชีพแตกต่างกัน เห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและด้านการประเมินผลการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุรวดี อินสุวรรโณ (2557) วิจัยเรื่อง ความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูฝึกในสถานประกอบการ เพศหญิง ซึ่งมี ประสบการณ์การทำงาน 4-6 ปี ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ/ประเภทของธุรกิจ พบว่า เป็นธุรกิจ ประเภทโรงแรม ความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา โดยภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการวางแผน/ประชาสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านการทดสอบมาตรฐานและการมอบเกียรติบัตร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการน้อยที่สุดคือ ด้านหลักสูตร สำหรับการเปรียบเทียบความต้องการของสถานประกอบการ ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา จำแนกตามลักษณะ/ประเภทของธุรกิจ พบว่า สถานประกอบการที่มีลักษณะ/ประเภทของธุรกิจแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทิวสินท์ ทูมมา (2556) วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระดับเทคโนโลยีบัณฑิต โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระดับเทคโนโลยีบัณฑิต โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านบริหารจัดการหน่วยงานความร่วมมือ 2) ด้านกระบวนการความร่วมมือและการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านรูปแบบและกระบวนการเรียนการนิเทศติดตาม 4) ด้านบริหารจัดการทรัพยากร 5) ด้านกระบวนการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนและผู้สอน 6) ด้านความสำเร็จและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ซึ่งแต่ละด้านมีโอกาสในการนำรูปแบบไปใช้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

ปรัชญนันท์ นิลสุข และ ปณิตา วรณพิรุณ (2556) วิจัยเรื่อง การปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จที่แสดงถึงการปฏิบัติอันเป็นเลิศด้านระบบทวิภาคีของวิทยาลัย สะท้อนมาจากปัจจัยแห่งความสำเร็จหลายประการที่สร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษา พร้อมเป็นวิทยาลัยที่จัดทวิภาคีได้อย่างเต็มรูปแบบและยั่งยืน ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากร ชุมชน สถานประกอบการ ครูฝึกอาชีพ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง วัด และทหาร เข้ามาเกี่ยวข้อง โดย (1) ผู้บริหารของวิทยาลัย เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ชัดเจน มีภาวะผู้นำและบริหารงานอย่างต่อเนื่อง ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากบุคลากร ชุมชน สถานประกอบการ เป็นผู้ประสานทุกภาคส่วน แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ลุล่วง เกาะติดสถานการณ์ของวิทยาลัยตลอดเวลา เป็นคนในท้องถิ่นและบริหารงานแบบธรรมาภิบาล (2) คณะกรรมการสถานศึกษา มีความเข้มแข็ง โดยประธานคณะกรรมการสถานศึกษา มีตำแหน่งสูงในภาคเอกชน มีวิสัยทัศน์และเข้าใจระบบทวิภาคีเป็นอย่างดี คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ เป็นคนในพื้นที่ที่มีความเสียสละ และมีความคิดในทิศทางเดียวกัน (3) บุคลากร มีความเข้าใจตรงกันในการทำงาน มีความเป็นหนึ่งเดียว มีเอกภาพในการทำงาน มีความเสียสละและรับผิดชอบร่วมกัน (4) ชุมชนรอบบริเวณวิทยาลัย มีส่วนร่วมอย่างมากในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้นำท้องถิ่นอย่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการวิทยาลัย มีกิจกรรมร่วมกันอยู่ตลอดเวลา ชุมชนได้เข้ามาใช้สถานที่ของวิทยาลัยในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ (5) สถานประกอบการ เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง มีความเชื่อถือวิทยาลัย ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ร่วมแก้ไข ปัญหาอุปสรรคและ ยึดหยุ่นกับขั้นตอนเห็นประโยชน์ที่จะได้ร่วมกัน เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มองระบบทวิภาคีเป็นการพัฒนาบุคลากรมากกว่าเป็นภาระของโรงงาน (6) ครูฝึกอาชีพในสถานประกอบการ รู้สึกเป็นเกียรติและได้รับการยกย่อง มีการให้ครูฝึกเหมือนกับให้ครู ในวิทยาลัย ไม่มีการกำหนดเรื่องของคุณวุฒิ ครูฝึกมีความชำนาญในงานอาชีพและถ่ายทอดให้อย่างเต็มที่ (7) นักเรียนนักศึกษา และผู้ปกครองมีความเข้าใจอย่างชัดเจนเหมือนกันทุกสาขางานเกี่ยวกับระบบทวิภาคี ซึ่งไม่มีการเปรียบเทียบว่าใครดีกว่าหรือสบายกว่ากัน (8) วัด ให้ความอนุเคราะห์สถานที่จัดกิจกรรม การอบรม คุณธรรมจริยธรรม ปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องดีงาม ฝึกปฏิบัติธรรม ปฐมนิเทศ เก็บตัวฝึกปฏิบัติสมาธิ (9) ทหาร มีส่วนร่วมในการฝึกระเบียบวินัยของนักเรียนนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 โดยเน้นการฝึกความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอดทน อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ

2) กลยุทธ์ที่ทำให้ประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับอย่างสูงสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีและก่อให้เกิดความยั่งยืน ได้แก่ (1) การแนะนำอาชีพ เป็นการให้ข้อมูลการศึกษา ต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยสถานประกอบการจะเข้าไปแนะนำและใช้ผู้สำเร็จการศึกษาที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการต่าง ๆ เป็นตัวอย่างของความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2) การให้บริษัทเป็นผู้สัมภาษณ์และรับเป็นพนักงาน เป็นกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงโดยเฉพาะในสาขางานเทคนิคเครื่องกลเรือ ที่ให้บริษัทเอสซีแมนเนจเมนท์ จำกัด เป็นผู้ประกาศรับสมัครนักศึกษาเข้าเรียนต่อระดับ ปวส. เป็นการรับสมัครจากทั่วประเทศเข้าทำงานกับบริษัทและเรียนกับทางวิทยาลัย (3) การพัฒนาครูฝึกและพี่เลี้ยงในสถานประกอบการ เป็นการจัดทำแผนการฝึกหัดระหว่างครูฝึกอาชีพในสถานประกอบการกับวิทยาลัย โดยทำแผนการเรียนรู้โดยแบ่งเป็นแผนภาคปฏิบัติตามที่ครูฝึกทำงานจริงในสถานประกอบการ ทางวิทยาลัยได้ทำแผนในส่วนของทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทำให้สะดวกในการจัดแผนการเรียน ทั้งสองฝ่ายและครูในวิทยาลัยก็สอนเพิ่มเติมตามหลักสูตร (4) การสัมมนาครูฝึกอาชีพอยู่เสมอ เป็นการชี้แจง ทำความเข้าใจกับครูฝึกในสถานประกอบการเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงครูฝึกอาชีพอยู่ตลอดเวลา จะต้องทำความเข้าใจระบบทวิภาคีให้ตรงกันอย่างสม่ำเสมอในทุกภาคเรียน (4) การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ (Project-based Learning) เป็นการกำหนดให้นักเรียน นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา จัดทำโครงการร่วมกับสถานประกอบการตามโจทย์ของสถานประกอบการ ทำให้ ได้ผลงานที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สถานประกอบการพึงพอใจและวิทยาลัยก็ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน (5) การสร้างวุฒิภาวะผู้ใหญ่ในนักเรียน นักศึกษา เป็นการทำข้อตกลงที่นักเรียน นักศึกษาจะต้องเข้าทำงานในสถานประกอบการเหมือนหนึ่งเป็นพนักงานของสถานประกอบการ แต่งเครื่องแบบของสถานประกอบการ ได้รับสวัสดิการ รถรับส่ง อาหาร ค่าตอบแทน และได้รับการปฏิบัติเหมือนเป็นผู้ใหญ่

ทำให้ต้องรับผิดชอบและประพฤตินตามระเบียบสถานประกอบการ (6) การมีงานทำและรายได้ระหว่างเรียน เป็นการทำสัญญาฝึกอาชีพระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัย มีค่าตอบแทนการทำงานให้กับนักเรียน นักศึกษาในลักษณะของการฝึกอาชีพ เพื่อไม่ให้ผิดกฎหมายในเรื่องของการใช้แรงงานเยาวชน พร้อมทั้งประกันการมีงานทำ เมื่อสำเร็จการศึกษาแต่ไม่ผูกมัดให้ทำในสถานประกอบการเดิม สามารถไปสมัครงานที่อื่น ๆ ได้เมื่อสำเร็จการศึกษา (7) การเปิดปริญญาตรีเทียบโอนหน่วยกิตร่วมกับมหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้สถานที่ของวิทยาลัยเทคนิคบ้านค่ายเป็นศูนย์การเรียน รับนักศึกษาระดับ ปวส. เข้าเรียนต่อสองปี ในวันเสาร์ อาทิตย์ ขณะที่วันธรรมดามักศึกษาก็ทำงานในสถานประกอบการ ได้คุณวุฒิ เทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ) ทำให้นักศึกษาเห็นความก้าวหน้าของการเรียนในระบบทวิภาคี

ประภาส เกตุไทย (2556) วิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ปฏิบัติมาก ได้แก่ ด้านการวางแผน เช่น มีการกำหนดรายละเอียดแผนงานด้านการจัดสรรทรัพยากรและอุปกรณ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม และด้านการนำ มีการบริหารงานบุคลากรด้านการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้เหมาะสม ทำให้มีบุคลากรที่มีศักยภาพในการดำเนินงาน ส่วนปัญหาการบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ด้านการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ พบว่า ด้านครูผู้สอน ด้านสังคม ด้านผู้บริหารด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านวัสดุ อุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 2) ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ปัญหาที่พบมาก ได้แก่ การนิเทศการศึกษา สถานประกอบการส่วนใหญ่ เห็นว่า ไม่มีการวางระบบและวิธีการในการนิเทศการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ส่วนความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการวัดผลและประเมินผล 3) กลยุทธ์การบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กลยุทธ์ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมในระดับมาก ความเป็นไปได้ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

ปรีดี เกตุทอง (2556) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรูปแบบการจัดการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย (1) การร่วมวางแผน (2) การร่วมดำเนินกิจกรรม (3) การร่วมรับประโยชน์

และ (4) การร่วมประเมิณผล โดยมีสมาคมวิชาชีพเป็นองค์กรกลางประสานงานความร่วมมือในลักษณะ ไตรภาคี และ (2) ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ของแต่ละองค์ประกอบมีความเป็นไปได้ทั้งโดยภาพรวม และรายด้านในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การร่วมรับประโยชน์ การร่วมดำเนินกิจกรรม การร่วมประเมิณผล และการร่วมวางแผนตามลำดับ และ (2) ผลประเมิณคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ที่จะนำไปปฏิบัติทุกองค์ประกอบ

วรวิทย์ ศรีตระกูล (2556) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ ด้านหลักสูตร ไม่มีหลักสูตรของระบบทวิภาคีโดยตรง นักเรียนไม่ภาคภูมิใจเมื่อจบหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ขาดความต่อเนื่อง ครูไม่ยอมสอนเนื่องจากนักเรียนขาดความสนใจ การวัดผล ขาดการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ด้านการฝึกงานในสถานประกอบการ ไม่จัดครูพี่เลี้ยงไว้ ควบคุมดูแลนักเรียนและฝึกงานเหมือนพนักงานปกติ โดยไม่สอนงานให้ชำนาญ ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ขาดการปฏิสัมพันธ์ที่ดี ไม่ทำข้อตกลงร่วมกัน และสถานศึกษาไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ฝึกงานในเชิงลึก ประเด็นปัญหาที่ต้องการปรับปรุงหรือพัฒนา ตลอดจนความคาดหวังของผู้ปกครองต่อผลสัมฤทธิ์ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร มีตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านการบริหารจัดการ ตัวแปรด้านหลักสูตร ตัวแปรด้านการจัดการเรียนการสอน ตัวแปรด้านการฝึกงาน และตัวแปรด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ 2) ผลการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า มีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้ การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการจัดงบประมาณ (2) ด้านหลักสูตรมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คู่มือการเรียนการสอน การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร (3) ด้านการจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ วิธีการจัดการเรียนการสอนวิธีการวัดและประเมิณผล เนื้อหาวิชา/สาระการเรียน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (4) ด้านการฝึกงาน มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ สถานศึกษา สถานประกอบการ และ (5) ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ ความร่วมมือก่อนฝึกงาน ความร่วมมือระหว่างฝึกงานในและความร่วมมือหลังฝึกงานในสถานประกอบการ 3) การประเมิณรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า ประกอบด้วยรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้ (1) รูปแบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย กิจกรรม การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงานและการจัดงบประมาณ (2) รูปแบบการจัดหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรม การกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดทำคู่มือการเรียนการสอน การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสม

การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแก่ผู้เกี่ยวข้อง (3) รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย กิจกรรมวิธีการจัดการเรียน การจัดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ การจัดสื่อ/แหล่งเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศ การจัดวิธีการวัดและประเมินผล และการจัดการประเมินผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของ รูปแบบ (4) รูปแบบการฝึกงานในสถานประกอบการ ประกอบด้วย กิจกรรมการจัดกิจกรรมฝึกงานของ สถานศึกษาการจัดการกิจกรรมของสถานประกอบการ การจัดครูนิเทศ ครูฝึก และนักศึกษาในการฝึกงาน และ (5) รูปแบบการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการในช่วงก่อนการฝึกงาน ระหว่างการฝึกงานและหลังการ ฝึกงาน และการจัดการความรู้ในการฝึกงาน 4) การประเมินผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจต่อรูปแบบ การพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และทักษะของนักศึกษา ในรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 30 คน สอบผ่านตามเกณฑ์ร้อยละ 60 ขึ้นไป ทั้งหมด อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ระดับดี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และระดับ ดีเด่น จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.66 และ นักเรียนมีเจตคติต่อรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

จักรพันธ์ สุว่างวิทย์ (2555) วิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในจังหวัด ลำปาง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาทางด้านตามค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษาด้านการเรียน การสอน ด้านวัดผลและประเมินผล และการจัดหลักสูตรตามลำดับ ส่วนด้านปัญหาคือ เวลาเข้าเรียนกับ เวลาทำงานตรงกัน ตารางเรียนไม่เหมาะสมกับการฝึกงาน ไม่ตรงกับสาขาที่เรียน และอาจารย์ไม่ไปนิเทศ แนวทางการแก้ไข ได้แก่ ปรับเวลาเรียนให้เหมาะสมกับหลักสูตร การฝึกงานให้ตรงกับสาขาที่เรียน และ อาจารย์ควรไปนิเทศอย่างต่อเนื่อง

เทพนรินทร์ ประพันธ์พัฒน์ (2554) วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการฝึกประสบการณ์ านอุตสาหกรรม ของนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พบว่า การฝึกประสบการณ์ควรมุ่งเน้นงานอุตสาหกรรม (1) ด้านทบทวนทฤษฎีและปฏิบัติ (2) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ (3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ได้นำจุดประสงค์ทั้ง 3 ด้าน มาออกแบบหลักสูตรการฝึกงาน ของนักศึกษา หาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรได้ผลดังนี้ คือ (1) ด้านทบทวนทฤษฎีและปฏิบัติ ได้ค่า ประสิทธิภาพ 87.20 (2) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ได้ค่าประสิทธิภาพ 87.00 และ (3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้ค่าประสิทธิภาพ 87.20 และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค

และความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ สรุปได้ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในสถานประกอบการ

3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรจากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักศึกษาจำนวน 14 คน ได้ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.67 จากคะแนนเต็ม 3 สรุปได้ว่า ผลการประเมินตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ด้าน จากคะแนนการประเมิน 5 ระดับ ส่วนใหญ่ได้ระดับความสำคัญในระดับมาก ซึ่งได้แก่ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทบทวนทฤษฎีและปฏิบัติ

4) ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร จากการคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตร สรุปได้ว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 และหลักสูตรการฝึกประสบการณ์งานอุตสาหกรรม มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน สถานประกอบการสามารถปฏิบัติได้

บุญยาพร แสงทอง (2554) วิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคชุมพร ผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคชุมพรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจด้านผู้เรียนเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจในน้อยที่สุด คือความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ด้านครู-อาจารย์นิเทศ มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับผู้ประกอบการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนรับสมัครและคัดเลือกนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจด้านสถานศึกษาจัดฝึกอบรมให้ความรู้แนวทางการฝึกอาชีพแก่ครูฝึกในสถานประกอบการต่ำสุด ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ พบว่า ผู้ประกอบการ ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจด้านผู้เรียนด้านครู-อาจารย์นิเทศ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประภาศิริ โสภาก (2553) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมากกว่าการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการประเมินผล ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์ ด้านการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การฝึก ด้านครูฝึก/ผู้ควบคุมการฝึก ด้านสภาพแวดล้อมและ

สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินผล ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ ด้านความสอดคล้องของหลักสูตร

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีองค์ประกอบหลายด้าน โดยมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการ ความร่วมมือในการจัดการศึกษา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ การนิเทศการฝึกอาชีพ และการวัดผลประเมินผล แต่ละด้านมีความจำเป็น และสำคัญมากน้อยขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินงานในรอบปีการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาควรมีการประเมินผล การดำเนินงาน ประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีการประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางร่วมกันในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Laurent Fillietaz (อ้างถึงใน อรอนงค์ ธรรมเจริญ, 2558) วิจัยเรื่อง “การให้คำแนะนำในที่ทำงานเกี่ยวกับการปฏิบัติของการฝึกงาน, Collective at Work : a Resource of Apprentices” ผลการวิจัย พบว่า การฝึกอบรมของระบบ VET ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วม การให้คำแนะนำในที่ทำงานให้เพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์คอยให้คำแนะนำ สนับสนุนในการผลิตและเป็นระบบฝึกเป็นคู่เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพของงาน นอกจากนี้ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการรายงานเรื่อง “The German Vocation Training System” ว่าระบบการฝึกงานอาชีวศึกษาในประเทศเยอรมันเป็นระบบทวิภาคีเป็นการฝึกอาชีพด้วยวิธีผสมผสานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้ทักษะทางวิชาชีพ เกิดการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Gohringer (อ้างถึงใน ปรีดี เกตุทอง, 2556) วิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีระดับอุดมศึกษาในเยอรมนี ผลการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถทำงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา สามารถเรียนรู้งานได้เร็ว และมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่เร็วกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระบบทั่วไป ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จคือการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับงานอาชีพที่มีอยู่จริงในขณะนั้น ผู้เรียนเรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป และครูผู้สอนทุกคนล้วนเป็นผู้มีประสบการณ์ การปฏิบัติงานในสถานประกอบการทั้งสิ้น

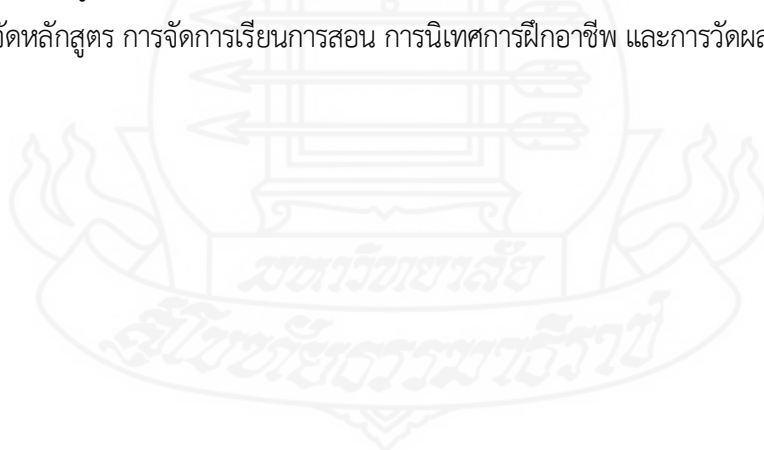
Euler (อ้างถึงใน ปรีดี เกตุทอง, 2556) วิจัยเรื่องอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแบบเยอรมันต้นแบบสำหรับนานาชาติ พบว่า การนำรูปแบบอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แบบเยอรมนี ไปใช้ในประเทศอื่นนั้น ไม่สามารถถอดแบบได้ทั้งหมด จำเป็นต้องปรับให้เข้ากับบริบทของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของประเทศนั้น ๆ ด้วย แต่จะอย่างไรก็ตาม การศึกษาระบบทวิภาคีสามารถให้ประโยชน์อย่างน้อย 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคคล ทำให้บุคคลได้เรียนรู้ประสบการณ์ และพัฒนาทักษะทางอาชีพให้เกิดความมั่นใจ

ในการทำงานและพร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพได้ทันที 2) ด้านสังคม ช่วยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอาชีพ และมีอาชีพที่แน่นอน ป้องกันปัญหาการว่างงานอันจะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา 3) ด้านเศรษฐศาสตร์ ช่วยให้มีความจำเป็นพอกับความต้องการทั้งปริมาณและคุณภาพสามารถปฏิบัติงานได้ทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการ

Yong (อ้างถึงใน ปรีดี เกตุทอง, 2556) วิจัยเรื่อง ความยั่งยืนของการดำเนินความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรมในด้านการวิจัยโดยมุ่งที่ผลลัพธ์ของการให้และรับ ระหว่างสมาชิกทั้งในมหาวิทยาลัยและบริษัทภาคอุตสาหกรรม พบว่า สิ่งที่ทำให้การดำเนินความร่วมมือระหว่างองค์กรเกิดความยั่งยืน คือ ผู้มีส่วนร่วมในความร่วมมือจะต้องได้รับผลประโยชน์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนจะได้ฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะฝีมือในการทำงาน มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตามความต้องการของตลาดแรงงาน และเป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ได้แก่ การบริหารจัดการ ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการฝึกอาชีพ และการวัดผลและประเมินผล และกรอบแนวคิดในการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ได้แก่ การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการฝึกอาชีพ และการวัดผลและประเมินผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามวิธีดำเนินการวิจัย ดังมีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจำนวน 7 คน หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการสอนจำนวน 7 คน หัวหน้าแผนกวิชาที่จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีจำนวน 19 คน ครูนิเทศก์จำนวน 36 คน รวม 69 คน และผู้เรียนจำนวน 1,274 คน ปีการศึกษา 2558 จากสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนจำนวน 297 คน ปีการศึกษา 2558 จากสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นทำการศึกษาตามสัดส่วน (Proportion allocation) และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

สถานศึกษา	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง						
	ครู					ผู้เรียน	
	หัวหน้า แผนกวิชา	ครู นิเทศก์	หัวหน้างาน ทวิภาคี	หัวหน้างาน หลักสูตร	รวม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่	3	6	1	1	11	180	42
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	4	6	1	1	12	201	47
3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่	2	3	1	1	7	88	21
4. วิทยาลัยเทคนิคลำปาง	6	12	1	1	20	544	127
5. วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	2	2	1	1	6	70	16
6. วิทยาลัยเทคนิคลำพูน	3	4	1	1	9	186	43
7. วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน	1	1	1	1	4	5	1
รวม	21	34	7	7	69	1,274	297
รวมทั้งสิ้น			69				297

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 2 ฉบับ ได้แก่

2.1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และความรับผิดชอบต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 จำนวน 86 ข้อ ประกอบด้วย

1. การบริหารจัดการ จำนวน 17 ข้อ
2. ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 8 ข้อ
3. การจัดการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ
4. การจัดหลักสูตร จำนวน 20 ข้อ
5. การนิเทศการฝึกอาชีพ จำนวน 15 ข้อ
6. การวัดผลและประเมินผล จำนวน 14 ข้อ

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1967) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมาก
 คะแนน 3 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 จำนวน 86 ข้อ ประกอบด้วย

1. การบริหารจัดการ จำนวน 17 ข้อ
2. ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 8 ข้อ
3. การจัดการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ
4. การจัดหลักสูตร จำนวน 20 ข้อ
5. การนิเทศการฝึกอาชีพ จำนวน 15 ข้อ

6. การวัดผลและประเมินผล จำนวน 14 ข้อ

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1967) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับน้อยที่สุด

2.1.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ประเภทวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ สังกัดสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 จำนวน 44 ข้อ ประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ

2. การจัดหลักสูตร จำนวน 20 ข้อ

3. การนิเทศการฝึกอาชีพ จำนวน 8 ข้อ

4. การวัดผลและประเมินผล จำนวน 7 ข้อ

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1967) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและการศึกษาความพึงพอใจ จากนั้นสังเคราะห์วรรณกรรมที่ศึกษาเพื่อกำหนดตัวแปรในการศึกษา

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ โดยขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระให้เห็นชอบเครื่องมือ

ขั้นที่ 3 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงและผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระแล้วไปตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา แล้วนำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการศึกษาโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Congruence) ได้ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) โดยฉบับที่ 1 นำไปทดลองใช้กับบุคลากรของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำเครื่องมือฉบับที่ 2 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้เรียนระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.985 และ ตอนที่ 3 สอบถามแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.951 และฉบับที่ 2 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.961

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 จำนวน 7 สถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสถานศึกษาด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยกำหนดวันรับแบบสอบถามกลับคืนหลังจากแจกไปแล้ว 30 วัน และได้รับแบบสอบถามคืนตามกำหนด

3.3 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 69 ฉบับ จาก 69 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 297 ฉบับ จาก 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 จากนั้นนำมาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามฉบับที่ 1 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

โดยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยกำหนดเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 165) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

โดยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยกำหนดเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 165) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย

4.51 - 5.00 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ควรได้รับพัฒนาในระดับน้อยที่สุด

4.2 แบบสอบถามฉบับที่ 2 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยกำหนดเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด,
2545, น. 165) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปของตารางประกอบการบรรยายในลักษณะ

ของความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยายในลักษณะของความเรียงจำนวน 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ตอนที่ 1 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	38	55.07
	หญิง	31	44.93
	รวม	69	100.00
2. อายุ	25 - 34 ปี	31	44.93
	35 - 44 ปี	15	21.74
	45 - 54 ปี	13	18.84
	มากกว่า 54 ปี	10	14.49
	รวม	69	100.00
3. ระดับการศึกษา			

ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1.45
ปริญญาตรี	41	59.42
ปริญญาโท	27	39.13
รวม	69	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4.	ความรับผิดชอบต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
	หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	7	10.14
	หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการสอน	7	10.14
	หัวหน้าแผนกวิชาที่จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี	19	27.54
	ครูนิเทศก์	36	52.18
	รวม	69	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 55.07 มีอายุอยู่ระหว่าง 25-34 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 44.93 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 59.42 มีความรับผิดชอบต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยเป็นครูนิเทศก์ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 52.18 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวม

ด้านที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	การบริหารจัดการ	4.14	0.60	มาก
2.	ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.25	0.64	มาก
3.	การจัดหลักสูตร	4.10	0.60	มาก
4.	การจัดการเรียนการสอน	4.12	0.55	มาก
5.	การนิเทศการฝึกอาชีพ	4.26	0.58	มาก

ด้านที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
6.	การวัดผลและประเมินผล	4.19	0.61	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.17	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.17, \sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินการในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ ($\mu = 4.26, \sigma = 0.58$) ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.25, \sigma = 0.64$) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\mu = 4.19, \sigma = 0.61$) ด้านการบริหารจัดการ ($\mu = 4.14, \sigma = 0.60$) และด้านการจัดการเรียน การสอน ($\mu = 4.12, \sigma = 0.55$) ตามลำดับ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ($\mu = 4.10, \sigma = 0.60$)

ตารางที่ 4.3 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการบริหารจัดการ

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของต้นสังกัด	4.30	0.63	มาก
2.	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในชุมชนท้องถิ่น	4.06	0.66	มาก
3.	สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ในการร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.09	0.72	มาก
4.	สถานศึกษามีการสำรวจความพร้อมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เช่น จำนวนและความพร้อมของสถานประกอบการในท้องถิ่น บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ เฉพาะสาขาความสะดวกในการบริหารจัดการเรียนการสอน	4.00	0.80	มาก

	และการฝึกอาชีพ งบประมาณสนับสนุน เป็นต้น			
5.	สถานศึกษามีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง	3.93	0.86	มาก
6.	สถานศึกษามีการวางแผนการกำหนดเป้าหมายจำนวนผู้เรียนคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่สถานประกอบการต้องการแต่ละปี	4.09	0.92	มาก
7.	สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศของงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	4.12	0.85	มาก
8.	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน	4.28	0.76	มาก
9.	สถานศึกษาจัดสถานที่ตั้งสำนักงานที่เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวกและประสานงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษาโดยตรง	4.19	0.90	มาก
10.	สถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงาน แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจนสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน	4.12	0.88	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
11.	สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.19	0.86	มาก
12.	สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมการฝึกทักษะและประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.12	0.83	มาก
13.	สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจ และประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา	4.20	0.72	มาก

ระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียน และผู้ปกครองก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน				
14.	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษาก่อนส่งตัวไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนาระหว่างฝึกอาชีพ และจัดปัจฉิมนิเทศหลังฝึกอาชีพ	4.28	0.75	มาก
15.	สถานศึกษานิเทศกำกับ ติดตาม ควบคุม การปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด	4.20	0.74	มาก
16.	สถานศึกษาประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างรอบด้าน ครบทุกมิติ และนำเสนอผลต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.07	0.90	มาก
17.	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.09	0.92	มาก
รวมเฉลี่ย		4.14	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.14, \sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ นโยบายของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของต้นสังกัด ($\mu = 4.30, \sigma = 0.63$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษาก่อนส่งตัวไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนาระหว่างฝึกอาชีพ และจัดปัจฉิมนิเทศหลังฝึกอาชีพ ($\mu = 4.28, \sigma = 0.75$) และสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน ($\mu = 4.28, \sigma = 0.76$) สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจ และประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.20, \sigma = 0.72$) และสถานศึกษานิเทศกำกับ ติดตาม ควบคุม การปฏิบัติงานตามแผนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ($\mu = 4.20, \sigma = 0.74$) สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.19, \sigma = 0.86$) และสถานศึกษาจัดสถานที่ตั้งสำนักงานเป็นหน่วยงานหลัก ในการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวกและประสานงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษาโดยตรง ($\mu = 4.19, \sigma = 0.90$) และ

สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมการฝึกทักษะและประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.12, \sigma = 0.83$) และสถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงาน แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจนสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน ($\mu = 4.12, \sigma = 0.88$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง ($\mu = 3.93, \sigma = 0.86$)

ตารางที่ 4.4 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกัน ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ	4.46	0.70	มาก
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง และวางแผน เกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การนิเทศ และการวัดและ ประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.33	0.74	มาก
3.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันรับผิดชอบในการ จัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัด และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตาม แนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของ หน่วยงานต้นสังกัด	4.22	0.72	มาก
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานความ ร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็น ระบบและสม่ำเสมอ	4.23	0.67	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
5.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.12	0.87	มาก
6.	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน ตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานของต้นสังกัด	4.26	0.89	มาก
7.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้านและเป็นรูปธรรม	4.25	0.90	มาก
8.	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินไปประกอบการพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.13	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย		4.25	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.70$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง และวางแผนเกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.74$) สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน ตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานของต้นสังกัด ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.89$) สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้านและเป็นรูปธรรม ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.90$) และสถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.67$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ($\mu = 4.12, \sigma = 0.87$)

ตารางที่ 4.5 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ด้านการจัดหลักสูตร

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง	4.13	0.77	มาก
2.	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร ทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.22	0.64	มาก
3.	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น	4.06	0.70	มาก
4.	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต	4.01	0.72	มาก
5.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้	4.14	0.71	มาก
6.	สถานศึกษาจัดทำและ/หรือใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.16	0.78	มาก
7.	สถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ	3.93	1.05	มาก
8.	สถานศึกษาจัดหลักสูตรโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต	4.01	1.01	มาก
9.	สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต	4.17	0.69	มาก
10.	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้	4.30	0.77	มาก
11.	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุม	3.93	0.81	มาก

สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางใน
การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน

12.	มีการนำผลการประเมินไปประกอบการปรับปรุงหลักสูตรให้ เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ในปัจจุบันและรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต	4.07	0.79	มาก
รวมเฉลี่ย		4.10	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.60$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตร
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.77$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ
รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.64$) สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียน ให้เหมาะสมกับตลาดแรงงาน
ในปัจจุบันและในอนาคต ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.69$) สถานศึกษาจัดทำและ/หรือใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะใน
การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.78$) และสถานศึกษาส่งเสริมให้
ผู้เกี่ยวข้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้ ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.71$)
ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง
มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน
($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.81$) และสถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศ
อื่นเพื่อการอาชีพ ($\mu = 3.93$, $\sigma = 1.05$)

ตารางที่ 4.6 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การสร้าง	4.06	0.92	มาก

	นวัตกรรม โครงการหรือโครงการวิชาชีพที่ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะตามสมรรถนะและตรงตามสาขาอาชีพ			
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามสมรรถนะอาชีพตรง ตามความต้องการของสังคม ชุมชนท้องถิ่นและตลาดแรงงาน	4.13	0.82	มาก
3.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนและการฝึก อาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคีและมาตรฐานวิชาชีพ	4.22	0.69	มาก
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้แสดงออก อย่างสร้างสรรค์	4.22	0.78	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
5.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐาน สอดคล้องกับหลักสูตรและความสนใจของผู้เรียน	4.16	0.74	มาก
6.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.30	0.69	มาก
7.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่มีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.14	0.79	มาก
8.	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำงานในสถาน ประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจและมี ทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาสายอาชีพ	4.22	0.78	มาก
9.	จำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึกใน สถานประกอบการมีความเหมาะสม	4.13	0.87	มาก
10.	จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม	4.20	0.85	มาก
11.	สถานประกอบการมีความพร้อมรองรับการฝึกอาชีพของผู้เรียน ตามสาขาวิชาทั้งทางด้านสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร	3.96	0.83	มาก
12.	สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่	4.09	0.82	มาก

	ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพให้แก่ผู้เรียน			
13.	ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และทักษะในแต่ละสาขาอาชีพ	4.04	0.81	มาก
14.	จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง	3.87	0.98	มาก
15.	ปริมาณของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีความเหมาะสม	3.99	0.68	มาก
16.	คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีความเหมาะสม	4.01	0.72	มาก
17.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี	4.12	0.63	มาก
18.	สถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุน และส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น	4.13	0.66	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
19.	สถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ กำกับติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะอาชีพ	4.19	0.75	มาก
20.	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนไปใช้ประกอบการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการดำเนินงานต่อไป	4.14	0.79	มาก
รวมเฉลี่ย		4.26	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.58$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\mu = 4.30, \sigma = 0.69$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและมาตรฐานวิชาชีพ ($\mu = 4.23, \sigma = 0.69$) สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ($\mu = 4.22, \sigma = 0.78$) และสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษายาอาชีพ ($\mu = 4.22, \sigma = 0.78$) จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม ($\mu = 4.20, \sigma = 0.85$) และสถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะอาชีพ ($\mu = 4.19, \sigma = 0.75$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการ มีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง ($\mu = 3.87, \sigma = 0.98$)

ตารางที่ 4.7 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการร่วมกัน	4.35	0.78	มาก
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำแผนการนิเทศและ	4.32	0.72	มาก

	ปฏิทินการนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ			
3.	สถานศึกษาจัดประชุมครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและวางแผนการนิเทศร่วมกัน	4.35	0.68	มาก
4.	สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ	4.46	0.65	มาก
5.	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ	4.35	0.70	มาก
6.	ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ/เพิ่มสะสมผลงานของผู้เรียน	4.35	0.64	มาก
7.	สถานศึกษานิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยครูนิเทศก์อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง	4.28	0.73	มาก
8.	สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ	4.22	0.84	มาก
9.	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	4.32	0.76	มาก
10.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกันช่วยเหลือดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของผู้เรียน	4.28	0.78	มาก
11.	สถานศึกษาจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตรงตามสาขาอาชีพ	4.19	0.77	มาก
12.	สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ	4.10	0.75	มาก
13.	สถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและประเมินผลการดำเนินงานนิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม	4.12	0.80	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		

	μ	σ	การแปลผล
14. สถานศึกษาจัดสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการนิเทศติดตามการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการนิเทศครั้งต่อไป	4.16	0.92	มาก
15. มีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	4.12	0.83	มาก
เฉลี่ย	4.26	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.65$) รองลงมา ได้แก่ ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.64$) สถานศึกษาจัดประชุมครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ และวางแผนการนิเทศร่วมกัน ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.68$) สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.70$) และสถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการร่วมกัน ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.78$) สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำแผนการนิเทศและปฏิทิน การนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.72$) และสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.76$) สถานศึกษานิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยครูนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.73$) และสถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกันช่วยเหลือดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของผู้เรียน ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.78$) และสถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.84$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.75$)

ตารางที่ 4.8 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน	4.35	0.64	มาก
2.	หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและสมรรถนะตามหลักสูตร	4.22	0.76	มาก
3.	สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.42	0.67	มาก
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และงานที่ปฏิบัติ	4.25	0.69	มาก
5.	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้และการฝึกอาชีพของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตามแผนการประเมินผลที่กำหนดไว้	4.29	0.73	มาก
6.	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน	4.19	0.75	มาก
7.	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน	4.20	0.78	มาก
8.	สถานศึกษาสรุปผลการประเมินผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและรายงานเป็นระยะ ๆ	4.12	0.74	มาก
9.	สถานศึกษาแจ้งผลการประเมินแก่ผู้เรียนเพื่อให้แก้ไขปรับปรุง พัฒนatanเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะฝีมือตามมาตรฐานและสมรรถนะอาชีพ	4.07	0.83	มาก

10.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ	4.17	0.97	มาก
11.	สถานศึกษาวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยองค์กรกลางที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ	4.07	0.86	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
12.	สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.17	0.80	มาก
13.	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา	3.93	0.77	มาก
14.	สถานศึกษานำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้เหมาะสมและได้มาตรฐาน	4.16	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย		4.19	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.67$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.64$) สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนและการฝึกอาชีพของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตามแผนการประเมินผลที่กำหนดไว้ ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.73$) สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และงานที่ปฏิบัติ ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.69$) และหลักเกณฑ์และ

วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนที่กำหนดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและสมรรถนะตามหลักสูตร ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.76$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.77$)

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ตารางที่ 4.9 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวม

ด้านที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	การบริหารจัดการ	4.19	0.66	มาก
2.	ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.22	0.71	มาก
3.	การจัดหลักสูตร	4.13	0.71	มาก
4.	การจัดการเรียนการสอน	4.18	0.66	มาก
5.	การนิเทศการฝึกอาชีพ	4.23	0.71	มาก
6.	การวัดผลและประเมินผล	4.21	0.71	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.19	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19, \sigma = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ควรได้รับการพัฒนาในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ ($\mu = 4.23, \sigma = 0.71$) ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.22, \sigma = 0.71$) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\mu = 4.21, \sigma = 0.71$) ด้านการบริหารจัดการ ($\mu = 4.19, \sigma = 0.66$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.18, \sigma = 0.66$) ตามลำดับ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ($\mu = 4.13, \sigma = 0.71$)

ตารางที่ 4.10 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคเหนือ 1 ด้านการบริหารจัดการ

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของต้นสังกัด	4.28	0.86	มาก
2.	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในชุมชนท้องถิ่น	4.33	0.72	มาก
3.	สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ในการร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.17	0.84	มาก
4.	สถานศึกษามีการสำรวจความพร้อมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เช่น จำนวนและความพร้อมของสถานประกอบการในท้องถิ่น บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะสาขาความสะดวกในการบริหารจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ งบประมาณสนับสนุน เป็นต้น	4.06	0.86	มาก
5.	สถานศึกษามีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง	4.10	0.71	มาก
6.	สถานศึกษามีการวางแผนการกำหนดเป้าหมายจำนวนผู้เรียน คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่สถานประกอบการต้องการแต่ละปี	4.12	0.83	มาก
7.	สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศของงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	4.13	0.94	มาก
8.	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน	4.10	0.84	มาก
9.	สถานศึกษาจัดสถานที่ตั้งสำนักงานที่เป็นหน่วยงานหลัก	4.20	0.92	มาก

ในการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวกและประสานงาน

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษาโดยตรง

10.	สถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงาน แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างชัดเจนสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน	4.26	0.76	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
11.	สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.29	0.77	มาก
12.	สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมการฝึกทักษะและ ประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและ สถานประกอบการเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.14	0.88	มาก
13.	สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจ และประชุมชี้แจง รายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียน และผู้ปกครองก่อนดำเนิน การจัดการเรียนการสอน	4.28	0.73	มาก
14.	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษาก่อนส่งตัว ไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนาระหว่าง ฝึกอาชีพ และจัดปฐมนิเทศหลังฝึกอาชีพ	4.25	0.77	มาก
15.	สถานศึกษานិเทศกำกับ ติดตาม ควบคุม การปฏิบัติงาน ตามแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด	4.22	0.86	มาก
16.	สถานศึกษาประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี อย่างรอบด้าน ครบทุกมิติ และนำเสนอผลต่อ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.17	0.87	มาก
17.	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมิน การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ในการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.20	0.85	มาก
รวมเฉลี่ย		4.19	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19, \sigma = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรได้รับการพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของสถาน ประกอบการในชุมชนท้องถิ่น ($\mu = 4.33, \sigma = 0.72$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากร ทางการศึกษาโดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.29, \sigma = 0.77$) สถานศึกษาสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียน และผู้ปกครองก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.28, \sigma = 0.73$) และนโยบายของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของต้นสังกัด ($\mu = 4.28, \sigma = 0.86$) สถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงาน แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีอย่างชัดเจน สำหรับผู้เกี่ยวข้อง และผู้เรียน ($\mu = 4.26, \sigma = 0.76$) และสถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษาก่อนส่งตัวไปฝึก อาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนาระหว่างฝึกอาชีพ และจัดปัจฉิมนิเทศหลังฝึกอาชีพ ($\mu = 4.25, \sigma = 0.77$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการสำรวจความพร้อมในการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เช่น จำนวนและความพร้อมของสถานประกอบการในท้องถิ่น บุคลากรที่มี ความรู้ความชำนาญเฉพาะสาขาความสะดวกในการบริหารจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ งบประมาณสนับสนุน เป็นต้น ($\mu = 4.06, \sigma = 0.86$)

ตารางที่ 4.11 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกัน ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ	4.35	0.80	มาก
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง และวางแผน เกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตร การ จัดการเรียน การสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.20	0.90	มาก

3.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันรับผิดชอบในการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของหน่วยงานต้นสังกัด	4.26	0.89	มาก
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	4.28	0.76	มาก
5.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.25	0.88	มาก
6.	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานของต้นสังกัด	4.14	0.86	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
7.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้านและเป็นรูปธรรม	4.13	0.84	มาก
8.	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินไปประกอบการพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.17	0.87	มาก
รวมเฉลี่ย		4.22	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรได้รับพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำ

ข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ ($\mu = 4.35, \sigma = 0.80$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ ($\mu = 4.28, \sigma = 0.76$) สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันรับผิดชอบในการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของหน่วยงานต้นสังกัด ($\mu = 4.26, \sigma = 0.89$) สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.25, \sigma = 0.88$) และสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง และวางแผน เกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.20, \sigma = 0.90$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้านและเป็นรูปธรรม ($\mu = 4.13, \sigma = 0.84$)

ตารางที่ 4.12 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง	4.09	0.80	มาก
2.	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร ทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการ	4.20	0.72	มาก

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
3.	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น	4.13	0.78	มาก
4.	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต	4.12	0.90	มาก
5.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องของศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้	4.20	0.81	มาก
6.	สถานศึกษาจัดทำและ/หรือใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.00	0.89	มาก
7.	สถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ	3.94	1.03	มาก
8.	สถานศึกษาจัดหลักสูตรโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต	4.10	0.97	มาก
9.	สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต	4.38	0.79	มาก
10.	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้	4.20	0.81	มาก
11.	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องมีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน	4.10	0.91	มาก
12.	มีการนำผลการประเมินไปประกอบการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในปัจจุบันและรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต	4.09	0.85	มาก
รวมเฉลี่ย		4.13	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13, \sigma = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรได้รับการพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต ($\mu = 4.38, \sigma = 0.79$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัด

การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.20, \sigma = 0.72$) สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้ ($\mu = 4.20, \sigma = 0.81$) และสถานศึกษามีการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ ($\mu = 4.20, \sigma = 0.81$) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น ($\mu = 4.13, \sigma = 0.78$) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต ($\mu = 4.12, \sigma = 0.90$) สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน ($\mu = 4.10, \sigma = 0.91$) และสถานศึกษาจัดหลักสูตรโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต ($\mu = 4.10, \sigma = 0.97$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ ($\mu = 3.94, \sigma = 1.03$)

ตารางที่ 4.13 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้อันส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การสร้างนวัตกรรม โครงการหรือโครงการวิชาชีพที่ประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะตามสมรรถนะและตรงตามสาขาอาชีพ	4.10	0.86	มาก
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามสมรรถนะอาชีพตรงตามความต้องการของสังคม ชุมชนท้องถิ่นและตลาดแรงงาน	4.20	0.74	มาก
3.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและมาตรฐานวิชาชีพ	4.22	0.78	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์	4.33	0.87	มาก
5.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐาน สอดคล้องกับหลักสูตรและความสนใจของผู้เรียน	4.30	0.77	มาก
6.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.29	0.71	มาก
7.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.13	0.78	มาก
8.	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษายาอาชีพ	4.30	0.88	มาก
9.	จำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	4.25	0.85	มาก
10.	จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม	4.32	0.83	มาก
11.	สถานประกอบการมีความพร้อมรองรับการฝึกอาชีพของผู้เรียนตามสาขาวิชาทั้งทางด้านสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร	4.01	0.88	มาก
12.	สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพ ให้แก่ผู้เรียน	4.12	0.92	มาก
13.	ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะในแต่ละสาขาอาชีพ	4.23	0.84	มาก
14.	จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง	3.96	1.01	มาก
15.	ปริมาณของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีความเหมาะสม	4.01	0.85	มาก
16.	คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีความเหมาะสม	4.06	0.87	มาก
17.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมสนับสนุน	4.16	0.85	มาก

การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับการเรียนการสอน
 สอนในระบบทวิภาคี

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
18.	สถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุน และส่งเสริมผู้เรียนที่มี ความสามารถพิเศษ ให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น	4.09	0.84	มาก
19.	สถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะอาชีพ	4.22	0.91	มาก
20.	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมิน การจัดการเรียนการสอนไปใช้ประกอบการตัดสินใจและวางแผน พัฒนาการดำเนินงานต่อไป	4.20	0.87	มาก
รวมเฉลี่ย		4.18	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
 การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.66$)
 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อควรได้รับการพัฒนาในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
 ไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริม
 กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.87$) รองลงมา
 ได้แก่ จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความ
 เหมาะสม ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.83$) สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐานสอดคล้องกับ
 หลักสูตรและความสนใจของผู้เรียน ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.77$) และสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้
 ศึกษาทำงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา
 สายอาชีพ ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.88$) สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการ
 คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.71$) และจำนวนชั่วโมงในการสอนของ
 ครูผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการมีความเหมาะสม ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.85$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการ มีเพียงพอต่อบจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง ($\mu = 3.96$, $\sigma = 1.01$)

ตารางที่ 4.14 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการร่วมกัน	4.26	0.78	มาก
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำแผนการนิเทศและปฏิทินการนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ	4.17	0.77	มาก
3.	สถานศึกษาจัดประชุมครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและวางแผนการนิเทศร่วมกัน	4.22	0.87	มาก
4.	สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ	4.36	0.87	มาก
5.	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ	4.33	0.92	มาก
6.	ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน	4.39	0.86	มาก
7.	สถานศึกษานิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยครูนิเทศก์อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง	4.32	0.83	มาก
8.	สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพเพื่อแลกเปลี่ยน	4.10	0.89	มาก

ประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ				
9.	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	4.19	0.88	มาก
10.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกันช่วยเหลือดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของผู้เรียน	4.26	0.78	มาก
11.	สถานศึกษาจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตรงตามสาขาอาชีพ	4.33	0.76	มาก
12.	สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ	4.22	0.86	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
13.	สถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและประเมินผลการทำงานนิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม	4.09	0.89	มาก
14.	สถานศึกษาจัดสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการนิเทศติดตามการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการนิเทศครั้งต่อไป	4.09	0.85	มาก
15.	มีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการทำงานอย่างเป็นระบบ	4.19	0.84	มาก
รวมเฉลี่ย		4.23	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรได้รับการพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.86$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.87$) สถานศึกษาจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตรงตามสาขาอาชีพ ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.76$) และสถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.92$) สถานศึกษานิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยครูนิเทศก์อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.83$) สถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการร่วมกัน ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.78$) และสถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกันช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของผู้เรียน ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.78$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาจัดสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการนิเทศติดตามการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการนิเทศครั้งต่อไป ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.85$) และสถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและประเมินผลการดำเนินงานนิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.89$)

ตารางที่ 4.15 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
1.	สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน	4.35	0.84	มาก
2.	หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนที่กำหนดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและสมรรถนะ ตาม	4.28	0.76	มาก

หลักสูตร				
3.	สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.35	0.85	มาก
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนและงานที่ปฏิบัติ	4.12	0.87	มาก
5.	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนและการฝึกอาชีพของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตามแผนการประเมินผลที่กำหนดไว้	4.16	0.82	มาก
6.	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม สมรรถนะทุกด้าน	4.29	0.77	มาก
7.	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน	4.30	0.79	มาก
8.	สถานศึกษาสรุปผลการประเมินผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและรายงานเป็นระยะ ๆ	4.14	0.88	มาก
9.	สถานศึกษาแจ้งผลการประเมินแก่ผู้เรียนเพื่อให้แก้ไขปรับปรุง พัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะฝีมือตามมาตรฐานและสมรรถนะอาชีพ	4.10	0.86	มาก
10.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ	4.26	0.72	มาก
11.	สถานศึกษาวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยองค์กรกลางที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ	4.09	0.95	มาก

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ควรพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		
		μ	σ	การแปลผล
12.	สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและ	4.23	0.84	มาก

ผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี				
13.	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา	4.07	0.86	มาก
14.	สถานศึกษานำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้เหมาะสมและได้มาตรฐาน	4.20	0.88	มาก
รวมเฉลี่ย		4.21	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดและผลประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรได้รับการพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.84$) และสถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.85$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.79$) สถานศึกษาและสถานประกอบการ ใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.77$) หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนที่กำหนดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและสมรรถนะตามหลักสูตร ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.76$) และสถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.72$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.86$)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน

การอาชีวศึกษภาคเหนือ 1

ตารางที่ 4.16 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	173	58.25
	หญิง	124	41.75
	รวม	297	100.00
2.	อายุ		
	น้อยกว่า 15 ปี	5	1.68
	15 - 18 ปี	152	51.18
	19 - 20 ปี	92	30.98
	21 - 22 ปี	33	11.11
	มากกว่า 22 ปี	15	5.05
	รวม	297	100.00
3.	ระดับการศึกษา		
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	131	44.11
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	152	51.18
	ปริญญาตรี	14	4.71
	รวม	297	100.00
4.	ประเภทวิชาที่เรียน		
	อุตสาหกรรม	186	62.63
	พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ	53	17.84
	คหกรรม	28	9.43
	เกษตรกรรม	21	7.07
	อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	8	2.69
	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	1	0.34
	รวม	297	100.00
5.	สังกัดสถานศึกษา		
	วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่	42	14.14

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	42	14.14
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่	21	7.07
วิทยาลัยเทคนิคลำปาง	128	43.10
วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	17	5.73

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
	วิทยาลัยเทคนิคลำพูน	45	15.15
	วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน	2	0.67
	รวม	297	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 อายุระหว่าง 15-18 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 51.18 ระดับการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 51.18 ประเภทวิชาที่เรียน คือ อุตสาหกรรม จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 62.63 และสังกัดสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคลำปางจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10

ตารางที่ 4.17 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวม

ด้านที่	รายการ	ความพึงพอใจของผู้เรียน		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1.	การจัดหลักสูตร	4.12	0.48	มาก
2.	การจัดการเรียนการสอน	4.09	0.50	มาก
3.	การนิเทศการฝึกอาชีพ	4.07	0.53	มาก
4.	การวัดผลประเมินผล	4.15	0.55	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.11	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจาก

มากที่สุดถึงน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.55) ด้านการจัดหลักสูตร ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.48) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.53)

ตอนที่ 4.18 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร

ข้อที่	รายการ	ความพึงพอใจของผู้เรียน		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1.	ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและสามารถจัดการเรียนการสอนนักเรียน/นักศึกษาาระบบทวิภาคีได้เป็นอย่างดี	4.32	0.69	มาก
2.	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษา	4.14	0.72	มาก
3.	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสามารถรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต	4.18	0.74	มาก
4.	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่นักเรียน/นักศึกษาสามารถนำความรู้ และ ทักษะไปประกอบอาชีพได้จริง	4.18	0.72	มาก
5.	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ	3.96	0.87	มาก
6.	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต	4.04	0.80	มาก
7.	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมุ่งเน้นการปรับตัวของนักเรียน/นักศึกษาให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต	4.07	0.84	มาก

ข้อที่	รายการ	ความพึงพอใจของผู้เรียน		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
8.	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรที่ทำให้ นักเรียน/นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ได้พัฒนาทักษะฝีมือ และมีรายได้ระหว่างเรียน	4.10	0.83	มาก
9.	สถานศึกษาและสถานประกอบการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต	4.11	0.83	มาก
รวมเฉลี่ย		4.12	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12, S.D. = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ดังนี้ ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและสามารถจัดการเรียนการสอนนักเรียน/นักศึกษาระบบทวิภาคีได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.69$) รองลงมา ได้แก่ หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่นักเรียน/นักศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริง ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.72$) และหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสามารถรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.74$) หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.72$) สถานศึกษาและสถานประกอบการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.83$) และหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรที่ทำให้นักเรียน/นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ได้พัฒนาทักษะฝีมือ และมีรายได้ระหว่างเรียน ($\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.83$) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ ($\bar{X} = 3.96, S.D. = 0.87$)

ตารางที่ 4.19 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	รายการ	ความพึงพอใจของผู้เรียน		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล

1.	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร ตรงตามสมรรถนะอาชีพของแต่ละสาขาวิชา	4.06	0.83	มาก
2.	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร ความถนัดและความสนใจของนักเรียน/นักศึกษา	3.98	0.82	มาก
3.	สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนและการฝึก อาชีพพื้นฐานในสถานศึกษา	4.27	0.75	มาก
4.	สถานประกอบการมีความพร้อมและเหมาะสมต่อการฝึกอาชีพ สำหรับแต่ละสาขาอาชีพ	4.19	0.69	มาก
5.	บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัด การเรียนการสอน และการฝึกอาชีพพื้นฐานของนักเรียน/ นักศึกษาระบบทวิภาคีเป็นอย่างดี	4.18	0.82	มาก
6.	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมสนับสนุนการคิดอย่างเป็นระบบ การสร้างนวัตกรรม โครงการหรือโครงการวิชาชีพที่ได้ ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ตามสมรรถนะและตรงตามสาขาอาชีพ	4.02	0.78	มาก
7.	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพส่งเสริมสนับสนุนให้ นักเรียน/นักศึกษาได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ใน การปฏิบัติงาน	4.09	0.84	มาก
8.	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพส่งเสริมสนับสนุนให้ นักเรียน/นักศึกษาได้เตรียมความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศ และการสื่อสารเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคต	3.99	0.82	มาก

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความพึงพอใจของผู้เรียน		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
9.	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษาได้ศึกษา ดูงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความ สนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษายาอาชีพ	4.06	0.87	มาก
10.	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนให้ นักเรียน/นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.08	0.81	มาก
11.	จำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึก	4.02	0.85	มาก

ในสถานประกอบการมีความเหมาะสม

12.	จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม	4.06	0.82	มาก
13.	สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่ ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพให้แก่ผู้เรียน	4.07	0.85	มาก
14.	ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และทักษะในแต่ละ สาขาอาชีพ	4.07	0.76	มาก
15.	จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวน ผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง	4.06	0.82	มาก
16.	ปริมาณของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการ สอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	4.05	0.85	มาก
17.	คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการ สอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	4.21	0.79	มาก
18.	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับ การเรียนการสอนในระบบทวิภาคี	4.07	0.79	มาก
19.	สถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุนและส่งเสริมผู้เรียน ที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น	4.11	0.79	มาก
20.	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการปรับปรุงพัฒนา การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ดีขึ้น อย่างต่อเนื่อง	4.09	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย		4.09	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ดังนี้ สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพพื้นฐานในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.75) รองลงมา ได้แก่ คุณภาพของ

สื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.79) สถานประกอบการมีความพร้อมและเหมาะสมต่อการฝึกอาชีพสำหรับแต่ละสาขาอาชีพ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.69) บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพพื้นฐานของนักเรียน/นักศึกษาในระบบทวิภาคีเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.82) และสถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุนและส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ สอดคล้องกับหลักสูตร ความถนัดและความสนใจของนักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.82)

ตารางที่ 4.20 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ

ข้อที่	รายการ	ความพึงพอใจของผู้เรียน		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1.	สถานศึกษาจัดทำคู่มือและสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพ สำหรับนักเรียน/นักศึกษาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	4.07	0.82	มาก
2.	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศนักเรียน/นักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนออกฝึกอาชีพ	4.05	0.81	มาก
3.	ครูนิเทศมีจำนวนเพียงพอ เหมาะสม และตรงตามสาขาอาชีพ	4.01	0.84	มาก
4.	มีการนิเทศการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษาในสถานประกอบการโดยครูนิเทศภาคเรียนละ 3 ครั้ง	4.00	0.82	มาก
5.	สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพแก่นักเรียน/นักศึกษาเพื่อ แลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ	4.12	0.78	มาก
6.	ครูนิเทศกำหนดการนิเทศ/ตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/ประเมิน สัมภาษณ์ ให้คำแนะนำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือผ่านทุกช่องทาง ตลอดระยะเวลาที่นักเรียน/นักศึกษาฝึกอาชีพ	4.15	0.76	มาก
7.	สถานประกอบการจัดครูฝึกและดูแลการฝึกอาชีพแก่นักเรียน/ นักศึกษาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร	4.07	0.73	มาก
8.	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันช่วยเหลือดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพ ของนักเรียน/นักศึกษา	4.05	0.81	มาก
รวมเฉลี่ย		4.07	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ดังนี้ ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศ/ตรวจสอบสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ/เพิ่มสะสมผลงาน ให้คำแนะนำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือผ่านทุกช่องทางตลอดระยะเวลาที่นักเรียน/นักศึกษาฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.76) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพแก่นักเรียน/นักศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.78) สถานประกอบการจัดครูฝึกและดูแลการฝึกอาชีพแก่นักเรียน/นักศึกษาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.73) และสถานศึกษาจัดทำคู่มือและสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับนักเรียน/นักศึกษาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.82) สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศนักเรียน/นักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.81) และสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันช่วยเหลือดูแลให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.81) และครูนิเทศมีจำนวนเพียงพอเหมาะสม และตรงตามสาขาอาชีพ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.84) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ มีการนิเทศการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษาในสถานประกอบการโดยครูนิเทศก์ภาคเรียนละ 3 ครั้ง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.82)

ตารางที่ 4.21 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อที่	รายการ	ความพึงพอใจของผู้เรียน		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1.	สถานศึกษาประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียน/นักศึกษาถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.19	0.78	มาก
2.	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษาได้อย่างหลากหลายและครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน	4.27	0.83	มาก
3.	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานในการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษา	4.11	0.73	มาก
4.	สถานศึกษาและสถานประกอบการประเมินผลการเรียนของ	4.09	0.78	มาก

ข้อที่	รายการ	ความพึงพอใจของผู้เรียน		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
	นักเรียน/นักศึกษาตามสภาพจริง รวมทั้งประเมินผลการฝึกอาชีพตามบริบท ตรงตามสมรรถนะอาชีพเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับสาขาอาชีพ			

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความพึงพอใจของผู้เรียน		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
5.	สถานศึกษาและสถานประกอบการสรุปและแจ้งผลการประเมินแก่นักเรียน/นักศึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้แก้ไขปรับปรุงพัฒนาตนเอง ให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะฝีมือตามมาตรฐานและสมรรถนะอาชีพ	4.05	0.77	มาก
6.	สถานศึกษามีการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ	4.15	0.80	มาก
7.	มีการวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของนักเรียน/นักศึกษา โดยองค์กรกลางที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ	4.16	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย		4.15	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษาได้อย่างหลากหลาย และครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.83) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียน/นักศึกษาถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.78) มีการวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของนักเรียน/นักศึกษาโดยองค์กรกลางที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.80) สถานศึกษามีการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียน

ตามสาขาอาชีพ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.80) สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานในการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการสรุปและแจ้งผลการประเมินแก่นักเรียน/นักศึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้แก้ไข ปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะฝีมือตามมาตรฐานและสมรรถนะอาชีพ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.77)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาศาสนาและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ครั้งนี้ได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาศาสนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

1.1.2 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

1.1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจำนวน 7 คน หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการสอนจำนวน 7 คน หัวหน้าแผนกวิชาที่จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีจำนวน 19 คน ครูนิเทศก์จำนวน 36 คน รวม 69 คน ผู้เรียนจำนวน 1,274 คน จากสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ปีการศึกษา 2558

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนจำนวน 297 คน จากสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ปีการศึกษา 2558 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นทำการศึกษาตามสัดส่วน (Proportion allocation) และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และความรับผิดชอบต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการศึกษาภาคเหนือ 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการศึกษาภาคเหนือ 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการศึกษาภาคเหนือ 1 แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ประเภทวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ สังกัดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการศึกษาภาคเหนือ 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) นำหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการศึกษาภาคเหนือ 1 จำนวน 7 สถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2) ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสถานศึกษาด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 69 ฉบับ จาก 69 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 297 ฉบับ จาก 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการศึกษาภาคเหนือ 1 ใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการศึกษาภาคเหนือ 1 ใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา

ภาคเหนือ 1 พบว่า

1) สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินการในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดหลักสูตร

2) สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นโยบายของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของต้นสังกัด สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษาก่อนส่งตัวไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนาระหว่างฝึกอาชีพ และจัดปฐมนิเทศหลังฝึกอาชีพ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงาน ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจ และประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน และสถานศึกษานิเทศกำกับ ติดตาม ควบคุม การปฏิบัติงานตามแผนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาโดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาจัดสถานที่ตั้งสำนักงาน ที่เป็นหน่วยงานหลัก ในการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวกและประสานงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษาโดยตรง สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมการฝึกทักษะและประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรในสถานศึกษา และสถานประกอบการเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และสถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงาน แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจนสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน และมีการดำเนินการน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง

3) สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง และวางแผนเกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน

ตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานของต้นสังกัด สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้านและเป็นรูปธรรม และสถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ และมีการดำเนินการน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

4) สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร โดยภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินการในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต สถานศึกษาจัดทำและ/หรือใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้ และมีการดำเนินการน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน และสถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ

5) สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินการในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและมาตรฐานวิชาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษายาอาชีพ จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม และสถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะอาชีพ และมีการดำเนินการน้อยที่สุด ได้แก่ จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการ มีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง

6) สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ โดยภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน สถานศึกษาจัดประชุมครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ และวางแผนการนิเทศร่วมกัน สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ และสถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการร่วมกัน สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำแผนการนิเทศและปฏิทินการนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ และสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ สถานศึกษานิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยครูนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง และสถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกันช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของผู้เรียน และสถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ และมีการดำเนินการน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ

7) สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนและการฝึกอาชีพของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตามแผนการประเมินผลที่กำหนดไว้ สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และงานที่ปฏิบัติ และหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนที่กำหนดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและสมรรถนะตามหลักสูตรและมีการดำเนินการน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา

1.3.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 พบว่า

1) แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวมควรได้รับการพัฒนาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ควรพัฒนาในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศ การฝึกอาชีพ

ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดหลักสูตร

2) *แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านบริหารจัดการ โดยภาพรวมควรพัฒนาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ควรพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นโยบายของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในชุมชนท้องถิ่น สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาโดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจ และประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง ก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน และนโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของต้นสังกัด สถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงาน แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน สำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน และสถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษา ก่อนส่งตัวไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนาระหว่างฝึกอาชีพ และจัดปฐมนิเทศหลังฝึกอาชีพ และควรได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการสำรวจความพร้อมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เช่น จำนวนและความพร้อมของสถานประกอบการในท้องถิ่น บุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะสาขาความสะดวกในการบริหารจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ งบประมาณสนับสนุน เป็นต้น*

3) *แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมควรพัฒนาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ควรพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ สถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันรับผิดชอบในการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง และวางแผน เกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และควรได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้านและเป็นรูปธรรม*

4) *แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร ในภาพรวมควรพัฒนาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ควรพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้ และสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุม สัมมนา เพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน และสถานศึกษาจัดหลักสูตรโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต และควรได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ*

5) *แนวทางในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมควรพัฒนาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ควรพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐานสอดคล้องกับหลักสูตรและความสนใจของผู้เรียน และสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษายาอาชีพ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และจำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการมีความเหมาะสม และควรได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด ได้แก่ จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง*

6) *แนวทางในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ โดยภาพรวมควรพัฒนาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ควรพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับ*

ผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ สถานศึกษาจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตรงตามสาขาอาชีพ และสถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ สถานศึกษานิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยครูนิเทศก์อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง สถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการร่วมกัน และสถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกันช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของผู้เรียน และควรได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดสัมมนา เพื่อนำเสนอผลการนิเทศติดตามการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการนิเทศครั้งต่อไป และสถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและประเมินผลการดำเนินงานนิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม

7) *แนวทางในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมควรพัฒนาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรพัฒนาในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน และสถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องถึง แนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมสมรรถนะ ทุกด้าน หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนที่กำหนดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระ และสมรรถนะตามหลักสูตร และสถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียน ตามสาขาอาชีพ และควรได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการ ประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา*

1.3.3 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 พบว่า

1) *ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เรียน มีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านกานิเทศการฝึกอาชีพ*

2) *ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและสามารถจัดการเรียนการสอนนักเรียน/นักศึกษาในระบบทวิภาคี*

ได้เป็นอย่างดี หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่นักเรียน/นักศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริง และหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสามารถรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษา สถานศึกษาและสถานประกอบการ ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต และหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรที่ทำให้ นักเรียน/นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ได้พัฒนาทักษะฝีมือ และมีรายได้ระหว่างเรียน และมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ

3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพพื้นฐานในสถานศึกษา คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีความเหมาะสม สถานประกอบการมีความพร้อมและเหมาะสมต่อการฝึกอาชีพสำหรับแต่ละสาขาอาชีพ บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพพื้นฐานของนักเรียน/นักศึกษาระบบทวิภาคีเป็นอย่างดี และสถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุนและส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น และมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร ความถนัดและความสนใจของนักเรียน/นักศึกษา

4) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการนิเทศการฝึก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูนิเทศก์ ดำเนินการนิเทศ/ตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงาน ให้คำแนะนำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือผ่านทุกช่องทาง ตลอดระยะเวลาที่นักเรียน/นักศึกษาฝึกอาชีพ สถานศึกษาจัดสัมมนา หลังฝึกอาชีพแก่นักเรียน/นักศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ สถานประกอบการจัดครูฝึกและดูแลการฝึกอาชีพแก่นักเรียน/นักศึกษาอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตร และสถานศึกษาจัดทำคู่มือและสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับนักเรียน/นักศึกษาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศนักเรียน/นักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ และสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันช่วยเหลือดูแลให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษา และครูนิเทศมีจำนวนเพียงพอ

เหมาะสม และตรงตามสาขาอาชีพ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ มีการนิเทศการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษาในสถานประกอบการโดยครูนิเทศก์ภาคเรียนละ 3 ครั้ง

5) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษาได้อย่างหลากหลาย และครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน สถานศึกษาประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียน/นักศึกษาถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของนักเรียน/นักศึกษาโดยองค์กรกลางที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ สถานศึกษามีการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานในการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษา และมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาและสถานประกอบการสรุปและแจ้งผลการประเมินแก่นักเรียน/นักศึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้แก้ไข ปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะฝีมือตามมาตรฐานและสมรรถนะอาชีพ

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 มีการดำเนินการด้านการนิเทศการฝึกอาชีพมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ให้ความสำคัญกับการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดทำแผนการนิเทศและปฏิทินการนิเทศ จัดประชุมครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ และวางแผนการนิเทศร่วมกัน จัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ จัดประชุมนิเทศผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ และครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประจวบ แก้วเขียว (2557) ที่พบว่า ความคิดเห็นของครูและครูในสถานประกอบการเกี่ยวกับพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จักรพันธุ์ สว่างวิทย์ (2555) ที่ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า การดำเนินการด้านการนิเทศการศึกษามี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รวมทั้งผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ

ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศ/ตรวจสอบฉบับที่การฝึกอาชีพ/เพิ่มสะสมผลงาน ให้คำแนะนำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือผ่านทุกช่องทางตลอดระยะเวลาที่นักเรียน/นักศึกษาฝึกอาชีพ

แม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่ามี การดำเนินการด้านการนิเทศการฝึกอาชีพมากที่สุด แต่พบข้อสังเกตว่า การนิเทศการฝึกอาชีพก็เป็นด้านที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด และหัวข้อที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุดในด้านนี้ คือ ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบฉบับที่การฝึกอาชีพ/เพิ่มสะสมผลงานของผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการนิเทศและการตรวจสอบฉบับที่การฝึกอาชีพและเพิ่มสะสมงานของผู้เรียนยังไม่ครอบคลุม ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ และไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เนื่องจากทำการนิเทศตามแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ เพียง 3 ครั้งต่อภาคเรียน และแต่ละครั้งอาจใช้เวลาในการนิเทศน้อย ด้วยภารกิจ หรือเหตุจำเป็นต่าง ๆ ของทั้งครูนิเทศก์และผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระชัย ไตรศักดิ์ (2557) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านบริหารจัดการ คือ การนิเทศการฝึกอาชีพของครูนิเทศไม่ทั่วถึง และการประสานงานการติดต่อสื่อสาร ขัดข้อง และแนวทางการปฏิบัติไม่ชัดเจน

สำหรับด้านที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดในภาพรวม คือ ด้านหลักสูตร อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาใช้หลักสูตรแกนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษา ไม่ได้ร่วมกับสถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง สร้างหลักสูตรขึ้นมาใช้เอง จึงทำให้มีการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านหลักสูตร เช่น ประเมินหลักสูตร จัดประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันน้อย จึงทำให้โอกาสในการนำผลการประเมินไปประกอบการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในปัจจุบันและรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตน้อยลงไปด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุพาวดี ศิริปริดี และคณะ (2559) ที่พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรวิทย์ ศรีตระกูล (2556) ที่พบว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขาดประสิทธิภาพด้านหลักสูตร ไม่มีหลักสูตรของระบบทวิภาคีโดยตรง นักเรียนไม่ภาคภูมิใจเมื่อจบหลักสูตร รวมทั้งผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ และจากผลการวิจัยพบข้อสังเกตว่า แม้ว่าจะมีการดำเนินการด้านหลักสูตรน้อยที่สุด แต่ก็ยังเป็นด้านที่ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าควรได้รับการพัฒนาน้อยที่สุดอีกด้วย และหัวข้อที่ควรได้รับการพัฒนาน้อยที่สุดในด้านนี้ ได้แก่ สถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนให้ความสำคัญ และได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการจัดหลักสูตร โดยเฉพาะในด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในการปฏิบัติงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการผู้เรียนมีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ในการสื่อสารและปฏิบัติงาน ในขณะที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอาจให้ความสำคัญกับการดำเนินการด้านอื่น ๆ มากกว่า

ทั้งนี้ ในการพัฒนาหลักสูตรควรพิจารณาให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการใช้งาน และความถนัดของผู้เรียน เนื่องจากเป็นผู้รับบริการและได้รับผลประโยชน์หรือผลกระทบโดยตรง

2.2 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ด้านการบริหารจัดการ มีการดำเนินการมากที่สุด คือ นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับ
แผนพัฒนาของต้นสังกัด อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขับเคลื่อนนโยบายสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ
 การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ที่กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัด
 การศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ
 เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการ
 ยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทาง
 ทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมี
 สมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

ทั้งนี้ จากผลการวิจัยพบข้อสังเกตว่า สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุดในด้าน
 การบริหารจัดการ คือ นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ
 ในชุมชนท้องถิ่น อาจเนื่องมาจาก มีการดำเนินการศึกษาสภาพและสำรวจข้อมูลความต้องการแรงงานของ
 ตลาดแรงงานและสถานประกอบการในชุมชนท้องถิ่นยังไม่ทั่วถึง หรืออาจมีข้อจำกัดในการขับเคลื่อน
 นโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในชุมชนท้องถิ่นได้ครบทุก
 นโยบายในระยะเวลาอันจำกัด แต่มีแผนการดำเนินการระยะยาวอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ จนครบทุก
 นโยบายและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในที่สุด ซึ่งพันธกิจของสถาบันการอาชีวศึกษา
 ภาคเหนือ 1 ได้กำหนดว่า ผลิตบัณฑิตสายเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและคุณธรรม สอดคล้องกับความต้องการ
 ของตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคม และส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์
 งานสร้างสรรค์ และถ่ายทอดสู่การพัฒนาสังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ และกำหนดเป้าประสงค์
 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการผลิตผลงานวิชาการ งานวิจัย นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ และงานสร้างสรรค์
 พัฒนาองค์ความรู้สู่ชุมชน ทั้งนี้ผลการวิจัยของ ปรัชญนันท์ นิลสุข และ ปณิตา วรรณพิรุณ (2556) พบว่า
 ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร
 คณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากร ชุมชน สถานประกอบการ ครูฝึกอาชีพ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง
 วัด และทหาร เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งชุมชนรอบบริเวณวิทยาลัย มีส่วนร่วมอย่างมากในการจัดการศึกษา ดังนั้น
 ในด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การศึกษาสภาพ ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น
 ก่อนกำหนดนโยบายของสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ควรตระหนัก ให้มีความสำคัญ และดำเนินการเป็นลำดับแรก ๆ
 เพื่อให้เป็นไปตามพันธกิจและเป้าประสงค์ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 และเพื่อให้ประสบ
 ความสำเร็จในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำหรับหัวข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดด้านการบริหารจัดการ คือ สถานศึกษามีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการดำเนินการแนะแนวการศึกษาเฉพาะสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยภาพรวม หรือสถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายความร่วมมือ มีการจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงาน แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจนสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน และสถานศึกษามีเป้าหมายในการรับนักเรียน/นักศึกษาาระบบทวิภาคีได้ในจำนวนน้อยในแต่ละปีการศึกษา เพราะมีความพร้อมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพียงบางสาขาวิชานั้น จึงทำให้จำนวนผู้สมัครเข้ารับการศึกษามีตามแผนการรับสมัครของแต่ละสถานศึกษาแล้ว ทั้งนี้สถานศึกษาถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาโดยภาพรวมทุกระบบอยู่แล้ว จึงไม่มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศเฉพาะการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอีก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนาวรัตน์ รัตนพันธ์ (2557) ที่พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพร ชูทอง (2561) ที่พบว่า สภาพการณ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านนโยบาย สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทุกแผนกวิชา สำหรับผู้เรียนทุกคน แต่การประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองยังไม่กว้างขวาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรวดี อินสุวรรณ์ (2557 ข) ที่พบว่า ความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการวางแผน/ประชาสัมพันธ์

2.3 สภาพการณ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษามหาภาคเหนือ 1

ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ และพบข้อสังเกตว่า หัวข้อที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ เช่นกัน ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และแนวทางและขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการภายในประเทศ ได้กำหนดไว้ว่า สถานศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการจะต้องทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) หลังจากสำรวจความพร้อมในการจัดการศึกษาและก่อนจะมีการประชาสัมพันธ์และแนะแนวผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ และบันทึกข้อตกลงนี้มีระยะเวลาความร่วมมือ 5 ปี นับจากวันที่ลงนามบันทึกข้อตกลงเป็นต้นไป ดังนั้น จึงต้องมีการทำบันทึก

ข้อตกลงความร่วมมือทุก ๆ 5 ปี ผลการวิจัยจึงเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติตาม

สำหรับหัวข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาสังกัด สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 มีการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อเทียบกับภาพรวมของแต่ละสถานศึกษา สถานศึกษาบางแห่งอาจมีเพียงบางสาขาวิชาเท่านั้นที่มีความพร้อมในการจัด และยังมีจำนวนผู้เรียนน้อยด้วย การจะดำเนินการจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ โดยภาพรวมระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการจึงมีการดำเนินการน้อย หรืออาจไม่มีเลย จะมีก็แต่เพียงการดำเนินการเฉพาะบางสาขาวิชาที่มีการจัดและผู้เกี่ยวข้องเพียงบางส่วนเท่านั้น ไม่ได้ดำเนินการในภาพรวมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

2.4 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ด้านการจัดหลักสูตรมีการดำเนินการมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ อาจเนื่องมาจากมีการดำเนินการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทุกภาคเรียน มีการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลังจากที่จบการศึกษาไปแล้วหนึ่งปี และมีการประเมินความพึงพอใจต่อผู้สำเร็จการศึกษาของสถานประกอบการที่รับผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทำงาน และสถานศึกษาที่รับผู้สำเร็จการศึกษาเข้าศึกษาต่อ โดยงานแนะแนวอาชีพ และจัดหางานของแต่ละสถานศึกษาตามภารกิจที่ต้องดำเนินการเพื่อรองรับการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสาขาวิชาทุกปีการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่กำหนดว่าการประกันคุณภาพหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรต้องกำหนดระบบการประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนครอบคลุมทั้งคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา การบริหารหลักสูตรทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

และจากผลการวิจัยพบข้อสังเกตว่า หัวข้อที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุดด้านหลักสูตร คือ สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียน ให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นหลักสูตรเดียวกันกับหลักสูตรปกติ และเป็นหลักสูตรแกนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไม่ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยเฉพาะ และแต่ละหลักสูตรนำมาใช้เป็นเวลานานกว่าจะมีการปรับหลักสูตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรวิทย์ ศรีตระกูล (2556) ที่พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ขาดประสิทธิภาพด้านหลักสูตร ไม่มีหลักสูตรของระบบทวิภาคีโดยตรง นักเรียนไม่ภาคภูมิใจเมื่อจบหลักสูตร

สำหรับหัวข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดด้านการจัดหลักสูตร คือ สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากสถานศึกษาใช้หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่กำหนดว่า โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต และการคิดหน่วยกิต ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางและเป็นหลักสูตรเดียวกันกับหลักสูตรการจัดการอาชีวศึกษาระบบปกติ โดยเฉพาะระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องไม่ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใช้เอง จึงไม่มีการดำเนินการประเมิน จัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมิน และหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน หรือมีการดำเนินการน้อย และดำเนินการเฉพาะกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการเท่านั้น ซึ่งมีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใช้เอง

2.5 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
ด้านการจัดการเรียนการสอนมีการดำเนินการมากที่สุด คือ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ อาจเนื่องมาจากมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกรายวิชา ตลอดหลักสูตร และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ครูที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ดูแล และติดตามอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ครูประจำวิชา ครูที่ปรึกษา มีการดำเนินการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนโดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองทุกช่องทาง การสื่อสารทุกครั้งที่พบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรัชญนันท์ นิลสุข และ ปณิตา วรณพิรุณ (2556) ที่พบว่า วัดให้ความอนุเคราะห์สถานที่จัดกิจกรรม การอบรมคุณธรรมจริยธรรม ปลูกฝังค่านิยม ที่ถูกต้องดีงาม ฝึกปฏิบัติธรรม ปฐมนิเทศ เก็บตัวฝึกปฏิบัติสมาธิ และทหาร มีส่วนร่วมในการฝึกระเบียบวินัยของนักเรียนนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 โดยเน้นการฝึกความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอดทน อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปุณยาพร แสงทอง (2554) ที่พบว่า ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจด้านผู้เรียนเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทพนารินทร์ ประพันธ์พัฒน์ (2554) ที่พบว่า การฝึกประสบการณ์ควรมุ่งเน้นงานอุตสาหกรรม (1) ด้านทบทวนทฤษฎีและปฏิบัติ (2) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ (3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

และจากผลการวิจัยพบข้อสังเกตว่า หัวข้อควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ สถานศึกษา และสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดยเฉพาะระบบทวิภาคี เน้นการฝึกปฏิบัติ พัฒนาทักษะฝีมือ เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงจากชิ้นงานที่ปฏิบัติ

และเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษาประกอบอาชีพ มีงานทำ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงเน้นให้มีทักษะฝีมือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามสมรรถนะอาชีพ และตรงตามความต้องการของสังคม ชุมชนท้องถิ่น และตลาดแรงงาน บรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม สื่อต่าง ๆ และธรรมชาติของการจัดการศึกษาสายอาชีพไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมกระบวนการคิดและกระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะด้านเอกสาร และวิชาการ แต่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะฝีมือ และสร้างนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ที่เป็นชิ้นงานมากกว่า ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 24 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้พันธกิจของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 กำหนดให้สถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ และถ่ายทอดสู่การพัฒนาสังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ และยุทธศาสตร์การพัฒนาของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 กำหนดให้สถานศึกษา พัฒนาส่งเสริมการวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

สำหรับหัวข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดด้านการจัดการเรียนการสอน คือ จำนวนครูฝึก ในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการดำเนินการตามขั้นตอนจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ด้านกำลังคน ได้แก่ ครูนิเทศก์ของสถานศึกษา ครูฝึกของสถานประกอบการ ซึ่งหากสำรวจแล้วพบว่าหน่วยงานที่จะทำความร่วมมือยังขาดความพร้อมจะดำเนินการพัฒนาความพร้อมก่อนลงนามความร่วมมือ และก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีการดำเนินการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับระเบียบ หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ ตารางสอน มีการกำหนดหน้าที่ให้กับครูและบุคลากรในระบบทวิภาคี ได้แก่ ครูนิเทศก์ ครูฝึก และผู้ควบคุมการฝึก ดำเนินการจัดอบรมสัมมนาครูผู้สอน ครูนิเทศก์ และครูฝึก จัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนและการฝึกอาชีพตามแผนการฝึก จึงทำให้ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะในแต่ละสาขาอาชีพเป็นอย่างดีและเพียงพออยู่แล้ว จึงมีการดำเนินการน้อย อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของความพร้อมด้านกำลังคนในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงมีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555 - 2569) นโยบายพัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์ และ

บุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยมีเป้าหมาย 2 ข้อ คือ มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา เพียงพอต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ และ พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ยุทธศาสตร์สร้างโอกาสและความร่วมมือในการสร้างเสริมคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา กลยุทธ์สร้างโอกาสและความร่วมมือกับภาคเอกชนและชุมชน โครงการกำหนดหลักเกณฑ์ ในการแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรม และการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ

2.6 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพมีการดำเนินการมากที่สุด คือ สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพ สำหรับครูนิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ อาจเนื่องมาจากเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการของผู้เรียน ได้แก่ ระเบียบปฏิบัติ กฎเกณฑ์ ขั้นตอนต่าง ๆ ในการฝึกอาชีพ สร้างความเข้าใจแก่ครูนิเทศก์และครูฝึกในสถานประกอบการเกี่ยวกับการฝึกอาชีพของผู้เรียน การปฏิบัติการนิเทศของครูนิเทศก์ การดูแลให้คำปรึกษาผู้เรียนของครูฝึกในสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึก และผู้เกี่ยวข้อง ให้มีความเข้าใจตรงกัน และปฏิบัติได้ถูกต้อง ซึ่งสถานศึกษาได้จัดทำเป็น เอกสาร และคู่มือสำหรับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศติดตามผลการฝึกอาชีพ คำสั่งแต่งตั้ง ให้ครูทำหน้าที่นิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ แบบนิเทศติดตามประเมินผล การฝึกอาชีพ แบบรายงานการนิเทศการฝึกอาชีพ บันทึกข้อความรายงานการนิเทศ แบบประเมินผลการฝึกอาชีพ ของนักเรียน นักศึกษา บัญชีชื่อสถานประกอบการและรายวิชาฝึกอาชีพ สำหรับครูนิเทศก์ และแบบบันทึก ประสบการณ์ฝึกอาชีพ สำหรับผู้เรียน เป็นต้น ทั้งนี้ เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ที่กำหนดไว้ว่า การปฐมนิเทศผู้เรียน/การประชุมผู้ปกครอง ให้ชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระเบียบ หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการจัดการเรียน การสอน การฝึกอาชีพ ตารางสอน กำหนดหน้าที่ให้กับครูและบุคลากรในระบบทวิภาคี ได้แก่ ครูนิเทศก์ ครูฝึก และผู้ควบคุมการฝึก ดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการเรียนการสอน ดำเนินการนิเทศ การเรียนการสอน และรายงานผลการนิเทศ การนิเทศการฝึกอาชีพ โดยดำเนินการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ การนิเทศ ติดตามผลการฝึกอาชีพ มอบหมายครูนิเทศก์ จัดทำแผนการนิเทศ การตรวจสอบบันทึกการฝึก อาชีพ และรายงานผลการนิเทศ รวมทั้งผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ครูนิเทศก์ ดำเนินการนิเทศ/ตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงาน ให้คำแนะนำปรึกษาและ ให้ความช่วยเหลือผ่านทุกช่องทางตลอดระยะเวลาที่นักเรียน/นักศึกษาฝึกอาชีพ อาจเนื่องมาจากสมุด บันทึกการฝึกอาชีพเป็นข้อมูลผลการฝึกปฏิบัติงานตามสาขาอาชีพของผู้เรียน ซึ่งจะมีการพัฒนาทักษะ ความชำนาญขึ้นเรื่อยๆ และมีคำรับรองของผู้ควบคุมการฝึก รวมทั้งผู้เรียนสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปจัดทำ

เป็น Portfolio เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อ หรือสมัครงาน ซึ่งผู้เรียนอาจจะไม่ได้จัดทำอย่างเป็นระบบ และไม่ถูกต้อง จึงต้องการคำแนะนำจากครูนิเทศก์ รวมทั้งคำแนะนำและความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ระหว่างที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการด้วย

และจากผลการวิจัยพบข้อสังเกตว่า หัวข้อที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ ครูนิเทศก์ ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูนิเทศก์หนึ่งคนได้รับมอบหมายให้ทำการนิเทศผู้เรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการหลายคน และหลายสถานประกอบการ ทำให้การนิเทศของครูนิเทศแต่ละครั้งอาจใช้เวลาในการนิเทศน้อย และบางครั้งอาจเกิดการผิดพลาดในการประสานงานระหว่างครูนิเทศก์กับสถานประกอบการในการที่จะนัดหมาย กำหนดเวลาในการเข้านิเทศผู้เรียน อาจทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการนิเทศทั้งตัวผู้เรียนและครูนิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระชัย ไตรศักดิ์ (2557) ที่ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า การนิเทศการฝึกอาชีพของครูนิเทศก์ไม่ทั่วถึง และการประสานงานการติดต่อสื่อสาร ข้อตกลง และแนวทางการปฏิบัติไม่ชัดเจน

สำหรับหัวข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ คือ สถานศึกษา สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาไม่ได้มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานนิเทศของบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ หรือสอบถามความพึงพอใจของครูนิเทศก์ในแต่ละครั้งที่ปฏิบัติงานนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการตลอดปีการศึกษา จึงไม่ได้มีการดำเนินการจัดประชุมสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินเพื่อหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการปฏิบัติการณ์ของครูนิเทศก์ร่วมกัน และครูนิเทศอาจไม่สะท้อนผลการดำเนินการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการต่อสถานศึกษาด้วย ซึ่งหากมีการดำเนินการดังกล่าวแล้วนำเสนอผลการประชุมหรือข้อตกลงร่วมกันต่อสถานศึกษา อาจได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานนิเทศจากสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่กำหนดไว้ว่า สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และข้อกำหนดในการนิเทศ ชั่วโมงนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการให้คิดเป็นเวลาชั่วโมงสอนปกติ หากชั่วโมงสอนเกินภาระงานที่กำหนดสามารถเบิกค่าสอนเกินภาระงานได้ตามระเบียบของทางราชการ การเดินทางไปนิเทศให้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้ตามระเบียบ ของกระทรวงการคลัง รวมทั้งผู้เรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ มีการนิเทศการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษาในสถานประกอบการโดยครูนิเทศก์ภาคเรียนละ 3 ครั้ง อาจเนื่องมาจากผลการวิจัยที่พบว่า มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ ทำให้บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนิเทศ หรือครูนิเทศก์ไม่ได้รับความสะดวกในการนิเทศการฝึกอาชีพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ จำนวนครั้งและในการนิเทศการฝึกอาชีพของผู้เรียนแต่ละคนในแต่ละสถานประกอบการยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น ควรนำผลการ

ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและปัญหาต่าง ๆ ที่พบจากการนิเทศเสนอต่อสถานศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศในระยะยาวต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธ์ สุว่างวิทย์ (2555) ที่พบว่า ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีข้อหนึ่ง คือ อาจารย์ไม่ไปนิเทศ และนำเสนอแนวทางการแก้ไข ได้แก่ อาจารย์ควรไปนิเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีข้อกำหนดในการนิเทศว่า การไปนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการตามแผนการฝึก แบ่งเป็นสองกรณี คือ การนิเทศในประเทศ ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศในสถานประกอบการ แห่งละไม่น้อยกว่า 3 ครั้งต่อภาคเรียน กรณีร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับต่างประเทศ การนิเทศอาจแบ่งออกเป็นสามวิธี คือ ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อภาคเรียน หรือ ให้ภาคีเครือข่ายในต่างประเทศเป็นผู้นิเทศแทนต่อภาคเรียน หรือ ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

2.7 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ด้านการวัดผลและประเมินผลมีการดำเนินการมากที่สุด คือ สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการภายในประเทศ ที่กำหนดว่า สถานศึกษาจัดแผนการเรียนรายภาคเรียน สถานประกอบการจัดแผนการฝึกอาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตร และดำเนินการ ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร และหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น การวัดผลประเมินผล การนิเทศ เป็นต้น และสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล จึงมีการเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอนและฝึกอาชีพ โดยการจัดประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา ครูนิเทศก์ และครูฝึกในสถานประกอบการถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สามารถดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมสอดคล้องกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการครอบคลุมสมรรถนะทุกด้านและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ปฏิบัติให้ถูกต้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งทำให้ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ในหัวข้อสถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษาได้อย่างหลากหลายและครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรวดี อินสุวรรณ (2557) ที่พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

สำหรับหัวข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดด้านการวัดผลและประเมินผล คือ สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาในการวัดผล

ประเมินผล อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนการวัดผลประเมินผลตามระเบียบแล้วได้แก่ การประเมินผลรายวิชา การประเมินผลการฝึกอาชีพ แล้วเสนอต่อสถานศึกษาผ่านแผนกวิชา และฝ่ายวิชาการ จากนั้นสถานศึกษาจัดประชุมพิจารณาผลการวัดผลและประเมินผลโดยคณะกรรมการที่สถานศึกษาแต่งตั้ง เมื่อพบปัญหาอุปสรรค และความไม่ปกติต่าง ๆ จะมีการหาแนวทางในการพัฒนาเฉพาะกลุ่มผู้เกี่ยวข้องแล้วรายงาน โดยที่สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการโดยภาพรวม ยกเว้นการประเมินมาตรฐานวิชาชีพที่มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมตามกรอบการดำเนินงานของสถานศึกษาและหลักสูตรกำหนด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านที่มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตร หัวข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุม สัมมนา เพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน และผู้เรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตร ดังนั้น สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง ควรมีการดำเนินการประเมินหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในปัจจุบัน โดยการจัดประชุม สัมมนา ร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และร่วมกันพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขึ้นมาใช้เอง ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และสมรรถนะอาชีพของผู้เรียน ตรงความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น สถานประกอบการ และตลาดแรงงานในปัจจุบัน และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

3.1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 หัวข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ ด้านที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ หัวข้อที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ ครูนิเทศดำเนินการนิเทศและตรวจสอบสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน และผู้เรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ มีการนิเทศการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษาในสถานประกอบการโดยครูนิเทศภาคเรียนละ 3 ครั้ง ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีครูนิเทศก์การฝึกอาชีพจำนวนมากขึ้น ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนแก่ครูนิเทศก์ให้สามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างมีคุณภาพ สม่าเสมอ ต่อเนื่อง และทั่วถึง

3.1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการบริหารจัดการ มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ สถานศึกษา มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง ดังนั้น สถานศึกษา และสถานประกอบการ ควรร่วมกันสร้างกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น ให้ทั่วถึง

3.1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนั้น สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ควรจัดให้มีการประชุม สัมมนา สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อนำเสนอผลการประเมิน และหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีร่วมกันให้เป็นรูปธรรม และเป็นระบบ

3.1.5 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง ดังนั้น สถานศึกษาและสถานประกอบการ ควรร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการ ให้มีจำนวนมากขึ้น และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน

3.1.6 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ สถานศึกษา จัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา ในการวัดผล ประเมินผล ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมสัมมนา หลังจากมีการประเมินผลการเรียนและการฝึกอาชีพของผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบและนำผลการประเมินไปใช้ รวมทั้งร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลที่ดี และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

3.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสถานประกอบการ

3.2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

3.2.4 ความรู้การศึกษาความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อคุณภาพของผู้สำเร็จ
การศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- “กฎกระทรวง การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนที่ 56 ก หน้า 18-21.
- กฤติกา ไหวพริบ. (2561). *การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. (2556). *ปรัชญาการอาชีวศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- จักรพันธ์ สุวาทวิทย์. (2555). *การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในจังหวัดลำปางประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- จินตนา รวมชมรัตน์, สุริยงค์ ชวนขยัน และ สมสรธัญก์ วงษ์อยู่น้อย. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา “การวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”*, 3-5 กันยายน 2558, 499-508.
- ณัฐวิทย์ มุงเมือง และบุญสม วราเอกศิริ. (2560). การพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน. *พินเนศวร์สาร*, 13 (1), 133-146.
- ทิวสินท์ ทุมมา. (2556). *รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระดับเทคโนโลยีบัณฑิตโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานอาชีวศึกษา*. (ดุขนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยอีสเทิร์น-เอเชีย, ปทุมธานี.
- เทพนารินทร์ ประพันธ์พัฒน์. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกประสบการณ์งานอุตสาหกรรม ของนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชชมงคล*. (ดุขนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). *การบริหารสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ประชุมช่าง.
- ธนสิทธิ์ สีนพิทักษ์. (2552). *ความพึงพอใจของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.
- ธัชคุณ ทาสุนทร. (2558). *ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นักเรียนวิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขางานไฟฟ้าทั่วไป ปีการศึกษา 2557*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า, กรุงเทพฯ.
- ธานินทร์ ศรีชมพู, สุกัญญา แซ่มซ้อย, วิทยา จันทร์ศิลา และ ผดุงชัย ภูพัฒน์. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 16 (3), 120-131.
- ธีรวัช ชมใจ. (2554). *การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาไตรภาคี*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นงเยาว์ กัลยาลักษณ์. (2558). *การพัฒนาแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. (รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, นครปฐม.
- นรา สมประสงค์. (2556). การจูงใจและการติดต่อสื่อสาร. ใน *ประมวลชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. หน่วยที่ 8. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นวลอนงค์ ธรรมเจริญ. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ*. (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.
- นิรนาท แสนสา. (2558). การวางแผนอาชีพกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวกับคุณภาพชีวิต*. หน่วยที่3. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช.
- เนาวรัตน์ รัตนพันธ์. (2557). *กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2556*. (รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, นครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- เบญจวรรณ ศรีคำนวล, ปัญญา ทองนิล และ กาญจนา บุญส่ง. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *Veridian E-Journal, Silpakom University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10 (2) , 2535–2548.
- ปรัชญนันท์ นิลสุข และ ปณิตา วรรณพิรุณ. (2556). การปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี: กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 4 (2), 150-152.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 139 ง หน้า 4.
- ประจวบ แก้วเขียว. (2557). *การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี*. (รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, นครปฐม.
- ประภาพรณ บรรวพรรณ, ช่อเพชร เป้าเงิน และชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์. (2559). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 10 (2), 201-214.
- ประภาศิริ โสภกา. (2553). *ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์*. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประภาส เกตุไทย. (2556). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง*. (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- ประยงค์ เนาวบุตร (2556). ทฤษฎีองค์การ พฤติกรรมองค์การ และการพัฒนาองค์การ. ใน *ประมวลชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. หน่วยที่ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีดี เกตุทอง. (2556). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษา ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน*. (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- บุญยาพร แสงทอง. (2554). *การศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคชุมพร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- พรณรงค์ วรศิลป์. (2557). *การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการแบบทวิภาคี สำหรับนักศึกษาอาชีวเกษตร ระดับปริญญาตรี*. (รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, นครปฐม.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 116 ตอนที่ 75 ก หน้า 1-23.
- “พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก หน้า 1-24.
- มณูญ สุตีคา. (2548). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับอาชีวศึกษา*. เชียงใหม่: ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เมธี ปิรันธนานนท์. (2533). *การบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ยุพาวดี ศิริปริณี, วิทร วิภาหสัน และ ยุทธสิทธิ์ จันทร์คูเมือง. (2559). การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี. *The National and International Graduate Research Conference 2016*, 1266-1274.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2551). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ราชัญ เสนาช่วย. (2560). ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมของสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดสกลนคร. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 14 (65), 143-151.
- รววิทย์ ศรีตระกูล. (2556). *การพัฒนาการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย*. (ดุขฎิณีพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2550). *การนิเทศการสอน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วีระชัย ไตรศักดิ์. (2557). *การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา*. นครราชสีมา: วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา.
- ศิริชัย นัยกองศิริ. (2555). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยบูรณาการ การสอนในสถานประกอบการ*. (ดุขฎิณีพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

- ศิริพรรณ ชุมนุม. (2546). “สถานประกอบการ...หัวใจของการอาชีวศึกษา” ความร่วมมือภาคเอกชน
กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และสมชาย หิรัญกิตติ. (2545). องค์การและการจัดองค์การ. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
(2558). ข้อมูลนักเรียน นักศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษา เข้าสู่ระบบทวิภาคีการเรียนรู้อุบัติการ
ทำงาน. [แผ่นพับ]. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). แนวทาง
ปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1. (2558). แผนยุทธศาสตร์สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 (พ.ศ.
2558-2560). เชียงใหม่: สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1.
- สมพร ชูทอง. (2561). การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐาน วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษก
หนองจอก. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (ม.ป.ป.). ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย
ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะเวลา 15 ปี (พ.ศ. 2555-2569).
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). รายงานการวิจัย เส้นทางการศึกษาอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี.
กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนว
ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา.
- _____. (2556). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

- _____ (2557). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สิริอร สกุลเดช. (2557). *การพัฒนารูปแบบการประเมินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม. (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุราษฎร์ พรหมจันทร์. (2530). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุรวิดี อินสุวรรโณ. (2557 ก). *ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา*. สงขลา: วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา.
- _____ (2557 ข). *ความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา*. สงขลา: วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2556). *เอกสารแนวทางการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- อรอนงค์ ธรรมเจริญ. 2558. *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ. (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.
- อุดมศักดิ์ มีสุข. (2560). *การพัฒนาแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง*. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 3 (3), 211-235.
- Dubrion, M. & Ireland, G.D. (1993). *Management and organization*. Ohio: South Western.
- Good, Carter V. (1959). *Dictionary of education*. (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- _____ . (1973). *Dictionary of education*. (3rd ed.). New York: Mc Graw-Hill.
- Krejcie, R.V., & Morgan D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Education and Psychology Measurement*, 30 (3), 607-608.
- Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.
- Mann, D. (1989). *Effectives schools as a dropout prevention strategies*. *NASSP Bulletin*, 73, 77-83.
- Taba. (1962). *Curriculum development theory and practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Vroom, H. V. (1964). *Work and motivation*. Now York: Wiley and Sons.
- Wolman, B. B. (1973). *Dictionary of behavior science*. New York: Van Norstand Reinhold.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. นายบุญเลิศ ห้าวหาญ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
คอ.บ. (วิศวกรรมโยธา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ค.บ. (การบริหารโรงเรียน) วิทยาลัยครูเชียงราย
2. นายวิทยา ใจวิถี
ศึกษานิเทศชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
ศษ.บ. (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. นายสุเทพ มั่นคง
ครูเชี่ยวชาญ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์
กศ.ม. (วัดผลและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
กศ.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/๖5

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นายบุญเลิศ หัวหาญ ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวทรายทอง สมเป่า นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัยทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมด้านภาษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษา

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/๒๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๑๑ กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวิทยา ใจวิถี ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวทรายทอง สมเป่า นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีพศึกษาภาคเหนือ 1 ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/๖๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๑ กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสุเทพ มั่นคง ครูเชี่ยวชาญ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๑๗๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์

ด้วยนางสาวทรายทอง สมเป้า นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยใช้แบบสอบถาม สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑ และ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑ ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตาม วัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘-๑๕๙๖-๗๑๓๒

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๒๖๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่

ด้วยนางสาวทรายทอง สมเป่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก จากสถานศึกษาสังกัด
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑ จำนวน ๗ สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา
เชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง
วิทยาลัยเทคนิคลำพูน และวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๒๖๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่

ด้วยนางสาวทรายทอง สมเป่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก จากสถานศึกษาสังกัด
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑ จำนวน ๗ สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา
เชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง
วิทยาลัยเทคนิคลำพูน และวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๒๖๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่

ด้วยนางสาวทรายทอง สมเป่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก จากสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑ จำนวน ๗ สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๒๖๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคลำปาง

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๒๖๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคลำพูน

ด้วยนางสาวทรายทอง สมเป้า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก จากสถานศึกษาสังกัด
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑ จำนวน ๗ สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา
เชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง
วิทยาลัยเทคนิคลำพูน และวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘-๑๕๙๖-๗๑๓๒

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๒๖๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน

ด้วยนางสาวทรายทอง สมเป้า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก จากสถานศึกษาสังกัด
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑ จำนวน ๗ สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา
เชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง
วิทยาลัยเทคนิคลำพูน และวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิภนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

แบบสอบถาม

สภาพและแนวทางการพัฒนา

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง “สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จะไม่เกิด
ผลกระทบในทางเสียหายใด ๆ ต่อผู้ตอบ

3. แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านความร่วมมือในการ
จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) ด้านการจัดหลักสูตร 4) ด้านการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการนิเทศ
การฝึกอาชีพ และ 6) ด้านการวัดและการประเมินผล

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านความร่วมมือ
ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) ด้านการจัดหลักสูตร 4) ด้านการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการนิเทศ
การฝึกอาชีพ และ 6) ด้านการวัดและการประเมินผล

4. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อและทุกตอน ตามความเป็นจริง ทั้งนี้ความคิดเห็น
ของท่านจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคเหนือ 1

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

ทรายทอง สมเป้า

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

น้อยกว่า 25 ปี

25 - 34 ปี

35 - 44 ปี

45 - 54 ปี มากกว่า 54 ปี

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. ความรับผิดชอบต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการสอน
 หัวหน้าแผนกวิชาที่จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี
 ครูนิเทศก์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคเหนือ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1. ด้านการบริหารจัดการ						
1)	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของ ต้นสังกัด					
2)	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของ สถานประกอบการในชุมชนท้องถิ่น					
3)	สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลความต้องการของตลาดแรงงานและ สถานประกอบการ ในการร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
4)	สถานศึกษามีการสำรวจความพร้อมในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี เช่น จำนวนและความพร้อมของสถาน ประกอบการในท้องถิ่น บุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะ สาขา ความสะดวกในการบริหาร จัดการเรียนการสอน และการ ฝึกอาชีพ งบประมาณสนับสนุน เป็นต้น					
5)	สถานศึกษามีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง					
6)	สถานศึกษามีการวางแผนการกำหนดเป้าหมาย จำนวนผู้เรียน คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่สถานประกอบการต้องการแต่ละปี					
7)	สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศของงาน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมี ประสิทธิภาพ					
8)	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับ การประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีอย่างชัดเจน					
9)	สถานศึกษาจัดสถานที่ตั้งสำนักงานที่เป็นหน่วยงานหลักในการ บริหารจัดการ อำนวยความสะดวกและประสานงานอาชีวศึกษา					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษาโดยตรง					
10)	สถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงานแนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจนสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน					
11)	สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
12)	สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมการฝึกทักษะและประสบการณ์ ตรงให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
13)	สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจและประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน					
14)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษาก่อนส่งตัวไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนาระหว่างฝึกอาชีพ และจัดปัจฉิมนิเทศหลังฝึกอาชีพ					
15)	สถานศึกษานิเทศกำกับ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด					
16)	สถานศึกษาประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้าน ครบทุกมิติ และนำเสนอผลต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
17)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2. ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง และวางแผน เกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผล การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันรับผิดชอบในการจัด หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและ ประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามแนว ปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของหน่วยงาน ต้นสังกัด					
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงาน ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็น ระบบและสม่ำเสมอ					
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเอง รับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
6)	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกัน ตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานของต้นสังกัด					
7)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินความร่วมมือ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้านและเป็น รูปธรรม					
8)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินไป ประกอบการพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบ					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ทวิภาคี					
3. ด้านการจัดหลักสูตร						
1)	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง					
2)	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร ทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3)	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น					
4)	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต					
5)	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้					
6)	สถานศึกษาจัดทำและ/หรือใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
7)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ					
8)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต					
9)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต					
10)	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการ					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	นำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้					
11)	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและ หาแนวทางใน การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน					
12)	มีการนำผลการประเมินไปประกอบการปรับปรุงหลักสูตร ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ในปัจจุบัน และรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต					
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การสร้าง นวัตกรรม โครงการหรือโครงการวิชาชีพที่ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะตามสมรรถนะ และตรงตามสาขาอาชีพ					
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามสมรรถนะ อาชีพตรงตามความต้องการของสังคม ชุมชนท้องถิ่นและ ตลาดแรงงาน					
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนและ การฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีและมาตรฐานวิชาชีพ					
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์					
5)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐาน สอดคล้องกับหลักสูตรและความสนใจของผู้เรียน					
6)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ					
7)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
8)	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้น ความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษายาอาชีพ					
9)	จำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการมีความเหมาะสม					
10)	จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม					
11)	สถานประกอบการมีความพร้อมรองรับการฝึกอาชีพของผู้เรียนตามสาขาวิชาทั้งทางด้านสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร					
12)	สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพ ให้แก่ผู้เรียน					
13)	ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะในแต่ละสาขาอาชีพ					
14)	จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง					
15)	ปริมาณของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม					
16)	คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม					
17)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับการเรียนการสอนใน					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ระบบทวิภาคี					
18)	สถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุน และส่งเสริม ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ เพิ่มขึ้น					
19)	สถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตาม แผนการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะอาชีพ					
20)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินการจัดการ เรียนการสอนไปใช้ประกอบการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการ ดำเนินงานต่อไป					
5. ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ การฝึกอาชีพในสถานประกอบการร่วมกัน					
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำแผนการนิเทศ และ ปฏิทินการนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ					
3)	สถานศึกษาจัดประชุมครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจและวางแผนการนิเทศร่วมกัน					
4)	สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับ ผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ					
5)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อน ออกฝึกอาชีพ					
6)	ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/ แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน					
7)	สถานศึกษานิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยครู					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	นิเทศก์ อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง					
8)	สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพเพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ					
9)	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานจัด การศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถาน ประกอบการ					
10)	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกันช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพ ของผู้เรียน					
11)	สถานศึกษาจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกในสถาน ประกอบการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตรงตามสาขาอาชีพ					
12)	สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากร ในการปฏิบัติงานนิเทศ					
13)	สถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและประเมินผลการ ดำเนินงานนิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม					
14)	สถานศึกษาจัดสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการนิเทศติดตามการฝึก อาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหา แนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการนิเทศครั้งต่อไป					
15)	มีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ					
6. ด้านการวัดผลประเมินผล						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีร่วมกัน					
2)	หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนที่กำหนดขึ้น					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	เป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและสมรรถนะตามหลักสูตร					
3)	สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					

4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และงานที่ปฏิบัติ					
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนและการฝึกอาชีพของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตามแผนการประเมินผลที่กำหนดไว้					
6)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน					
7)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน					
8)	สถานศึกษาสรุปผลการประเมินผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและรายงานเป็นระยะ ๆ					
9)	สถานศึกษาแจ้งผลการประเมินแก่ผู้เรียนเพื่อให้แก้ไข ปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะฝีมือตามมาตรฐานและสมรรถนะอาชีพ					
10)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ					
11)	สถานศึกษาวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา โดยองค์กรกลางที่สถานประกอบการและ					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในปัจจุบัน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ตลาดแรงงานยอมรับ					
12)	สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง ที่มีต่อการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
13)	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา					
14)	สถานศึกษานำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการวัดและ ประเมินผลผู้เรียนให้เหมาะสมและได้มาตรฐาน					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1. ด้านการบริหารจัดการ						
1)	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับ แผนพัฒนาของต้นสังกัด					
2)	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความ					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ต้องการของสถานประกอบการในชุมชนท้องถิ่น					
3)	สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลความต้องการของ ตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ในการร่วมมือ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
4)	สถานศึกษามีการสำรวจความพร้อมในการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เช่น จำนวนและ ความพร้อมของสถานประกอบการในท้องถิ่น บุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะสาขา ความ สะดวกในการบริหาร จัดการเรียนการสอน และการฝึก อาชีพ งบประมาณสนับสนุน เป็นต้น					
5)	สถานศึกษามีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างทั่วถึง					
6)	สถานศึกษามีการวางแผนการกำหนดเป้าหมาย จำนวน ผู้เรียน คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่สถาน ประกอบการต้องการแต่ละปี					
7)	สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศของ งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นปัจจุบันอย่าง ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ					

8)	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับ การประสานงานความร่วมมือในการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน					
9)	สถานศึกษาจัดสถานที่ตั้งสำนักงานที่เป็นหน่วยงาน					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัดการ การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	หลัก ในการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวกและ ประสานงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายใน สถานศึกษาโดยตรง					
10)	สถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงาน แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างชัดเจน สำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน					
11)	สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
12)	สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมการฝึกทักษะและ ประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและ สถานประกอบการเพื่อจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคี					
13)	สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจ และประชุมชี้แจง รายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง ก่อนดำเนินการ จัดการเรียนการสอน					
14)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษาก่อนส่ง ตัวไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนาระหว่าง ฝึกอาชีพ และจัดปัจฉิมนิเทศหลังฝึกอาชีพ					
15)	สถานศึกษานิเทศกำกับ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงาน ตามแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สูงสุด					
16)	สถานศึกษาประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคี อย่างรอบด้าน ครบทุกมิติ และนำเสนอผลต่อผู้มี					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัดการ การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ส่วนเกี่ยวข้อง					
17)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					

2. ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ					
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง และวางแผน เกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันรับผิดชอบในการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของหน่วยงานต้นสังกัด					
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ					
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิ					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัดการ การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ภาคี					
6)	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกัน ตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบตามมาตรฐาน ของต้นสังกัด					
7)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมิน ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างรอบด้านและเป็นรูปธรรม					
8)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมิน ไปประกอบการพัฒนาความร่วมมือการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3. ด้านการจัดหลักสูตร						
1)	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง					
2)	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับ หลักสูตรทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3)	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของ สถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น					
4)	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของ ตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ใน อนาคต					
5)	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาและทำความเข้าใจ หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัดการ การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
6)	สถานศึกษาจัดทำและ/หรือใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
7)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ					
8)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต					
9)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต					
10)	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้					
11)	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตร และ หาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน					
12)	มีการนำผลการประเมินไปประกอบการปรับปรุงหลักสูตร ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ในปัจจุบัน และรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต					
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การสร้างนวัตกรรม โครงการหรือโครงการวิชาชีพที่ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะตามสมรรถนะ และตรงตามสาขาอาชีพ					
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัด					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัดการ การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามสมรรถนะอาชีพตรงตามความต้องการของสังคม ชุมชนท้องถิ่นและตลาดแรงงาน					
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและมาตรฐานวิชาชีพ					
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์					
5)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐานสอดคล้องกับหลักสูตรและความสนใจของผู้เรียน					
6)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ					
7)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
8)	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาสายอาชีพ					
9)	จำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาและ ครูฝึกในสถานประกอบการมีความเหมาะสม					
10)	จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม					

11)	สถานประกอบการมีความพร้อมรองรับการฝึกอาชีพของ ผู้เรียน ตามสาขาวิชาทั้งทางด้านสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร					
12)	สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำ หน้าที่ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพ ให้แก่ ผู้เรียน					
13)	ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียน การสอนและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และ ทักษะในแต่ละสาขาอาชีพ					
14)	จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อ จำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง					
15)	ปริมาณของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการ เรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความ เหมาะสม					
16)	คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการ เรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมี ความเหมาะสม					
17)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรม สนับสนุนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสอดคล้อง กับการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี					
18)	สถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุน และ ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับความรู้					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัดการ การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	และประสบการณ์เพิ่มขึ้น					
19)	สถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอน การฝึก อาชีพ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะ อาชีพ					
20)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมิน การจัดการเรียนการสอนไปใช้ประกอบการตัดสินใจและ วางแผนพัฒนาการดำเนินงานต่อไป					

5. ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ

1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ร่วมกัน					
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำแผนการนิเทศ และปฏิทินการนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ					
3)	สถานศึกษาจัดประชุมครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจและวางแผนการนิเทศร่วมกัน					
4)	สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับ ครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึก ประสบการณ์ ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ					
5)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนออกฝึกอาชีพ					
6)	ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบบันทึกการฝึก อาชีพ/เพิ่มสะสมผลงานของผู้เรียน					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
7)	สถานศึกษาในเขตการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยครูนิเทศก์ อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง					
8)	สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพเพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถาน ประกอบการ					
9)	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามการ ดำเนินงานจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่าง สถานศึกษากับสถานประกอบการ					
10)	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกัน ช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของผู้เรียน					
11)	สถานศึกษาจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกใน สถานประกอบการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตรงตาม สาขาอาชีพ					
12)	สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับ บุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ					
13)	สถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและประเมินผล การดำเนินงานนิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่าง เป็นรูปธรรม					
14)	สถานศึกษาจัดสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการนิเทศติดตาม การฝึกอาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนต่อ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนา กระบวนการนิเทศครั้งต่อไป					
15)	มีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
6. ด้านการวัดผลประเมินผล						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน					
2)	หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและสมรรถนะตามหลักสูตร					
3)	สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และงานที่ปฏิบัติ					
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้และการฝึกอาชีพของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตามแผนการประเมินผลที่กำหนดไว้					
6)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน					
7)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ ที่ได้มาตรฐาน ในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน					
8)	สถานศึกษาสรุปผลการประเมินผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีและรายงานเป็นระยะ ๆ					
9)	สถานศึกษาแจ้งผลการประเมินแก่ผู้เรียนเพื่อให้แก้ไขปรับปรุง พัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะ					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	แนวทางการพัฒนาการจัดการ การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ฝีมือตามมาตรฐาน และสมรรถนะอาชีพ					
10)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือ ของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ					
11)	สถานศึกษาวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา โดยองค์กรกลางที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ					
12)	สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง ที่มีต่อการจัดการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
13)	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา					
14)	สถานศึกษานำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้เหมาะสมและได้มาตรฐาน					

ความเห็นและข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถาม

ความพึงพอใจของผู้เรียน
ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง “สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จะไม่เกิดผลกระทบในทางเสียหายใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
3. แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ
ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ และ 4) ด้านการวัดและการประเมินผล
4. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อและทุกตอน ตามความเป็นจริง ทั้งนี้ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

ทรายทอง สมเป้า

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1 เพศ

ชาย

หญิง

2 อายุ

น้อยกว่า 15 ปี

15 - 18 ปี

19 - 20 ปี

21 - 22 ปี

มากกว่า 22 ปี

3 ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ปริญญาตรี

4 ประเภทวิชาที่กำลังศึกษาอยู่

อุตสาหกรรม

พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ

ศิลปกรรม

คหกรรม

เกษตรกรรม

ประมง

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมสิ่งทอ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

5. สังกัดสถานศึกษา

- วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยเทคนิคลำพูน
- วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1. ด้านการจัดหลักสูตร						
1)	ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและสามารถจัดการเรียนการสอนนักเรียน/นักศึกษาาระบบทวิภาคีได้เป็นอย่างดี					
2)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษา					
3)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสามารถรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
4)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่นักเรียน/นักศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริง					
5)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ					
6)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต					
7)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมุ่งเน้นการปรับตัวของนักเรียน/นักศึกษาให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต					
8)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรที่ทำให้นักเรียน/นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ ได้พัฒนาทักษะฝีมือ และมีรายได้ระหว่างเรียน					

9)	สถานศึกษาและสถานประกอบการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต					
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร ตรงตามสมรรถนะอาชีพของแต่ละสาขาวิชา					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
2)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร ความถนัดและความสนใจของนักเรียน/นักศึกษา					
3)	สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐานในสถานศึกษา					
4)	สถานประกอบการมีความพร้อมและเหมาะสมต่อการฝึกอาชีพสำหรับแต่ละสาขาอาชีพ					
5)	บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพพื้นฐานของนักเรียน/นักศึกษาระบบทวิภาคีเป็นอย่างดี					
6)	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมสนับสนุนการคิดอย่างเป็นระบบ การสร้างนวัตกรรม โครงการหรือโครงการวิชาชีพที่ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ตามสมรรถนะและตรงตามสาขาอาชีพ					
7)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษาได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
8)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษาได้เตรียมความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศและการสื่อสารเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคต					
9)	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษาได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาสายอาชีพ					
10)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ ส่งเสริม					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	สนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ					
11)	จำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการมีความเหมาะสม					
12)	จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม					
13)	สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพให้แก่ผู้เรียน					
14)	ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะในแต่ละสาขาอาชีพ					
15)	จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง					
16)	ปริมาณของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม					
17)	คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม					
18)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริม การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี					
19)	สถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุนและส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
20)	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการปรับปรุงพัฒนา การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง					

3. ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ					
1)	สถานศึกษาจัดทำคู่มือและสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับนักเรียน/นักศึกษาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ				
2)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศนักเรียน/นักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ				
3)	ครูนิเทศมีจำนวนเพียงพอ เหมาะสม และตรงตามสาขาอาชีพ				
4)	มีการนิเทศการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษาในสถานประกอบการโดยครูนิเทศภาคเรียนละ 3 ครั้ง				
5)	สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพแก่นักเรียน/นักศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ				
6)	ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศ/ตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/เพิ่มสะสมผลงาน ให้คำแนะนำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือผ่านทุกช่องทาง ตลอดระยะเวลาที่นักเรียน/นักศึกษาฝึกอาชีพ				
7)	สถานประกอบการจัดครูฝึกและดูแลการฝึกอาชีพแก่นักเรียน/นักศึกษาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร				
8)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันช่วยเหลือ				

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการ ฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษา					
4. ด้านการวัดผลประเมินผล						
1)	สถานศึกษาประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียน/นักศึกษาถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษาได้อย่างหลากหลายและครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน					
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานในการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษา					
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการประเมินผลการเรียนของนักเรียน/นักศึกษาตามสภาพจริง รวมทั้งประเมินผลการฝึกอาชีพตามบริบท ตรงตามสมรรถนะอาชีพเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับสาขาอาชีพ					
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการสรุปและแจ้งผลการประเมินแก่นักเรียน/นักศึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้แก้ไข ปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะฝีมือตามมาตรฐานและสมรรถนะอาชีพ					
6)	สถานศึกษามีการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ					
7)	มีการวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของนักเรียน/นักศึกษา โดยองค์กรกลางที่สถาน					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ					

ความเห็นและข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก จ

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC)

สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

แบบสอบถาม

สภาพและแนวทางการพัฒนา
การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง “สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จะไม่เกิดผลกระทบในทางเสียหายใด ๆ ต่อผู้ตอบ

3. แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) ด้านการจัดหลักสูตร 4) ด้านการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ และ 6) ด้านการวัดและการประเมินผล

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) ด้านการจัดหลักสูตร 4) ด้านการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ และ 6) ด้านการวัดและการประเมินผล

5. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อและทุกตอน ตามความเป็นจริง ทั้งนี้ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

ทรายทอง สมเป่า

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

- 1 เพศ
 ชาย หญิง
- 2 อายุ
 น้อยกว่า 25 ปี 25 - 34 ปี 35 - 44 ปี
 45 - 54 ปี มากกว่า 54 ปี
- 3 ระดับการศึกษา
 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่น ๆ (โปรดระบุ)
- 4 ความรับผิดชอบต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการสอน
 หัวหน้าแผนกวิชาที่จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี
 ครูนิเทศก์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคเหนือ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้รังควุฒิ 1	ผู้รังควุฒิ 2	ผู้รังควุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
1. ด้านการบริหารจัดการ						
1)	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนา ของต้นสังกัด	1	1	1	3	1.00
2)	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับ ความต้องการของสถานประกอบการในชุมชนท้องถิ่น	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลความต้องการของ ตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ในการร่วมมือ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษามีการสำรวจความพร้อมในการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เช่น จำนวนและความ พร้อมของสถานประกอบการในท้องถิ่น บุคลากรที่มี ความรู้ ความชำนาญเฉพาะสาขา ความสะดวกในการ บริหาร จัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพ งบประมาณสนับสนุน เป็นต้น	1	0	1	2	0.67
5)	สถานศึกษามีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	อย่างทั่วถึง					
6)	สถานศึกษามีการวางแผนการกำหนดเป้าหมาย จำนวน ผู้เรียน คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่สถาน ประกอบการต้องการแต่ละปี	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศของ งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นปัจจุบันอย่าง ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับ การประสานงานความร่วมมือในการจัดการ อาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00

9)	สถานศึกษาจัดสถานที่ตั้งสำนักงานที่เป็นหน่วยงานหลัก ในการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวกและ ประสานงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษา โดยตรง	1	0	1	2	0.67
10)	สถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการ ดำเนินงาน แนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี อย่างชัดเจน สำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
11)	สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00
12)	สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมการฝึกทักษะและ ประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและ สถานประกอบการเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคี	1	1	1	3	1.00
13)	สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจ และประชุมชี้แจง	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	รายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง ก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน					
14)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษา ก่อนส่งตัวไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนา ระหว่างฝึกอาชีพ และจัดปัจฉิมนิเทศหลังฝึกอาชีพ	1	1	1	3	1.00
15)	สถานศึกษานิเทศกำกับ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงาน ตามแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด	1	1	1	3	1.00
16)	สถานศึกษาประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้าน ครบทุกมิติ และนำเสนอผลต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00
17)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ในการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00

2. ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ	1	1	1	3	1.00
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนด	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	นโยบาย แนวทาง และวางแผน เกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันรับผิดชอบในการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของหน่วยงานต้นสังกัด	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	1	1	0	2	0.67
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	0	2	0.67
6)	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานของต้นสังกัด	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้านและเป็นรูปธรรม	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินไปประกอบการพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้รับค่าตัว 1	ผู้รับค่าตัว 2	ผู้รับค่าตัว 3	รวม	ค่าเฉลี่ย

3. ด้านการจัดหลักสูตร						
1)	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00
2)	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต	1	1	1	3	1.00
5)	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้	1	1	1	3	1.00
6)	สถานศึกษาจัดทำและ/หรือใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ	1	0	1	2	0.67
8)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต	1	0	1	2	0.67
9)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต	1	1	1	3	1.00
10)	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้	1	1	1	3	1.00
11)	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัด	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	ประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน					
12)	มีการนำผลการประเมินไปประกอบการปรับปรุงหลักสูตร ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ในปัจจุบัน และรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต	1	1	1	3	1.00

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การสร้างนวัตกรรม โครงการหรือโครงการวิชาชีพที่ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะตามสมรรถนะ และตรงตามสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงตามสมรรถนะอาชีพตรงตามความต้องการของสังคม ชุมชนท้องถิ่นและตลาดแรงงาน	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและมาตรฐานวิชาชีพ	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์	1	1	1	3	1.00
5)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐานสอดคล้องกับหลักสูตรและความสนใจของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้รับวุฒิ 1	ผู้รับวุฒิ 2	ผู้รับวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
6)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษายาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
9)	จำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
10)	จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
11)	สถานประกอบการมีความพร้อมรองรับการฝึกอาชีพของผู้เรียน ตามสาขาวิชาทั้งทางด้านสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร	1	1	1	3	1.00
12)	สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพให้แก่ผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
13)	ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะในแต่ละสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
14)	จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง	1	1	1	3	1.00
15)	ปริมาณของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้รังดูค่า 1	ผู้รังดูค่า 2	ผู้รังดูค่า 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
16)	คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
17)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
18)	สถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุน และส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น	1	1	1	3	1.00
19)	สถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะอาชีพ	1	1	1	3	1.00
20)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนไปใช้ประกอบการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการดำเนินงานต่อไป	1	1	1	3	1.00
5. ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการร่วมกัน	1	1	1	3	1.00
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำแผนการนิเทศ และปฏิทินการนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษาจัดประชุมครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและวางแผนการนิเทศร่วมกัน	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึก	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้รับค่า 1	ผู้รับค่า 2	ผู้รับค่า 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	ประสบการณ์ ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ					
5)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนออกฝึกอาชีพ	1	1	1	3	1.00
6)	ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษานิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยครูนิเทศก์ อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ	1	1	1	3	1.00
9)	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	1	1	1	3	1.00
10)	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกันช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
11)	สถานศึกษาจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตรงตามสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
12)	สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ	1	1	1	3	1.00
13)	สถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและประเมินผลการดำเนินงานนิเทศการฝึกในสถานประกอบการ อย่างเป็นรูปธรรม	1	0	1	2	0.67
14)	สถานศึกษาจัดสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการนิเทศติดตาม การฝึกอาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา	1	0	1	2	0.67

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	และพัฒนากระบวนการนิเทศครั้งต่อไป					
15)	มีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1.00
6. ด้านการวัดผลประเมินผล						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน	1	1	1	3	1.00
2)	หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการศึกษาที่กำหนดขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและสมรรถนะตามหลักสูตร	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และงานที่ปฏิบัติ	1	1	1	3	1.00
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนและการฝึกอาชีพของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตามแผนการประเมินผลที่กำหนดไว้	1	1	1	3	1.00
6)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ ที่ได้มาตรฐาน ในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาสรุปผลการประเมินผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีและรายงานเป็นระยะ ๆ	1	1	1	3	1.00
9)	สถานศึกษาแจ้งผลการประเมินแก่ผู้เรียนเพื่อให้แก้ไข	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้รับวุฒิ 1	ผู้รับวุฒิ 2	ผู้รับวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	ปรับปรุง พัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะฝีมือตามมาตรฐาน และสมรรถนะอาชีพ					
10)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ	1	0	1	2	0.67
11)	สถานศึกษาวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา โดยองค์กรกลางที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ	1	0	1	2	0.67
12)	สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	0	1	2	0.67
13)	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา	1	1	1	3	1.00
14)	สถานศึกษานำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้เหมาะสมและได้มาตรฐาน	1	1	1	3	1.00

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้รังควุฒิ 1	ผู้รังควุฒิ 2	ผู้รังควุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
1. ด้านการบริหารจัดการ						
1)	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนา ของต้นสังกัด	1	1	1	3	1.00
2)	นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการ ของสถานประกอบการในชุมชนท้องถิ่น	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลความต้องการของ ตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ในการร่วมมือจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษามีการสำรวจความพร้อมในการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เช่น จำนวนและความพร้อมของ สถานประกอบการในท้องถิ่น บุคลากรที่มีความรู้ ความ ชำนาญเฉพาะสาขา ความสะดวกในการบริหาร จัดการเรียน การสอน และการฝึกอาชีพ งบประมาณสนับสนุน เป็นต้น	1	0	1	2	0.67
5)	สถานศึกษามีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างทั่วถึง	1	1	1	3	1.00
6)	สถานศึกษามีการวางแผนการกำหนดเป้าหมาย จำนวน ผู้เรียน คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่สถานประกอบการ ต้องการแต่ละปี	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศของ งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นปัจจุบันอย่าง ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
8)	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับ การประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00
9)	สถานศึกษาจัดสถานที่ตั้งสำนักงานที่เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวกและประสานงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษาโดยตรง	1	0	1	2	0.67
10)	สถานศึกษาจัดทำเอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงานแนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน สำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
11)	สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00
12)	สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมการฝึกทักษะและประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
13)	สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจ และประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง ก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00
14)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษาก่อนส่งตัวไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จัดสัมมนาระหว่างฝึกอาชีพ และจัดปัจฉิมนิเทศหลังฝึกอาชีพ	1	1	1	3	1.00
15)	สถานศึกษานิเทศกำกับ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
16)	สถานศึกษาประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้าน ครบทุกมิติ และนำเสนอผลต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00
17)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00

2. ด้านความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการ	1	1	1	3	1.00
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง และวางแผน เกี่ยวกับกระบวนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันรับผิดชอบในการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของหน่วยงานต้นสังกัด	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	1	1	0	2	0.67
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุม สัมมนา	1	1	0	2	0.67

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
6)	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานของต้นสังกัด	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันประเมินความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างรอบด้านและเป็นรูปธรรม	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินไปประกอบการพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00

3. ด้านการจัดหลักสูตร						
1)	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00
2)	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรทวิภาคีอย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต	1	1	1	3	1.00
5)	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนนำไปใช้	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
6)	สถานศึกษาจัดทำและ/หรือใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ	1	0	1	2	0.67
8)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต	1	0	1	2	0.67
9)	สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปรับตัวของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต	1	1	1	3	1.00
10)	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากการนำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้	1	1	1	3	1.00
11)	สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรและ หาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน	1	1	1	3	1.00
12)	มีการนำผลการประเมินไปประกอบการปรับปรุงหลักสูตร ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในปัจจุบัน และรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต	1	1	1	3	1.00

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน

1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การสร้างนวัตกรรม โครงการหรือโครงการวิชาชีพที่ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะตามสมรรถนะ และตรงตามสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการออกแบบการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตาม	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	สมรรถนะอาชีพตรงตามความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่นและตลาดแรงงาน					
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและมาตรฐานวิชาชีพ	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และ กระตุ้นให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์	1	1	1	3	1.00
5)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐาน สอดคล้องกับหลักสูตรและความสนใจของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
6)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่มีการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงานใน สถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษายาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
9)	จำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาและครู ฝึกในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
10)	จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการ สอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
11)	สถานประกอบการมีความพร้อมรองรับการฝึกอาชีพ ของผู้เรียน ตามสาขาวิชาทั้งทางด้านสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร	1	1	1	3	1.00
12)	สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำ หน้าที่ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพ ให้แก่ ผู้เรียน	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
13)	ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะในแต่ละสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
14)	จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง	1	1	1	3	1.00
15)	ปริมาณของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
16)	คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
17)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
18)	สถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุน และส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น	1	1	1	3	1.00
19)	สถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะอาชีพ	1	1	1	3	1.00
20)	สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนไปใช้ประกอบการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการดำเนินงานต่อไป	1	1	1	3	1.00
5. ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการร่วมกัน	1	1	1	3	1.00
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดทำแผนการนิเทศ	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	และปฏิทินการนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ					
3)	สถานศึกษาจัดประชุมครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและวางแผนการนิเทศร่วมกัน	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกอาชีพสำหรับครูนิเทศและผู้เกี่ยวข้อง และมีสมุดบันทึกประสบการณ์ ฝึกอาชีพสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพ	1	1	1	3	1.00
5)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ	1	1	1	3	1.00
6)	ครูนิเทศก์ดำเนินการนิเทศและตรวจสอบสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
7)	สถานศึกษานิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยครูนิเทศก์ อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ	1	1	1	3	1.00
9)	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	1	1	1	3	1.00
10)	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการร่วมกันช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
11)	สถานศึกษาจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตรงตามสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
12)	สถานศึกษาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานนิเทศ	1	1	1	3	1.00
13)	สถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและประเมินผล	1	0	1	2	0.67

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	การดำเนินงานนิเทศการฝึกในสถานประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม					
14)	สถานศึกษาจัดสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการนิเทศติดตามการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของผู้เรียนต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการนิเทศครั้งต่อไป	1	0	1	2	0.67
15)	มีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1.00
6. ด้านการวัดผลประเมินผล						
1)	สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน	1	1	1	3	1.00
2)	หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนที่กำหนดขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและสมรรถนะตามหลักสูตร	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และงานที่ปฏิบัติ	1	1	1	3	1.00
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนและการฝึกอาชีพของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตามแผนการประเมินผลที่กำหนดไว้	1	1	1	3	1.00
6)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	อย่างครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน					
7)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและ เกณฑ์ ที่ได้มาตรฐาน ในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาสรุปผลการประเมินผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีและรายงานเป็นระยะ ๆ	1	1	1	3	1.00
9)	สถานศึกษาแจ้งผลการประเมินแก่ผู้เรียนเพื่อให้แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะ ฝีมือตามมาตรฐาน และสมรรถนะอาชีพ	1	1	1	3	1.00
10)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการทดสอบ มาตรฐานฝีมือ ของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ	1	0	1	2	0.67

11)	สถานศึกษาวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ของผู้สำเร็จการศึกษา โดยองค์กรกลางที่สถาน ประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ	1	0	1	2	0.67
12)	สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและ ผู้เกี่ยวข้อง ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี	1	0	1	2	0.67
13)	สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมิน ต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา	1	1	1	3	1.00
14)	สถานศึกษานำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการ วัดและประเมินผลผู้เรียนให้เหมาะสมและได้มาตรฐาน	1	1	1	3	1.00

สำหรับผู้เรียน

แบบสอบถาม

ความพึงพอใจของผู้เรียน

ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

คำชี้แจง

1 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง “สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

2 ข้อมูลจากแบบสอบถามจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จะไม่เกิด
ผลกระทบในทางเสียหายใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

3 แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดหลักสูตร
2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ และ 4) ด้านการวัดและ การประเมินผล

4 ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อและทุกตอน ตามความเป็นจริง ทั้งนี้ความคิดเห็น
ของท่านจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคเหนือ 1

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

ทรายทอง สมเป้า

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

6. เพศ

ชาย

หญิง

7. อายุ

น้อยกว่า 15 ปี

15 - 18 ปี

- 19 - 20 ปี 21 - 22 ปี
 มากกว่า 22 ปี

8. ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่

- ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
ปริญญาตรี

9. ประเภทวิชาที่กำลังศึกษาอยู่

☐ อุตสาหกรรม	☐ พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ
☐ ศิลปกรรม	☐ คหกรรม
☐ เกษตรกรรม	☐ ประมง
☐ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	☐ อุตสาหกรรมสิ่งทอ
☐ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	

10. สังกัดสถานศึกษา

☐ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่	☐ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
☐ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่	☐ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง
☐ วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	☐ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน
☐ วิทยาลัยการอาชีพนวมินทราชินีแม่ฮ่องสอน	

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบัน
 การอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

ข้อที่	ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
1. ด้านการจัดหลักสูตร						
1)	ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและสามารถจัดการเรียนการสอนนักเรียน/นักศึกษาาระบบทวิภาคีได้ เป็นอย่างดี	1	1	1	3	1.00
2)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษา	1	1	1	3	1.00
3)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสามารถรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมหรือสาขาใหม่ในอนาคต	1	1	1	3	1.00
4)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่นักเรียน/นักศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริง	1	1	1	3	1.00
5)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการอาชีพ	1	0	1	2	0.67
6)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในอนาคต	1	1	1	3	1.00
7)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมุ่งเน้นการปรับตัวของนักเรียน/นักศึกษาให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบันและในอนาคต	1	1	1	3	1.00
8)	หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นหลักสูตรที่ทำให้นักเรียน/นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ได้พัฒนาทักษะฝีมือ และมีรายได้ระหว่างเรียน	1	1	1	3	1.00
9)	สถานศึกษาและสถานประกอบการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน/นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร ตรงตามสมรรถนะอาชีพของแต่ละสาขาวิชา	1	1	1	3	1.00
2)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพสอดคล้องกับหลักสูตร ความถนัดและความสนใจของนักเรียน/นักศึกษา	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพพื้นฐานในสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00
4)	สถานประกอบการมีความพร้อมและเหมาะสมต่อการฝึกอาชีพสำหรับแต่ละสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
5)	บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพพื้นฐานของนักเรียน/นักศึกษาระบบทวิภาคีเป็นอย่างดี	1	1	1	3	1.00
6)	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมสนับสนุนการคิดอย่างเป็นระบบ การสร้างนวัตกรรม โครงการหรือโครงการวิชาชีพที่ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ตามสมรรถนะและตรงตามสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
7)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษาได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1.00
8)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษาได้เตรียมความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศและการสื่อสารเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคต	1	1	1	3	1.00
9)	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษาได้ศึกษาดูงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นความสนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษายาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
10)	การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ ส่งเสริมสนับสนุน	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	ให้นักเรียน/นักศึกษาที่มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ					
11)	จำนวนชั่วโมงในการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
12)	จำนวนครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
13)	สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพให้แก่ผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
14)	ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะในแต่ละสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
15)	จำนวนครูฝึกในแต่ละสถานประกอบการมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในการฝึกอาชีพแต่ละครั้ง	1	1	0	2	0.67
16)	ปริมาณของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	1	1	0	2	0.67
17)	คุณภาพของสื่อ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
18)	สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริม การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00
19)	สถานศึกษาและสถานประกอบการสนับสนุนและส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น	1	1	1	3	1.00
20)	สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ดีขึ้นอย่าง	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้รังคฤๅณ 1	ผู้รังคฤๅณ 2	ผู้รังคฤๅณ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
	ต่อเนื่อง					
3. ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ						
1)	สถานศึกษาจัดทำคู่มือและสมุดบันทึกประสบการณ์ฝึกอาชีพสำหรับนักเรียน/นักศึกษาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	1	1	1	3	1.00
2)	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศนักเรียน/นักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกอาชีพ	1	1	1	3	1.00
3)	ครูนิเทศมีจำนวนเพียงพอ เหมาะสม และตรงตามสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
4)	มีการนิเทศการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษาในสถานประกอบการโดยครูนิเทศภาคเรียนละ 3 ครั้ง	1	1	1	3	1.00
5)	สถานศึกษาจัดสัมมนาหลังฝึกอาชีพแก่นักเรียน/นักศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฝึกอาชีพในแต่ละสถานประกอบการ	1	1	1	3	1.00
6)	ครูนิเทศดำเนินการนิเทศ/ตรวจสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ/แฟ้มสะสมผลงาน ให้คำแนะนำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือผ่านทุกช่องทาง ตลอดระยะเวลาที่นักเรียน/นักศึกษาฝึกอาชีพ	1	1	1	3	1.00
7)	สถานประกอบการจัดครูฝึกและดูแลการฝึกอาชีพแก่นักเรียน/นักศึกษาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร	1	1	1	3	1.00
8)	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันช่วยเหลือดูแลให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกอาชีพของนักเรียน/นักศึกษา	1	1	1	3	1.00
4. ด้านการวัดผลประเมินผล						
1)	สถานศึกษาประชุมชี้แจง และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียน/นักศึกษาถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ความคิดเห็น				
		ผู้รังคฤๅณี 1	ผู้รังคฤๅณี 2	ผู้รังคฤๅณี 3	รวม	ค่าเฉลี่ย
2)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษาได้อย่างหลากหลายและครอบคลุมสมรรถนะทุกด้าน	1	1	1	3	1.00
3)	สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานในการวัดและประเมินผลนักเรียน/นักศึกษา	1	1	1	3	1.00
4)	สถานศึกษาและสถานประกอบการประเมินผลการเรียนของนักเรียน/นักศึกษาตามสภาพจริง รวมทั้งประเมินผลการฝึกอาชีพตามบริบท ตรงตามสมรรถนะอาชีพเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
5)	สถานศึกษาและสถานประกอบการสรุปและแจ้งผลการประเมินแก่นักเรียน/นักศึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้แก้ไขปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ผ่านเกณฑ์และเป็นผู้มีทักษะฝีมือตามมาตรฐานและสมรรถนะอาชีพ	1	1	1	3	1.00
6)	สถานศึกษามีการจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือของผู้เรียนตามสาขาอาชีพ	1	1	1	3	1.00
7)	มีการวัดหรือทดสอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของนักเรียน/นักศึกษา โดยองค์กรกลางที่สถานประกอบการและตลาดแรงงานยอมรับ	1	1	1	3	1.00

ภาคผนวก ฉ

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

สภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

➔ Reliability

[DataSet1] E:\ป.ปท\ป.ปท 1_58\IS\งานศึกษาค้นคว้าอิสระ 5 บท\IS ล่าสุด\พมอาจารย์ที่สำปาง\VAR1.sav

Scale: ALL

แบบสอบถามฉบับที่ 1 ตอนที่ 1 สภาพการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

➔ **Reliability**

[DataSet1] E:\ป.โท\ป.โท 1_58\งานศึกษาค้นคว้าอิสระ 5 มท\IS ลำสุด\พมอาจารย์ที่สำปาง\VAR2.sav

Scale: ALL

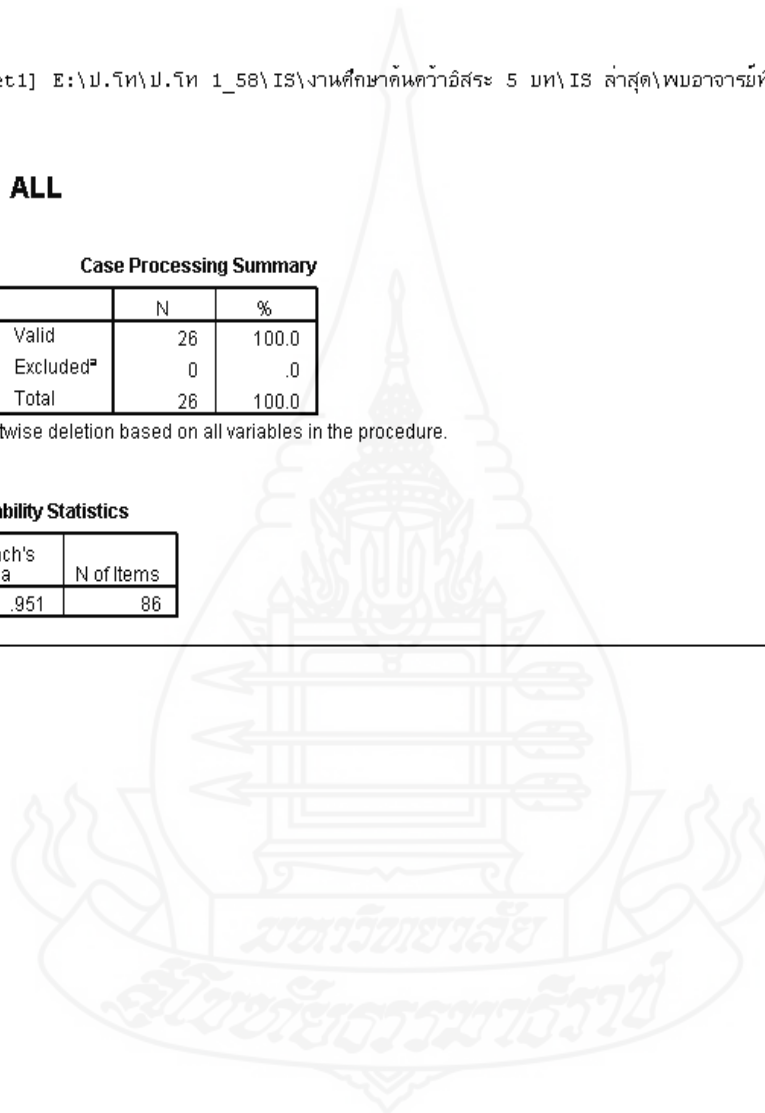
Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	26	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	26	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.951	86

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

Reliability

[DataSet1] E:\ป.โท\ป.โท 1_58\IS\งานศึกษาค้นคว้าอิสระ 5 มท\IS ล่าสุด\พบอาจารย์ที่สำปาง\VAR3.sav

Scale: ALL

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	28	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	28	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.961	44

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวทรายทอง สมเป้า
วัน เดือน ปีเกิด	10 มิถุนายน 2514
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
ประวัติการศึกษา	วท.บ. (วิทยาศาสตร์บัณฑิต) วิชาเอก วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2537 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2544 ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2551
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเทคนิคลำพูน อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

